

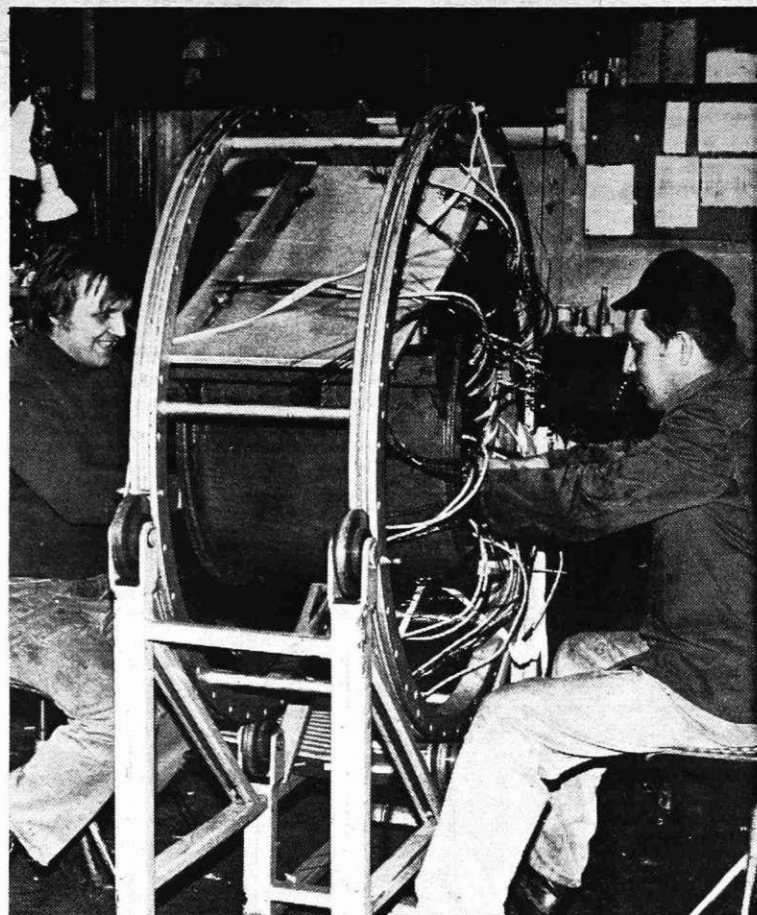
ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŠZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 23. MARCA 1978

ŠTEVILKA: 11. LETO: XXVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SZ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Sodelavca – navijalca elektro motorjet

PRED JUTRIŠNJO KONFERENCO SINDIKATA ŽELEZARNE

Predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Stefan Šterbič, sklicuje jutri, 24. marca, sejo letne konference osnovnih organizacij sindikata Železarne. Na sejo konference je vabljenih 84 delegatov, ki so bili izvoljeni v osnovnih organizacijah temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnostih delovne organizacije Železarne. Na seji bodo ocenili opravljeno delo v minuli mandatni dobi, sprejeli program dela za leto 1978, verificirali nove člane tovarniške konference in izvolili nov izvršni odbor konference.

Leto 1977, za katerega polaga tovarniška konferenca obračun svojega dela, je bilo, po oceni letnega poročila, eno najbolj razgibanih let po osvoboditvi. Vsa aktivnost in prizadevanja sta bila razpeta med delovnim praznovanjem Titovih jubilejev in 40-letnice ustanovitve Komunistične partije Slovenije ter uveljavljanjem zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov v samoupravno prakso Železarne. V tem obdobju je bilo opravljeno veliko delo, ob izredni angažiranosti sindikalnih aktivistov in vseh članov sindikata. V tem obdobju so namreč potekale zaključne priprave in samo konstituiranje 22 temeljnih organizacij združenega dela in treh delovnih skupnosti. V vsej tej samoupravni preobrazbi pa je se uveljavljala tudi ustavna vloga sindikata in krepila samostojnost osnovnih organi-

zacij sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih.

V poročilu je samokritično ocenjeno, da sindikalna organizacija v Železarni ni v celoti uresničila vseh nalog, ki si jih je začrtala v svojem letnem programu za minulo obdobje. Predvsem je tu zaostanek pri sprejemu nekaterih samoupravnih

aktov, ki bi morali biti sprejeti do 31. decembra 1977. Čeprav je bil obseg opravljenih nalog in obravnavanih problemov izredno obsežen, ostaja še množica nalog, ki jih opredeljuje tudi predlog programa dela za letošnje leto.

Pri tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata so v minulem mandatnem obdobju delovale: komisija za kadre in organiziranost sindikata, komisija za športno rekreacijo, komisija za oddihe in izlete, komisija za kulturo in izobraževanje in komisija za odlikovanje. Delo komisij je obsežno predstavljeno v poročilu, ki je predloženo

(Nadaljevanje na 2. strani)

VOĐENJE S POMOČJO DELOVNIH CILJEV

V današnji številki objavljamo prvo nadaljevanje razmišljanja pod gornjim naslovom, ki se bo nadaljevalo tudi v prihodnji številki.

Vodenje je dejavnost, s katero določimo cilje v organizaciji in nato usmerjamo člane organizacije k uspešnemu doseganju teh ciljev. Sloneti mora na sistematičnem delu po programu z ustreznimi procesi, ki

omogočijo posamezniku potrebne odločitve za akcije. Sistem bo uspešnejši, če bo imel čim manj togih pravil in če bomo znali dati poudarek izvedbi naloge, ne pa načinu in pravilom izvrševanja. Vse našete lastnosti lahko dosežemo z uporabo metode delovnih ciljev.

Izvajanje delovnih ciljev predstavlja način, kako stalno izboljšujemo rezultate svojega dela na najbolj pomembnih področjih delovanja in s tem postajamo vse uspešnejši.

Za uspešnost poslovanja je najpomembnejša uspešnost vodstvenih delavcev, ki se odraža v sposobnosti, da skupno s sodelavci prevzamejo organizacijske cilje za svoje lastne in so nato pripravljeni boriti se zanje. Razen tega uspešen vodstveni delavec neprestano analizira (raziskuje) vzroke) poslovanja, išče zveze med idejami in dejstvi, da bi si ustvaril možnost za izvajanje kontrole nad delovanjem okolja, ki ga sila, da večino svojega časa porabi za razne oblike sporazumevanja (sestanki, telefonski pogovori, strokovne razlage). Zato mora čim več nalog, ki jih lahko opravijo sodelavci njim tudi zaupati in jih pri tem spodbujati. Toda spodbujati mora tudi čut za skupinsko delo in odgo-

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

JE SAMSKI DOM, RES DOM?

KULTURNI POLOŽAJ PRISELJENIH SAMSKIH DELAVCEV IZ OSTALIH BRATSKIH REPUBLIK NA JESENICAH S POUČENJEM NA STANOVALCIH KADROVSKEGA SAMKEGA DOMA NA RUPARJEVI 8.

Pričujoči sestavek je pravzaprav povzetek naloge na temo »Moje kulturno okolje«, ki sem jo delala lansko poletje na Filozofski fakulteti v Ljubljani, smer etnologija in sociologija. Podatki in ugotovitve v tej nalogi so sicer stare že osem mesecev, ker pa ne verjamem, da so se razmere v tem času kaj bistveno spremenile, sem prepričana, da bo članek še zmeraj aktualen in zanimiv za bralce Železarja.

Železarna Jesenice ima osem samskih domov, v katerih prebiva več kot 700 delavcev, od katerih je večina priseljencev iz sosednjih bratskih republik. To so v glavnem nekvalificirani in polkvalificirani de-

lavci, ki opravljajo v Železarni najtežja fizična dela. Postavlja se vprašanje, v kakšni meri in na kakšen način so se ti ljudje, ki so prišli iz povsem drugačnih družbenih sredin kot je naša, prilagodili novemu okolju in koliko smo jim pri tem pomagali. Kakšen vpliv ima njihovo obnašanje in mišljenje na odnose z domačini? Kakšno je njihovo družabno in družbeno živ-

NAGRAJEVANJE PO DELU IN DOHODKOVNI ODNOSI

Glasiło Železar je v zadnji številki objavilo, poleg običajnih podatkov o izpolnjevanju proizvodnje in odpreme, tudi zanimive podatke o realizaciji plana prodaje za mesec februar in kumulativno, v primerjavi z istim obdobjem v letu 1977.

Ti podatki so pomembni in spodbudni zategadelj, ker se s tem odpirajo novi pogledi in spoznanja pri ustvarjanju skupnega prihodka v medsebojnih razmerjih in dohodkovnih odnosih. Količina, ki je bila vsa leta vrhunec dosežka pri izpolnjevanju proizvodnje, dobiva v dohodkovnih odnosih novo kvaliteto, ki je oplemenitenjena z asortimentom, ki kaže na vrednost in prodajno ceno v din/t. Mislim, da z ustvarjanjem skupnega prihodka začnemo v produktivski povezanosti proces, ki daje novo vsebino ter popolnejšo podobo poglobljenih dohodkovnih odnosov.

Ob teh podatkih ne bi smeli prezreti dejstva, da bi na robu napisali, kako odgovorno in uspešno ustvarjamo skupni prihodek in dohodek ter razporejamo čisti dohodek na osebne dohodke, da ne bi pregloboko zašli v navzkrižje z nagrajevanjem po delu.

B. E.

OSEBNI DOHODKI PO KVALIFIKACIJAH

V težnji za čimboljšo obveščenost vseh delavcev Železarne, je oddelek za nagrajevanje analiziral gibanje osebnih dohodkov delavcev po kategorijah in v kvalifikacijah za obdobje let 1974, 1975, 1976 in 1977. Zaradi bistvenih organizacijskih sprememb v tem času so podatki zadnjih let primerljivi le na nivoju Železarne, za obstoječe TOZD in delovne skupnosti pa je mogoče prikazati realno dinamiko in primerjavo le za leto 1977.

Delovna mesta v Železarni so razporejena v devet kvalifikacijskih razredov. Po tem kriteriju prikazujemo poprečne mesečnih osebnih do-

hodkov za Železarno za zadnja štiri leta:

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZAKON O ZDRUŽEVANJU ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA V SPLOŠNA ZDRUŽENJA IN GOSPODARSKE ZBORNICE

Zbor združenega dela republiške skupščine se bo 27. marca sestal na svoji 60. seji, zbor občin in družbenopolitični zbor pa na 58. seji še v delegatskem sestavu iz prvega mandata. Na obširnem dnevnem redu je poleg drugega poročilo o delu skupščine SR Slovenije v obdobju od 1974. do 1978. leta, ki bo v obravnavi v vseh treh zborih.

S tem poročilom je dana bilanca opravljenega dela v prvem mandatnem obdobju delegatske skupščine. Obsežno poročilo opremljeno tudi s tabelarnimi podatki in prilogi, prikazuje aktivnost zborov skupščine SR Slovenije v prvem mandatnem obdobju delegatske skupščine. V celoti je objavljen v skupščinskem Poročevalcu št. 6. V isti številki je tudi poročilo delegacije SR Slovenije v zboru republik in pokrajin skupščine SFRJ

(Nadaljevanje na 3. strani)

IX. KONGRES ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE BO OKTOBRA

Na plenarnem zasedanju republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki je bila 15. marca, so za novega predsednika izvolili VINKA HAFNERJA, ki je na seji spregovoril o temeljnih idejnopolitičnih izhodiščih za delovanje sindikatov v pripravi na deveti kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki bo meseca oktobra v Mariboru.

Vinko Hafner je v svoji razpravi poudaril, da je bil zadnji kongres že po sprejemu nove ustave in v času, ko so lahko že vgradili stališča in sklepe 7. kongresa ZKS in 10. kongresa ZKJ v dva zelo pomembna dokumenta, ki sta bila sprejeta na kongresu – statutarni dogovor o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov v SR Sloveniji ter sklepe kongresa, ki so se danes večinoma povsem aktualni in so lahko dobra podlaga za oblikovanje stališč in sklepov sedanjega kongresa. »Zato je sedaj najpomembnejše,« je dejal predsednik Hafner, »da vse osnovne organizacije in organi sindikatov temeljito ocenijo uresničevanje sedemnajstih zelo konkretnih sklepov 8. kongresa. S tem ko bodo ocenili svojo aktivnost v minulem štiriletnem obdobju, se bodo najbolje usposabljali za opravljanje sprotnih družbenih nalog in se obenem uspešno pripravljali tudi na svoj deveti kongres.«

Ce upoštevamo, da nas od kongresa loči le dobrih šest mesecev in da sta vmes dva, zaradi koristenja rednih letnih dopustov, dosti pasivna meseca, potem s pripravi na deveti kongres Zveze sindikatov Slovenije ne bomo mogli odlašati. Še predvsem, če bomo hoteli resnično dovolj kritično in samokritično oceniti uresničevanje sedemnajstih sicer kratkih, vendar zelo konkretnih in daljnosežnih sklepov v konkretnih sredinah, to je v temeljnih organizacijah združenega dela.

Pri tem bo nedvomno v ospredju vprašanje, kako je sindikat v konkretnih sredinah uveljavil svojo ustavno vlogo, oziroma svojo vlogo v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, v delegatskem sistemu kot ogrođu celotnega političnega sistema. To pa je seveda v tesni povezavi s samoupravno preobrazbo združenega dela, oziroma z uresničevanjem socialističnih družbenoekonomskih odnosov v temeljnih organizacijah združenega dela in seveda tudi s pospeševanjem razvoja proizvodnih sil združenega dela.

Čim bolj bomo konkretni pri iskanju odgovorov na vsa ta vprašanja v temeljnih organizacijah združenega dela, uspešnejše bodo naše priprave na kongres, hitreje bomo uresničevali lastno samoupravno preobrazbo.

SKUPŠČINA KULTURNE SKUPNOSTI O DELU IZVAJALCEV V PRETEKLEM LETU

Predsednik skupščine kulturne skupnosti Jesenice Miroslav Noč sklicuje v petek, 31. marca, skupno sejo zborov porabnikov in zborov izvajalcev še v starem delegatskem sestavu. Kot osrednje vprašanje predlaga delegatom v razpravo in sklepanje poročilo izvajalcev programa kulturne skupnosti Jesenice za leto 1977.

Iz poročila, ki so ga delegati prejeli skupaj z vabilom za sejo, povzemamo nekaj najpomembnejših ugotovitev.

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE z oddelkom za odrasle in pionirskim oddelkom ter podružnicami na Javorniku, Hrušici, Dovjem, Gozd-Martuljku, Kranjski gori, Podkorenu in Zirovnici, je v lanskem letu izposodila 56.991 knjig oziroma zvezkov od 65.000 načrtovanih. V primerjavi z letom nazaj so sicer izposodili 1623 knjig več, vendar pa niso dosegli načrtovane izposoje, ki je bila predvidena 2,2 knjige na prebivalca jeseniške občine, saj je poprečno vsak občan prebral le 1,97 knjige ali toliko kot je bilo doseženo leta 1976. Zelo niha izposoja knjig v pionirskem oddelku, kjer je bilo, na primer v letu 1975 izposojenih 21.337 knjig, leto kasneje 13.875 in lani 16.546 knjig. V primerjavi z letom 1976 je najbolj upadla izposoja

knjig v knjižnici na Dovjem, in sicer z 846 na 466 knjig, v Kranjski gori za več kot 500, na Javorniku – Koroški Beli za več kot 1000, rahel upad pa je zabeležen tudi v Podkorenu in Zirovnici, medtem ko so na Hrušici izposodili 500 knjig več kot leto poprej, rahlo povečanje pa je doseženo tudi v obeh oddelkih jeseniške knjižnice v primerjavi z letom nazaj. Vzrokov za to je več, med drugim v poročilu navajajo: neprimerna lokacija knjižnic, nepovezanost s šolami in seveda tudi lastne šolske knjižnice, odklanjanje kroženja knjižnega fonda iz matične knjižnice po seveda tudi sama prizadevanja knjižničarjev.

Tako stanje seveda zahteva ustrezno analizo, kateri mora slediti tudi akcija, kajti dejstvo je, da je bilo lani kupljenih doslej največ knjig, in sicer iz sredstev občinskega programa.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Nemalokrat se človek v vsakodnevnem življenju srečuje z mnenji, kaj je v naši konkretni družbeni praksi prav in kaj ni, kako bi moralo biti, kaj bi morali narediti in podobno, zelo pogosto pa tudi z mnenjem ooh, ko bi vse številne sklepe, priporočila, resolucije in podobno dosledno izvajali, kako bi bilo vse drugače. Seveda že ta mnenja zaslužijo svoj komentar. Ker pa ni današnji namen razmišljati o tem v celoti, pač pa o uresničevanju sprejetih dogovorov, naj bi bil odgovor vsem, ki tako razmišljajo — da zelo daleč živijo od naše družbene prakse. Kajti nihče drug, kakor jaz in ti in mi vsi imamo ustavno pravico in dolžnost, da delujemo v svojih konkretnih družbenih sredinah — v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih tako, da bo takih dilem čim manj in da bo maksimalno tako kot bi moralo biti. Danes prenašati odgovornost za tako ali drugačno stanje na neko abstraktno družbo je popolna demagogija ob dejstvu, da gradimo oblast delavskega razreda in vseh delovnih ljudi na ustavni osnovi.

Vsekakor pa se velja mnogo bolj zamisliti ob vprašanju uresničevanja sprejetih sklepov, dogovorov, resolucij in podobno. Že nekajkrat sta bila prav na tem mestu obravnavana vloga in naloge delegatov ter uresničevanje delegatskih odnosov. Dejstvo je namreč, da delegatski odnosi pomenijo sklop odnosov med samoupravno organiziranim človekom-delavcem v samoupravni skupnosti — temeljni organizaciji združenega dela in krajevni skupnosti — in med njegovim delegatom, oziroma delegacijo. Ta sklop odnosov pa predvsem obsega stalno delovno povezanost delegata, oziroma delegacije s svojimi volivci ali bazo, kakor pravimo, javnost dela, odgovornost za delo in kontrolo nad delom. Odgovornost delegata, oziroma delegacije pa zajema tudi uveljavljanje sprejetih dogovorov, stališč, sklepov in podobno v samoupravni bazi, oziroma med svojimi volivci.

Če pri vsem tem upoštevamo vse delegate delavskih svetov temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti ter delavskega sveta delovne organizacije Železarne in k njim priključimo še 1655 delegatov izvoljenih v delegacije na zadnjih skupščinskih volitvah, je to ogromna sila, ki bi se sama po sebi morala zagotavljati uresničevanje vsega tistega kar so se kot delegati dogovorili v svojih samoupravnih telesih. Če bi bilo temu tako in k temu stremimo, potem najbrž v uvodu navedenih razmišljanj ne bi bilo.

Ob vsem tem moramo objektivno priznati, da smo z delegatskim sistemom dosegli večjo politično stabilnost našega socialističnega družbenega sistema, kar so nam končno potrdile tudi zadnje skupščinske volitve. Vendar pa moramo prav v okviru delegatskega sistema iskati poti in sredstva za vključevanje vseh delovnih ljudi in občanov v opravljanje družbenih zadev. Ena izmed teh poti je nedvomno uresničevanje delegatskih odnosov v obsegu, ki je bil že poudarjen. Takšna pot pa nas pelje tudi h kvalitetnejšemu, ali kot pravimo bolj kvalificiranemu odločanju, pa tudi h krepitvi odgovornosti pri uresničevanju dogovorjenega. Takšna pot nam tudi zagotavlja, da bo delegatski sistem resnično temeljil na pluralizmu konkretnih družbenih interesov delovnih ljudi in občanov, ne pa na pluralizmu nekakšnih splošnih političnih interesov, kakor pravi Edvard Kardelj.

DELEGAT JE ODGOVOREN TUDI PRI URESNIČEVANJU SPREJETIH DOGOVOROV

Spodbuda za ta uvod v bistvu izhaja iz prelistovanja in pregledovanja sklepov, oziroma aktivnosti, sprejetih na deveti seji delavskega sveta Železarne 28. februarja letos, ki so še kako pomembne pri doseganju višje produktivnosti dela in sploh boljših poslovnih rezultatov v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, in ki bi morale biti stalno prisotne na vseh nivojih samoupravljanja od zborov delavcev, oziroma sestankov samoupravnih delovnih skupin, delavskih svetov in njihovih izvršilnih organov do poslovnih organov. Ob vsem tem kar smo ugotavljali v prvem delu tega razmišljanja, je odgovornost za to, da bi bile te aktivnosti stalno prisotne, poleg seveda drugih sklepov in dogovorov, prav na delegatih delavskega sveta, ki so te aktivnosti sprejeli. Le-ti bi se morali prvenstveno zavzemati, da se o njih razmišlja in ukrepa v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih na vseh nivojih samoupravljanja in to tako dolgo, dokler se ne doseže njihov maksimalni učinek.

To pa je le en primer, ki smo si ga izposodili za ilustracijo utemeljitve odgovornosti delegata. V aktivnostih, sprejetih na omenjeni seji, so namreč zajeti zelo konkretni interesi večine delavcev, ki vedno bolj spoznavajo, da postajajo resnični gospodarji celotne družbene reprodukcije. Torej pri tem ne gre za vsiljevanje nekakšnih splošnih interesov, temveč konkretnih interesov delavcev in zato je najbrž vzrok, da se te aktivnosti ne uresničujejo v maksimalno možnih mejah v tem, ker o njih nismo ali pa smo premalo govorili v svoji delegatski bazi, oziroma med tistimi, ki so nas izvolili za delegate v delavskem svetu.

Takih primerov pa bi lahko navajali brezštevilno tudi iz drugih področij, najsibio iz delegatskih odnosov na področju skupščinskega sistema ali iz dela družbenopolitičnih organizacij. Namen tega razmišljanja je bil predvsem v tem, da poudarimo kar najbolj celovit sklop odnosov, ki sestavljajo delegatske odnose v naši socialistični demokraciji. Dejstvo je namreč, da bomo le s takim delegatskim delom zajeli resnične družbene interese delovnih ljudi in občanov in da bodo s takim delom vedno bolj eliminirana mnenja o krivdi drugih za tako ali drugačno stanje, ker bodo v to stanje zajeti vsi delovni ljudje in občani.

Naj za sklep tega razmišljanja citiramo čudovito misel Edvarda Kardelja v razpravi Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, ko pravi:

»Sreče človeku ne more dati niti država niti sistem niti politična partija. Srečo si lahko človek ustvari samo sam. Avantgardne sile socializma in socialistična družba imajo potemtakem lahko samo en cilj — da glede na možnosti danega zgodovinskega trenutka ustvarjajo razmere, v katerih bo človek kar najbolj svobodno pri takšnem osebnem izražanju in ustvarjanju, da bo lahko — na podlagi družbene lastnine proizvodnih sredstev — svobodno delal in ustvarjal za svojo srečo. TO JE SAMOUPRAVLJANJE.«

(Nadaljevanje s 1. strani)

vsem delegatom skupaj z vabilom. V prvem delu predloga okvirnega programa dela sindikalne organizacije v Železarni, ki je prav tako predložen v pisni obliki vsem delegatom, so zajete naloge s področja uresničevanja ustavnih družbenoekonomskih odnosov, oziroma krepitev oblasti delavskega razreda. Posebej je poudarjena naloga sindikata pri razvijanju in krepitvi delegatskega sistema in delegatskih odnosov ob ugotovitvi, da je bilo na minulih skupščinskih volitvah v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih v delegaciji za zbor združenega dela skupščine občine in delegacije samoupravnih interesnih skupnosti izvoljenih 1655 delegatov ali čez 25 % vseh zaposlenih.

V nadaljevanju so v okvirnem programu dela navedene naloge sindikata na področju prizadevanj za dvig produktivnosti dela in pri uresničevanju dohodkovnih odnosov. Posebej so navedene naloge pri krepitvi vloge samoupravne delavske kontrole, razvijanje aktivnosti mladih članov sindikata, naloge na področju načrtovanja in družbenoekonomskega sistema, delovnih in življenjskih razmer delavcev ter varstva pri delu, stanovanjske politike, izobraževanja delavcev, naloge na področju odnosa in rekreacije, obveščanja in informiranja, kulturne dejavnosti, ljudske obrambe in družbene samozastite, kadrovske politike in novatorstva ter inventivne dejavnosti. Čeprav so v okvirnem programu zajeta vsa področja, kamor segajo neposredni interesi delavcev, se nam zdi, da manjka konkretnosti, predvsem pa poudarka na vlogi in nalogah sindikata Železarne v družbenoekonomskih odnosih in samoupravni demokraciji, kar pa bo nedvomno izpopolnila razprava na seji konference.

Vsekakor seja konference osnovnih organizacij sindikata Železarne pada v čas intenzivnih priprav na kongres Zveze komunistov Jugoslavije in kongres Zveze komunistov Slovenije, seveda pa tudi v čas, ko začnemo s pripravami na osmi kongres Zveze sindikatov Slovenije tudi vse osnovne organizacije sindikata. Še prav posebno bi morala biti ta čas v ospredju vloga sindikatov v družbenoekonomskih odnosih in samoupravni demokraciji, ki jo je na osnovi ustavne opredelitve vloge sindikatov v svoji predkongresni razpravi zelo konkretno obdelal Edvard Kardelj.

Sindikalne organizacije morajo namreč postati glavna gibalna sila

v odnosih v samoupravnem združenem delu in prevzeti velik del nalog pri nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov, ki so opredeljeni v ustavi in zakonu o združenem delu. Pri izvajanju teh nalog pa se srečuje in se bo srečevala sindikalna organizacija s številnimi odprtimi vprašanji, ki jih ne bo moč več reševati takorekoč na pamet, ampak bo potrebno iskati kar najbolj demokratske in znanstvene in strokovne rešitve in opredelitve. Prav vprašanju vloge in nalog sindikalne organizacije v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja v konkretnem prostoru, to je v temelj-

nih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti, bi morali posvetiti osnovno skrb tako na jutrišnji seji konference osnovnih organizacij sindikata Železarne, kakor tudi v pripravah na jesenski kongres Zveze sindikatov Slovenije. Verjetno pa bo na seji konference potrebno tudi spregovoriti o tem, kako smo v osnovnih organizacijah sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ter v organih sindikata uresničevali sklepe zadnjega kongresa Zveze sindikatov Slovenije, ki so vsi še kako aktualni tudi v sedanjem času.

VODENJE S POMOČJO DELOVNIH CILJEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

vornost, ki sodita med osnovne pogoje za uresničevanje metode delovnih ciljev.

Doslej smo govorili o značilnosti dobrega vodstvenega delavca. Toda z razvojem samoupravljanja postajajo vsi zaposleni v vedno večji meri upravljalci, ki se morajo odločati. Zato moramo delovne cilje tudi približati vsem zaposlenim. Če se bo vsak član delovnega kolektiva jasno zavedal, kaj se od njega pričakuje in kako njegovi delovni napori vplivajo na uresničevanje splošnih in organizacijskih ciljev, ne bo moglo priti do pojavov slabo opravljenega dela, nezainteresiranosti, slabe kvalitete in nezadostnih delovnih ter poslovnih rezultatov.

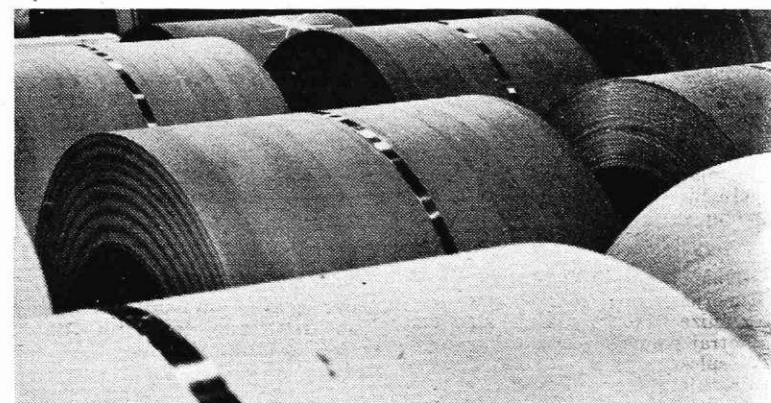
Načrtovanje delovnih ciljev ne sme biti neko dodatno delo, ampak je to sistematični način dela. Vsak, ki sprejme sistem dela z delovnimi cilji kot osnovo za svoje delo, mora temu prilagoditi tudi svoj način mišljenja in vedenja. Spremljati mora organizacijske in posamične

delovne cilje in pomagati povsod tam, kjer je potrebno. Pri tem se ne sme spuščati v dolgovozna razpravljanja o podrobnostih, ki vzamejo veliko časa, v ničemer pa ne prispevajo k doseganju predvidenega rezultata.

Vodenje bo uspešno, če bomo najprej poznali splošne (organizacijske) cilje in na tej osnovi predvideli ukrepe za morebitne spremembe. Za te naše namere moramo zato sodelavci in ostalimi izvajalci ukrepov preveriti možnosti za časovno izvedbo ali celo ugotoviti odgovornost za posamezne naloge. Šele, ko je doseženo soglasje je zaključen postopek načrtovanja in se prične uresničevanje ukrepov, spremljanje doseženih rezultatov in njihova analiza, ki mora dati odgovor, kje bi se dalo kaj izboljšati, kdaj in za koliko.

S tovrstno dejavnostjo po preteku določenih dob ali doseženem cilju ne smemo prenehati, če želimo da bomo postali uspešnejši in bodo delovni cilji postali stalna oblika našega dela.

Milan Robič

Hladno valjani trakovi

OSEBNI DOHODKI PO KVALIFIKACIJAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

kvalifi.	1974	1975	ind. 3:2	1976	ind. 5:3	ind. 5:2	1977	ind. 8:5	ind. 8:3	ind. 8:2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
D-1	1.824	2.375	130.2	2.740	115.4	150.2	3.037	110.8	127.9	166.5
D-2	2.276	2.849	125.2	3.258	114.4	143.2	3.736	114.7	131.1	164.1
D-3	2.772	3.442	124.2	3.931	114.2	141.8	4.563	116.1	132.6	164.6
D-4	3.255	4.047	124.3	4.648	114.8	142.8	5.420	116.6	133.9	166.5
D-5	4.092	5.122	125.2	5.867	114.5	143.4	6.726	114.6	131.3	164.4
Popr. del.	2.839	3.532	124.4	4.054	114.8	142.8	4.712	116.2	133.4	166.0
U-2	2.242	2.830	126.2	3.297	116.5	147.1	3.787	114.9	133.8	168.9
U-3	2.949	3.681	124.8	4.245	115.3	143.9	4.964	116.9	134.9	168.3
U-4	3.866	4.783	123.7	5.520	115.4	142.8	6.337	114.8	132.5	163.9
U-5	4.859	5.968	122.8	6.765	113.4	139.2	7.614	112.5	127.6	156.7
Popr. usl.	3.512	4.357	124.1	5.007	114.9	142.6	5.738	114.6	131.7	163.4
Popr. sk.	2.952	3.677	124.6	4.227	115.0	143.2	4.904	116.0	133.4	166.1

V letu 1975 so se precej nadporečno dvignili osebni dohodki za delavce najnižjega ranga kvalifikacije, s čimer smo zmanjšali razpon med najvišjim (U-5) in najnižjim (D-1) kvalifikacijskim razredom iz 2,66 na 2,51, ki je enak tudi v letu 1977.

Porast osebnega dohodka v letu 1976 je bil skoraj za 10 % manjši kot leto prej, v letu 1977 pa je bil ta odstotek le za spoznanje večji kot v predhodnem letu. Največji odstop od poprečja beležimo pri kvalifikaciji U-5.

Vzrokov za zaostajanje te kvalifikacije je več:

1. S 1. avgustom 1976 je začela veljati delna prekvalifikacija delovnih mest do 15. kategorije, kar pomeni, da je bila kvalifikacija U-5 v celoti izvzeta iz postopka prekategorizacije. Poprečno povišanje osebnih dohodkov s tem posegom je za Železarno znašalo 3,5 %, kar pomeni za višje kategorije že znatno večji zaostanek.

2. Stimulacija na izpolnitev operativnega plana proizvodnje je znašala v letih 1974 in 1975 slabih 8 %, v letu 1976 in 1977 pa se je stimulacija za proizvodnjo dvignila skoraj na 9 %. Na tej stimulaciji so udeleženi predvsem delavci nižjih kvalifikacijskih skupin. Udeleženci (med njimi tudi U-5) imajo namesto stimulacije za proizvodnjo osebno oceno, ki pa je bila v vseh letih skoraj enaka (približno 6 %).

3. Pojavi zahtevkov po otežkojenih dodatkih za občasna dela, ki se opravljajo pod otežkojenimi pogoji,

se z leti gostijo. V letu 1974 je vsota otežkočenega dodatka znašala 1,5 % celotnega izplačanega OD za Železarno, v letu 1977 se je pa ta odstotek dvignil na 1,8 %. Tudi pri občasnih otežkočenih delih uslužbencev U-5 običajno niso udeleženi.

4. Posebno v zadnjem letu je dotok novih uslužbencev U-5 močno vplival na trend zaostajanja poprečnih OD te kvalifikacije, saj je največ novih sodelavcev zasedlo delovna mesta ovrednotena s 16. kategorijo. Delavci, ki so na novo na delovnem mestu zaradi uvajanja v delo, običajno ne dosegajo učinka boljših sodelavcev, zato je tudi osebna ocena navadno nižja.

Vse druge kvalifikacijske skupine so glede dinamike v realnem razmerju s poprečjem osebnega dohodka Železarne. Skupina D-1 je v letu 1977 sicer pridobila manj na osebnem dohodku kot druge skupine, s tem pa je nevtralizirala velik porast v letu 1975. Osebni dohodki te skupine delavcev so precej nad minimalnimi osebnimi dohodki po sindikalni listi, kar v končni fazi pomeni pravilno nagrajevalno politiko. Glede na pogoje si ne moremo privoščiti visokega osebnega dohodka v višjih kvalifikacijskih razredih in prav tako ne morejo močneje povečati prejemki nižjih kvalifikacijam.

Naj na kratko komentiramo le dva vzroka, ki narekujejo upočasnjen rast osebnega dohodka na nivoju Železarne: manj ugodni pogoji na tržišču in dinamika storilnosti.

Do leta 1975 so bile cene naših proizvodov odvisne od cen na zuna-

njem tržišču. Jeklo pa je tedaj hitro pridobivalo na vrednosti, zato so bili tudi pogoji gospodarjenja pri nas ugodni. To se je odražalo tudi v višini osebnih dohodkov, ki so se v letu 1974 povečali za 23,6 % leto kasneje pa še za en odstotek več.

V letu 1976 so se cene na zunanjem trgu umirile, prav tako pa so tudi cene jekla na domačem trgu zaostale za rastjo cen drugih proizvodov. Gospodarski efekt je bil zato slabši in zato se je tudi osebni dohodek lahko povečal za manjši odstotek kot leto prej.

Tržni pogoji tudi v letu 1977 niso bili ugodnejši, kljub temu pa smo uspeli dvigniti poprečje osebnih dohodkov za odstotek več kot v predhodnem letu, kar je bilo povsem upravičeno, saj smo sorazmerno dobro poslovali. To nam kaže tudi primerjava dinamike storilnosti zadnjih let.

leto	proizvodnja	ef. ure	storilnost
1976	1.477.433,6	11.534.846	128.1
1975	1.491.559,4	11.793.996	126,5
1976	1.483.023,9	11.812.581	125,5
1977	1.493.311,6	11.878.201	125,7

Storilnost je torej malenkost porasla v letu 1977, kljub temu pa je še znatno pod višino leta 1974 in 1975 zato je lani zaslediti temu primerno manjši porast osebnega dohodka kot v teh letih.

Za nizke osebne dohodke smo deloma krivi sami, neugodni pa so tudi pogoji poslovanja.

P. R.

ZAKON O ZDRUŽEVANJU ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA V SPLOŠNA ZDRUŽENJA IN GOSPODARSKE ZBORNICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

ljivosti, osnutke zakona o triglavskem parku, predlog zakona o delavski kontroli, o stanovanjskem gospodarstvu, o odpadkih, več zakonov s področja kmetijstva in več osnutkov zakonov iz pristojnosti zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ, med njimi zakon o cenah, o kooperaciji s tujino itd.

Izvršni svet je predložil tudi poročilo o ekonomskih stikih SR Slovenije z deželami v razvoju. Zaradi obširnega dnevnega reda, ker ni časovno opredeljena obravnava tega dokumenta, predvsem pa zato, da bo mogoča še olj poglobljena obravnava o tem poročilu, je preložena razprava na eno izmed naslednjih sej novega sklica. Tako bo omogočeno, da ga tudi občinske skupščine, oziroma njihovi zbori, kot konference delegacij, dajo na dnevni red.

Obravnavan pa bo tudi osnutek zakona o združevanju organizacij združenega dela v splošna združenja in gospodarske zbornice. Ta zakon v smislu ustave mora biti sprejet še v tem letu: Upošteva naj položaj in vlogo organizacij združenega dela, opredeljena v zakonu o združenem delu, ter funkcijo in pooblastila gospodarske zbornice za uveljavljanje svojih nalog in pooblastil. Združevanje v gospodarsko zbornico Slovenije je trenutno urejeno samo s statutom gospodarske zbornice Slovenije. V letu 1976 je bil sprejet zvezni zakon, ki določa združevanje v gospodarsko zbornico Jugoslavije, na območju republik pa to urejajo republiški zakoni.

Zakon mora upoštevati intencije zakona o združenem delu ter rešitve, ki so se izoblikovale v dosednji praksi od 1974. leta dalje in se pokazale kot uspešne. Zakon temelji na tem, da se s splošnimi združenji in gospodarskimi zbornicami nadaljuje organiziranje in povezovanje gospodarstva in določa, da je to združevanje obvezno. To je zaradi splošnega interesa širše družbene skupnosti in zaradi doseganja hitrejšega in skladnejšega gospodarskega razvoja, ter da se OZD organizirano vključijo v delitev dela in da medsebojno samoupravno in neposredno rešujejo vprašanja izboljšanja svojega dela in poslovanja.

Naloge splošnega združenja so usmerjene predvsem v strokovno, organizacijsko in usklajevalno delo znotraj panoge, oziroma dejavnosti. V splošno združenje se obvezno združujejo organizacije združenega dela in poslovne skupnosti po posameznih gospodarskih panogah, ki so si po načinu zagotavljanja surovin in po proizvodni tehnologiji med seboj podobne, ali se dopolnjujejo.

Gospodarske zbornice se ustanovljajo za območja ene ali več občin (občinske ali medobčinske) in na nivoju republiške. V občinah, oziroma na področju več občin ne bo splošnih združenj. Člani gospodarskih zbornic so: temeljne organizacije združenega dela ali delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela, kar bo odvisno od samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo, oziroma SOZD, potem poslovne skupnosti, bančne organizacije in skupnosti zavarovanja. Po združni zvezi pa so kmetijske zadruge, organizacije kooperantov in druge oblike združevanja kmetov. Po združenju samostojnih obrtnikov pa obrtniki.

Organi splošnega združenja ter gospodarskih zbornic so občni zbor, izvršni odbor in nadzorni odbor. Občni zbor GZ Slovenije pa sestavljajo izvoljeni delegati v splošnih združenjih v občinskih oziroma medobčinskih zbornicah. Predvideno je, da delegati v občnem zboru volijo organi upravljanja OZD ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti članov. Z zakonom je določeno, da statut splošnega združenja določa naloge združenja, organe in način njihove izvolitve. Prav tako tudi statut GZ, ki ga sprejema občni zbor, ureja naloge zbornice.

Pri GZ Slovenije je častno razsodišče, ki skrbi za razvijanje, uveljavljanje in krepitev dobrih poslovnih običajev ter načel socialistične in družbene odgovornosti. Prav tako je še stalna arbitraža, ki posreduje in odloča o sporih med člani, ter med njimi in družbenimi pravnimi osebam, in civilnimi pravnimi osebam, v zvezi z gospodarsko dejavnostjo.

Delavci, ki opravljajo strokovne, administrativne, tehnične in finančne posle za zbornico, ustanovijo delovno skupnost. Obveznosti v delovni skupnosti se urejajo s samoupravnim sporazumom v skladu z zakonom in statutom zbornice.

Za delo splošnih združenj in gospodarskih zbornic samoupravno združujejo sredstva njihovih članov. Kot osnova je letni program dela. Sredstva se zbirajo s prispevki, občni zbor pa določa osnovno in stopnjo prispevka.

Delo splošnih združenj in gospodarskih zbornic je javno. Javno pooblastilo GZ Slovenije pa je eviden-

tiranje samoupravnih sporazumov o ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka med OZD, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev na debelo, z izvoznimi in uvoznimi ali drugimi zunanji-trgovinskimi posli, ter proizvodnimi organizacijami s katerimi trajneje sodelujejo.

Gospodarska zbornica izdaja listine (sprave, mnenja, potrdila in druge akte) o dejstvih pri katerih vodi uradno evidenco ter drugih dejstvih za katere je to določeno z zakonom, družbenim dogovorom, ter samoupravnimi sporazumi. Gospodarska zbornica hrani samoupravne sporazume o povezovanju v skupnosti združenega dela, za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje.

Gospodarska zbornica ugotavlja katere gospodarske dejavnosti se smejo upravljati kot glavna, oziroma kot stranske dejavnosti. Izdaja tudi potrdila o obstoju poslovnih

običajev v gospodarstvu na območju Slovenije. Vse listine pa imajo značaj javne listine.

Pomembno področje dela gospodarske zbornice Slovenije je sodelovanje pri družbenem planiranju. Pri tem sodeluje tako, da daje OZD in drugim strokovno pomoč pri samoupravnem sporazumevanju in dogovarjanju o osnovah plana, s svojo družbeno vlogo pa sodeluje pri pripravljanju, sprejemanju in izvajanju plana. Razen teh nalog ima GZ še vrsto drugih nalog, ki so predvidene v posameznih zakonih. To so zakoni s področja zunanjetrgovinskega sistema, obrti, delovnih razmerij in podobno. Zato so z zakonom določene le splošne naloge, ki izhajajo iz funkcije in statusa gospodarske zbornice. GZ ima pravico, da pred pristojnimi organi družbenopolitične skupnosti da pobudo za sprejem predpisov in zakonov, ki so pomembni za gospodarstvo.

N. Š.

KOMUNISTI V TOZD VALJARNE ŽICE IN PROFILOV V PRIPRAVAH NA KONGRES ZKS

Gradivo za kongresa ZKS in ZKJ, ki bi ga morali študijsko obravnavati na članskih sestankih organizacije zveze komunistov, je dokaj obširno in zahtevno, in ga je nemogoče študijsko obdelati, zato se soočamo z vprašanjem, kako racionalno izkoristiti razpoložljiv čas, kako pristopiti k obravnavi, kaj iz obsežnega gradiva vključiti v obdelavo, da bodo člani zveze komunistov čim bolj seznanjeni z gradivi za kongresa. To so bila osnovna vprašanja na seji sekretariata OO ZK v Valjarni žici in profilov, ki jo je sklical sekretar OO ZK tov. Galič.

Prejšnji četrtrek pa je bil sklican aktiv vseh komunistov, na katerem smo obravnavali del kongresnega gradiva in sicer skrajšano vsebino poročila CK ZKS o delu ZKS med VII. in VIII. kongresom, o čemer je govoril tov. Benedičič. Tov. Kavčič je pripravil oceno dela organizacije ZK za isto obdobje v naši temeljni organizaciji, tov. Udir pa je izdelal predlog akcijskih nalog. Na sestanku smo se tudi dogovorili, da bo naslednji aktiv članov ZK še ta mesec, in sicer jutri 24. marca. Na tem aktivu bomo obravnavali nekaj naslednjih poglavij dokumentov za VIII. kongres ZKS, oziroma XI. kongres ZKJ. Pri oceni predkongresne aktivnosti komunistov v TOZD Valjarni žici in profilov smo ugotovili, da smo ob dobri pripravljenosti in osebni zavzetosti kos tudi nalogam kot je študij zahtevnih kongresnih materialov.

V drugem delu sestanka smo dokaj izčrпно obravnavali nekatere, predvsem kadrovske probleme v TOZD. Prav je, da poleg samoupravnih organov, kadrovske službe in vodstva TOZD, tudi komunisti obravnavamo prečo problematiko, kajti obe valjarni se neprestano soočata s pomanjkanjem dobrih, dovolj usposobljenih valjavcev. Kot Domoklov meč visi nad valjarno profilov že davno napovedana ukinitve tega obrata, v valjarni žici pa bo naslednjih nekaj letih odšlo v zaslužben pokoj več visokokvalificiranih kadrov, kajti takoj po osvoboditvi je ta valjarna iz enozemskega prešla na triizmensko obratovanje in takrat je bil priliv delavcev zelo velik, sedaj pa se že bliža čas, ko bodo ti sodelavci začeli odhajati v pokoj. Dobro se zavedamo, da bodo vsi ti problemi rešljivi le ob medsebojnem sodelovanju organov samoupravljanja, vodstva TOZD in kadrovske službe. Usposobljenih valjavcev nam ne bo dal nihče, temveč jih moramo vzgojiti in pritičiti sami. Načrtna karovska politika naj bo torej v naslednjem obdobju nenehna skrb vseh za to odgovornih.

Sekretar OO ZK tov. Galič nas je seznanil s programom dela ZKS Železarne. Ugotovili smo, da smo skoraj vse bistvene točke programa ZKS Železarne že vnesli v naš lastni program, kar nam bo delo močno olajšalo. Če aktivnost komunistov, še posebej sekretariata med letom ne bo popustila, bo pretežni del delovnega programa tudi izveden.

T. D.

ENOTNO UREJANJE DELOVNIH NALOG IN OPRAVIL

Priprava predlogov v zvezi z normativom delovnih nalog (delovnih mest), števila delavcev in vrednotenje delovnih nalog (kategorizacija), je bila doslej po TOZD in DSSS, oziroma sektorjih dokaj neenotna. Da bi bil v bodoče postopek poenoten, je 2. marca odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu delovne organizacije Železarne sprejel začasno navodilo za urejanje delovnih nalog in opravil, števila delavcev in vrednotenje delovnih nalog ter opravil v Železarni.

V navodilu je navedeno, katere naloge je treba opraviti v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ob odpiranju delovnih nalog in opravil ter ob sprejemanju tega stanja, ob prvem vrednotenju in novem vrednotenju, kadar se spremenijo pogoji. Navodilo pa je bilo sprejeto tudi zato, da se v okviru delovne organizacije opredelijo enotni kriteriji pri urejanju normativov in nazivov, kot tudi pri vrednotenju delovnih nalog in opravil.

Navodilo ima več poglavij. Najprej so opisane naloge v zvezi s sistematizacijo delovnih nalog in opravil, nato pa je naveden postopek za urejanje delovnih nalog in opravil ter števila delavcev. Temu sledijo postopki za prvo vrednotenje in spremembo vrednotenja delovnih nalog in opravil. Pri tem so navedeni pristojni in odgovorni za postopke ter podatki, ki jih je treba navesti v posameznih predlogih. V zvezi s tem naj omenimo, da postopek za ponovno vrednotenje delovnih nalog in opravil lahko začne vsak delavec prek neposrednega vodje dela. Ta odstopi vlogo TOZD, oziroma sektorju, ki bo v primeru upravičenosti stavil ustrezen predlog za spremembo vrednotenja delovnih nalog in opravil. V kolikor le-ta ugotovi, da ni ustreznih pogojev za prevrednotenje in o tem pisмено obvesti delavce, se lahko s prizadetimi dogovori, da se predlog za prevrednotenje delovnih nalog in opravil umakne iz nadaljnjega postopka. Če dogovarjanje ne bi bilo uspešno, predloži vodja TOZD, oziroma sektorja, za-

devo strokovni službi, le-ta pa s svojim mnenjem strokovni komisiji za ureditev dela in kategorizacijo. Komisija odstopi zadevo s svojim mnenjem in mnenjem delavskega sveta TOZD, oziroma DSSS, delavskemu svetu Železarne, ki odloči o sporni zadevi.

V končnih določbah je med drugim navedeno, da bo treba dosedanja komisija za kategorizacijo pooblastiti tudi za obravnavo spornih zadev pri urejanju dela. Zato bo treba tudi število njenih članov ustrezno povečati. To navodilo bodo v kratkem dobili vsi predsedniki delavskih svetov, člani poslovnega odbora, vodje TOZD in DSSS, vodje sektorjev, vodje oddelkov in odsekov, kadroviki, tajnice TOZD in sektorjev ter drugi.

B.

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

Predstavniki Sovjetske zveze se pogajajo s štirimi japonskimi železarskimi družbami - Kawasaki Steel, Nippon Steel, Sumitomo in Nippon Kokan za dobavo 400.000 ton cevi velikega premera za transportiranje zemeljskega plina. To bo že druga letošnja dobava japonskih železarn, in sicer za obdobje april-september, 300.000 ton takšnih cevi so japonske železarne namreč že dobavile v obdobju januar-marec.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:

DNEVNI:

NOČNI:

PONEDELJEK - 27. 3.
TOREK - 28. 3.
SREDA - 29. 3.
ČETRTEK - 30. 3.
PETEK - 31. 3.
SOBOTA - 1. 4.
NEDELJA - 2. 4.

MOLAN IVAN
VEHAR JANEZ
ROTAR VINKO
BENEDIČIČ MITJA
ISKRA BRANE
BURJA ANTON, st.
PIKON JANEZ

KAVČIČ IVAN
CUZNAR ALOJZ
VARL ALOJZ
KRAPEŽ BERTI
NOVAK FRANCI
PRAPROTNIK NIKO
ARNEŽ FRANČ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je:

358

vezni telefon je:

410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni

od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa

od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni

od 6.00 do 18.00 ure

nočni pa

od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslova se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 27. marca do 1. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: III. obratna ambulanta - dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta - dr. med. Lidija Nakovska.

Popoldan: I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 1. aprila, samo dopoldan I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti:

dopoldan: I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražisar

popoldan: II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej.

V soboto, 1. aprila, samo dopoldan I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražisar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev na delu v DSSS dajemo naslednjo

OBJAVA

za prosta delovna opravila in naloge v kadrovskem sektorju:

1. 5419	U-5	vodja odd. za kadre	1 oseba
2. 5429	U-5	vodja odd. za družbeni standard	1 oseba
3. 5458	U-5	vodja odd. za zdravstvene preventivne	1 oseba
4. 5439	U-4	analitik bolnikov	1 oseba
5. 5430	U-3	medicinski tehnik	2 osebi
6. 5414	U-3	stenodaktilograf	1 oseba

POGOJI:

Za opravljanje navedenih nalog in opravil se zahteva:

- Pod točko 1 - visoka šola filozofske, organizacijske ali pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj na kadrovskem področju.
- Pod točko 2 - visoka ali višja šola družboslovne smeri in 2 leti delovnih izkušenj za visoko šolo, oziroma 3 leta delovnih izkušenj za višjo šolo.
- Pod točko 3 - visoka šola za organizacijo dela, zdravstvena medusmeritev ali ustrezna visoka šola družboslovne smeri - praksa 2 leti.
- Pod točko 4 - višja šola za zdravstvene delavce ali socialne delavce - 2 leti delovnih izkušenj.
- Pod točko 5 - srednja šola za zdravstvene delavce.
- Pod točko 6 - upravno administrativna šola ali dveletna administrativna šola.

Za delovna opravila in naloge od točke 1 do 4 se zahteva od kandidatov tudi moralno politična neoporečnost.

Prijave z osnovnimi podatki in dokazili o strokovnosti naj kandidati pošljejo v roku 15 dni od dneva objave na kadrovski sektor - Železarna Jesenice.

RAZPIS

Po sklepu delavskega sveta delovne organizacije ter na osnovi samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarne Jesenice razpisna komisija razpisuje naslednja dela oziroma naloge:

1. Člana poslovnega odbora

2. Vodja finančno računovodskega sektorja

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, morajo kandidati za navedena dela, oziroma izpolnjevati naslednje pogoje:

Ad 1 - da imajo visokošolsko izobrazbo in pet let uspešnega dela v gospodarstvu,

- da so angažirani družbenopolitični delavci z ugledom v širši družbeni skupnosti,

- da imajo ustvarjalni odnos do uveljavljanja in uresničevanja samoupravljanja, do naše politične usmeritve, da so pošteni, da odgovorno gospodarijo z družbenimi sredstvi, da spoštujejo zakonitost, da imajo pravičen odnos do ljudi ter da so sposobni povezovati pravice z dolžnostmi in odgovornostmi.

Ad 2 - da imajo visokošolsko izobrazbo ekonomske smeri in pet let uspešnega dela na ekonomsko finančnem področju,

- da imajo moralno politične in etične kvalitete ter aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov,

- da predložijo program dela za mandatno obdobje.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev (diploma, dokazilo o letih prakse, program dela, potrdilo o nekaznovanju, potrdilo, da kandidat ni v kazenskem postopku) v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo«, v roku 15 dni po objavi na naslov: Kadrovski sektor železarne Jesenice, 64270 Jesenice, C. železarjev 8.

Sodelavci v valjarni profilov

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

8. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

Predsednica odbora za kadre in družbeni standard Ana Kučina je 14. marca sklicala osmo sejo in predlagala v obravnavo pregled sklepov zadnje seje, obnovitev pogodbe o prevozu delavcev na delo, predlog oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1978, predlog novih cen v kantinah železarne Jesenice, vloge s področja izobraževanja in razno.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da je bila večina sklepov realizirana, nekateri pa so še v izvajanju.

Član poslovnega odbora Tone Varl je navzočim posredoval obnovitev pogodbe med TOZD Viatom in Železarno Jesenice za opravljanje avtobusnih prevozov na delo in z dela, ter po pestri razpravi sprejel naslednje sklepe:

— Kadrovske sektor Železarne podpiše pogodbo med TOZD Viatom in Železarno Jesenice, s katero se priznava, da se povprečni km na tih relacijah popravil iz 150 km na 100 km, poračun pa se prizna do 11. okt. 12 din/km, ne pa do polne cene. Povprečna cena na dejansko prevoženi km bo tako znašala 11.10 din/km.

— Odbor ugotavlja, da se je zaradi večkratnih podražitev prevozov, delež regresov pomembno povečal, medtem ko je lastna udeležba delavcev ostala nespremenjena. Pri tem so se povečali tudi stroški v mestnem — lokalnem prevozu iz 44 do 46 din na 88 do 94 din na mesec. Odbor je smatral, da so razlike v sodelstvi neposrednih koristnikov prevozov prekoračile osnovne okvire in je zato nujno, da se lastna udeležba delavcev v primestnih prevozih uskladi z lokalnimi prevozi. V zvezi s tem je odbor sklenil, da vsi delavci, ki koristijo prevoze bodisi z avtobusi ali po železnici, povečajo lastno udeležbo iz sedanjih 50 din na mesec na 100 din na mesec.

— Odbor je zadalžil strokovne službe, da skrbijo za dosledno izvajanje te pogodbe. Obnovljeni pogodbeni odnosi veljajo s 1. marcem, podražitev, oziroma sodelstvi prevoznikov pa stopi v veljavo s 1. aprilom 1978.

TOZD Valjarna debele pločevine

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V petek, 10. marca je bila deseta seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Valjarna debele pločevine. Na seji so bili poleg delegatov navzoči še predstavnica SEO, varnostni tehnik, vodja TOZD Božidar Bartelj in predsednik delavskega sveta Dani Črv.

Najprej so vzeli na znanje poročilo vodja TOZD o predlogu sklepov zadnje seje pri čemer so ugotovili, da so bili sklepi v glavnem izvršeni, razen dveh. V zvezi s sklepom o v nadaljevanju obravnavali tehnično izboljšavo štev. 2198, ki jo je predložil Jože Zidar in se nanaša na predelavo valjčnih vstavkov srednjega valja. Izboljšavo je obrazložil in podal mnenje delovodja proge Dani Črv, ki je dejal, da je izboljšava izvedena, vendar pa je dodatno potrebno izdelati še šablono za merjenje sredine in predelati oba rezervna vstavka, da bosta uporabna. Predstavnica sektorja za ekonomiko in organizacijo je ob tem poročala, da se prihranek pri izboljšavi ne da izračunati, ker ni ustreznih merljivih podatkov. Odbor je predlagal, da se avtorju izplača nagrada po samoupravnem sporazumu v višini 3.000 din.

Odbor je tudi predlagal, da se v okviru železarskega izobraževalnega centra — oddelka za izobraževanje odraslih, organizira ustrezen tečaj, ker se pri valjanju pločevine za tovarno D. Đakovića pojavljajo določene napake. Tečaj bo predvidoma izveden v drugi polovici meseca marca.

Pri obravnavi doseženih proizvodnih rezultatov v mesecu januarju in februarju so bolj natančno obravnavali dosežene rezultate v januarju, ker za mesec februar še niso imeli na voljo vseh podatkov. Ugotovili so, da so bili zastoji v januarju razmeroma visoki, saj so znašali 4,42 % in to predvsem zaradi pomanjkanja vložka in okvar na jeklenkah za ublažitev surovin pri odbirgovalni napravi. Poslabšal pa se je tudi izplen, ki je bil za 2,51 % pod planom in to predvsem na račun pločevine za MIN NIS. Sploh pa je realizacija naročil za to podjetje problematična zaradi izredno nizkega izplena in so na seji postavili vprašanje ali je smotno sprejemati taka naročila v bodoče. V zvezi s tem bo tudi v Beogradu sestanek predstavnikov Železarne in podjetja MIN. Ostalih podatkov v zvezi z uresničevanjem proizvodnih nalog ne navajamo, ker so bili že objavljeni v Železaruju.

V zvezi s sestankom v Beogradu so naročili vodstvu OTK, da po sestanku da natančna navodila svojim kontrolorjem za njihovo delo pri pregledu problematične pločevine za kupca iz Niša.

Na seji so ugotovili, da ima odstranjevanje okujine izpod dviznih miz pri tedenskem remontu kvarne posledice pri obrabi zobatih koles in

Na seji so razpravljali o predlogu oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1978. Navzoči so se s predlogom strinjali, ter ga posredujejo samoupravnim delovnim skupinam v razpravo s pripombo, da se v predlog oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1978 vključi tudi tekmovanje varilcev, strugarjev in orodjarjev.

Na predlog TOZD Družbena prehrana so na seji obravnavali predlog novih cen v kantinah železarne Jesenice. Glede na podražitve, ki so bile v zadnjih mesecih, je odbor na predlog TOZD Družbena prehrana sklenil, da se s 1. marcem 1978 polna cena pripravljene toplih obrokov poveča iz sedanjih 14 din na 16 din, to je za 14,3 %. Vrednost denarnega bona pa ostane še vedno 10 din. Za vsak dvignjeni denarni bon TOZD

12. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik Vitomir Gričar je 9. marca sklicala 12. sejo odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne ter predlagal v razpravo osebni dohodek za februar in opredelitev glede enotnih stališč in povračila stroškov za službena potovanja.

Pri obravnavi osebnega dohodka za februar so glede na situacijo v tem mesecu sprejeli sklep, da se osebni dohodek v februarju poveča od 5 na 8 %.

V nadaljevanju so najprej potrdili predlog oddelka za nagrajevanje o veljavnosti enotnih stališč glede povračila stroškov za službena potovanja v SOZD Slovenske Železarne od 1. marca 1978 dalje in sicer:

— cela dnevica za čas odsotnosti nad 12 — 24 ur se poveča iz 170 din na 205 din;

— polovična dnevica za čas odsotnosti nad 8 — 12 ur se poveča iz 110 din na 137 din;

— zmanjšana dnevica za čas odsotnosti nad 6 — 8 ur se poveča iz 55 din na 100 din (pogoj vsaj štiri ure potovanja izven rednega delovnega časa)

— stroški potovanja po priloženem računu se povečajo iz 195 din na 250 din;

— stroški potovanja brez predložitve računa pa se povečajo iz 85 din na 100 din.

Dnevnice za službena potovanja v tujino se obračunavajo po II. (drugi) skupini dnevnice, ki veljajo za zvezne upravne organe

Kilometrini za uporabo lastnega vozila na službenem potovanju, če je s potnim nalogom uporaba odobrena se povrne iz dveh dinarjev na kilometer na 2.10 din/km.

— Terenski dodatek, če ni organiziran prevoz se poveča iz 65 din na dan na 80 din na dan;

— terenski dodatek, če je organiziran prevoz se poveča iz 40 din na 50 din na dan;

— nadomestilo za ločeno življenje se poveča s 1.425 din na 1.823 din mesečno;

— selitveni stroški pa se obračunajo po predloženih računih.

Soglašali so tudi s predlogom najetja posojila za projekt nabave strojne opreme za povečanje proizvodnje vlečene in narezane žice za 4000 ton/letno.

R. M.

Družbena prehrana bremeni TOZD, oziroma delovno skupnost v višini 16 din.

Odbor za kadre in družbeni standard je obravnaval vlogo plavalnega kluba Jesenice, s katero prosijo za prevzem pokroviteljstva X. balkanskega prvenstva v skokih v vodo, ter sklenil, da Železarna prevzame pokroviteljstvo na tem prvenstvu s tem, da krije stroške namestitve, prehrane in prevoza za vse udeležence do višine največ 200.000 din.

Navzoči so obravnavali tudi razpis stipendij in študijskih ugodnosti za šolsko leto 1978/79 ter razpis natečaja za učence osmih razredov osnovnih šol jeseniške in radovljiske občine za najboljši pismeni izdelek na temo železarstva. Razpis bo objavljen v tedniku Železar.

Sejo odbora so navzoči sklenili z obravnavanjem vlog posameznikov s področja izobraževanja, predlog strokovnega izpopolnjevanja za delo na konti livu in z obravnavanjem vlog posameznih organizacij in društev. V zvezi s tem so sprejeli ustrezne rešitve, o katerih bodo prizadeti pisмено obveščeni. D. M.

Sodelavci v adjustaži v valjarni na Javorniku

TOZD Elektrode

2. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole TOZD Elektrode je imel 13. marca drugo redno sejo, ki jo je vodil predsednik Vinko Pfajfar.

Na začetku seje je vodja TOZD Mirko Stojan odbor seznanil z nalogami in dolžnostmi odbora, ki jih določa statut TOZD.

V nadaljevanju seje so obravnavali izvajanje sklepov organov samoupravljanja v TOZD. Pri tem je predsednik odbora pojasnil, da odbor redno dobiva vse sklepe samoupravnih organov TOZD in da so isti izboženi na oglednih deskah v vednost vsem delavcem.

Prav tako so delavci obveščeni o drugih dejavnostih in rezultatih dela TOZD. Odbor k izvrševanju sklepov samoupravnih organov TOZD in obveščeni delavcev ni imel pripomb.

Obravnavali so problem delovne discipline v TOZD, ki se kaže predvsem v

— predčasnem zapuščanju delovnih mest,

— neizvrševanju delovnih nalog odrejenih od neposrednih vodij dela ali celo upiranj proti razporeditvi na določena dela

— ter neopravičeno izostajanje nekaterih delavcev z dela.

V zvezi z navedeno problematiko je odbor naročil, da naj neposredni vodje dela posvetijo več pozornosti odpravljanju teh problemov, v nasprotnem morajo ustrezno ukrepati.

Razpravljali so tudi o tehnološki disciplini. Tudi temu problemu je treba posvetiti več pozornosti. Predvsem je potrebno

— odpraviti površno delo pri nekaterih delavcih,

— na mestih kjer je možno, uvesti samokontrolo.

TOZD Strojne delavnice

16. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V ponedeljek, 20. marca, je predsednik odbora za delovna razmerja pri TOZD Strojne delavnice Ignac Juran sklicala 16. redno sejo odbora, ki je bila ob 13. uri v sejni sobi vzdrževanja.

Pri pregledu sklepov, katere je podal vodja TOZD Janez Malenšek, je bilo ugotovljeno, da so sklepi v glavnem realizirani. Potrebno je še predložiti predlog za zasedbo delovnega mesta tehnik.

V nadaljevanju seje je bilo ugotovljeno, da sta v TOZD prišla dva nova delavca, šest delavcev pa je napredovalo na višje delovno mesto.

Vodja strugarne valjev Bogomir Svetina je dal predlog za zasedbo delovnega mesta asistenta strugarne valjev. Člani odbora so zadolžili kadrovskega, naj preskubi ustreznega pripravnika. Ta mora imeti višjo šolsko izobrazbo, odslužen pa mora imeti vojaški rok.

Na odbor za delovna razmerja v TOZD Strojne delavnice je prišla ena prošnja za sprejem v TOZD. Sklenili so, da se kandidata pokliče na preizkus znanja in v kolikor ustreza strokovnim in psihofizičnim pogojem, se ga v TOZD sprejme. Na odbor pa je prišla tudi prošnja za prekinitev delovnega razmerja v skrajšanem odpovednem roku, ki so ga ugodno rešili. JM

Železarski globus

NIGERIJA

Zahodnonemško podjetje Schloemann-Siemag, gradi v Nigeriji napravo za kontinuirno vlivanje gredic po sistemu Concast. To bo del nove železarne z letno zmogljivostjo milijon ton, katere gradnjo pripravlja konzorcij pod vodstvom zahodnonemškega podjetja GMH. Gredice, odlite v tej napravi, bodo valjali v paličasto in profilno jeklo.

JAPONSKA

Japonske železarne bodo kupile v LR Kitajski v letih 1980—1981 dva milijona ton premoga za koksiranje. Sprva so nameravale kupiti samo milijon ton, vendar so kasneje, glede na vedno večjo trgovsko izmenjavo s to državo, to količino podvojile.

POŠKODBE NA DELOVNIH MESTIH V FEBRUARJU

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah na delovnih mestih ter na poti na delo in z dela za mesec februar. V drugem letošnjem mesecu je bilo na delovnih mestih poškodovanih 35 sodelavcev in izgubljenih 723 delovnih dni. Na poti na delo je bilo poškodovanih 12 sodelavcev in izgubljenih 280 delovnih dni.

Pregled poškodb po TOZD in DS je naslednji:

TOZD	poškodbe na del. mestih	izgubljeni dnevi	poškodbe na poti	izgubljeni dnevi
Plavž	2	25	—	—
Jeklarna	7	62	2	42
Livarna	1	40	—	—
Valjarna Bela	4	85	—	—
Valjarna žice in profilov	4	60	1	5
Valjarne debele pločevine	—	36	1	18
		od prej		
Hladna valjarna Bela	5	143	—	—
Hladna valj. Jesenice	1	26	—	—
Žičarna	2	46	1	8
Profilarna	—	14	—	—
		od prej		
Vratni podboji	—	—	—	—
Jeklovlek	—	—	1	43
Elektrode	—	31	—	—
		od prej		
Žebljarna	—	14	—	—
		od prej		
Strojne delavnice	1	13	—	22 od prej
Remontne delavnice	2	65	2	14
Vzdrževanje	3	27	1	11
Energetika	—	—	1	20
Transport	2	18	—	22 od prej
Družbena prehrana	—	—	—	22 od prej
DS za komercialne in finančne zadeve	—	—	—	20 od prej
DS za kadrovske in splošne zadeve	—	—	—	—
ter informiranje	—	—	—	4 od prej
DS za ekonomiko, teh. kontrolo, raziskave in novogradnje	1	18	2	29

PROGRAMSKO — VOLILNA KONFERENCA BO APRILA

Pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne potekajo sklepne priprave za programsko-volilno konferenco, ki bo meseca aprila. Izdelana je že ocena dela osnovnih organizacij ZSMS v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, ki bo obenem predstavljala glavna izhodišča za nadaljnjo aktivnost članov ZSMS v Železnari v novem mandatnem obdobju. Poročila o dosedanjem delu ter o novih programskih izhodiščih pa v teh dneh pripravljajo tudi člani posameznih komisij, ki delujejo pri predsedstvu.

O pripravah na programsko-volilno konferenco bodo danes 23. marca, govorili tdi predsedniki in sekretarji OO ZSMS na popoldanskem posvetu. Poleg priprav na konferenco bodo obravnavali tudi del študije tovariša Edvarda Kardelja, in sicer del pod naslovom: Naloge vodilnih subjektivnih sil pri nadaljnjem graditvi našega političnega sistema.

J. R.

V začetku marca so našo železarno obiskali graničarji iz karavla v jeseniški občini in starešine komande vojna pošta Radovljica. Obisk je sodil v sklop medsebojnega sodelovanja mladih železarjev in graničarjev, ki služijo vojaški rok na obmejnih karavlah v jeseniški občini. Graničarji in starešine so si najprej ogledali obrate v TOZD Jeklarna in TOZD Plavž, zatem pa še TOZD Žebjarno in tehnični muzej Železarne. Predstavniki koordinacijskega sveta ZSMS Železarne in občinske konference ZSMS so ob koncu obiska v restavraciji Kazina seznanili graničarje z organiziranostjo mladih v našem kolektivu in celotni občini ter s pripravami na deseti kongres ZSMS. Graničarji so bili z ogledom kolektiva in razgovorom zelo zadovoljni, izrazili pa so željo, da bi bilo v prihodnje medsebojnih akcij še več. (Foto in tekst J. Rabič).

Železarski globus

ANGOLA

Angolska vlada je sklenila pogodbo z jugoslovanskim Energoprojektom, da pripravi vso potrebno tehnično dokumentacijo za obratovanje rudnika železove rude Cassinga.

To je največje nahajališče te železarske surovine, vendar po letu 1975 zaradi razmer, ki so nastale z državljansko vojno ne obratuje. Leta 1975 so v tem rudniku še nakopali 5,6 milij. ton železove rude.

INDIJA

Indijsko ministrstvo za jeklo in rudnike smatra, da je treba takoj prenehati z gradnjo novih mini železarn v tej državi. Poslovanje že obstoječih mini železarn postaja vedno bolj problematično, zaradi vedno večjih težav s preskrbo električne energije in prodajo proizvodnje. V zvezi s tem je vlada zvezne države Zahodna Bengalija imenovala posebno strokovno komisijo, katere naloga je pregledati situacijo 32 mini železarn v tej državi. Nekatere med njimi so že tehnično obratovale zaradi slabe ekonomičnosti, druge pa se borijo z velikimi težavami zaradi pomanjkanja električne energije in drugih podobnih problemov.

LR KITAJSKA

V tej državi nameravajo do pričetka prihodnjega stoletja zgraditi 20 novih železarn, od katerih bo vsaka imela proizvodno zmogljivost šest milij. ton surovega jekla letno. Zgradili jih bodo v različno strateško važnih področjih. S tem bo narasla letna proizvodnja surovega jekla na 150 milij. ton. Za tehnično pomoč so že sklenili pogodbo z največjimi japonskimi železarskimi družbami za razdobje osmih let, s pričetkom delovanja v letošnjem letu.

PORTUGALSKA

Največjo portugalsko železarno v Seixalu, ki ima sedaj letno proizvodno zmogljivost 520.000 ton surovega jekla, bodo modernizirali in rekonstruirali. Zgradili bodo nov plavž, jeklarno s kisikovimi konvertozji in napravo za kontinuirno vli-vanje, novo valjarno žice ter palica-stega jekla in kasneje tudi toplo valjarno trakov. Letna proizvodnja surovega jekla bo s tem narasla na 1,6 milij. ton surovega jekla.

MLADI

V TOZD DRUŽBENA PREHRANA AKTIVNI PRI IZVEDBI VOLITEV

Volišče št. 28 v klubski sobi našega samskega doma je bilo odprto ob pol 6. uri zjutraj. Do pol 9. ure je volilo že 91 volilnih upravičencev od skupaj 198, kolikor jih je v TOZD Družbena prehrana. V volilnem odboru je bila mladina udeležena z dvema članoma.

Ob 13. uri smo mladinci začeli z akcijo in obiskali vse tiste, ki do takrat še niso volili. Omenimo naj, da je ta dan v naši temeljni organizaciji kar 38 oseb imelo bolezenski ali redni dopust. Rezultat te akcije je bil zadovoljiv, saj samo pet volilnih upravičencev ni volilo, od teh so bili trije v bolezenskem staležu — dva celo v bolnici. Prav tako smo mladi tudi okrasili volišče.

S. V.

VABILO

OO ZSMS TOZD Družbena prehrana organizira v soboto, 25. marca, ob 9. uri zjutraj akcijo za ureditev vrta okrog restavracije železarne Jesenice (Kazine). Ker je lepo okolje v interesu celotne delovne organizacije železarne Jesenice, vabimo tudi ostale OO ZSMS, da se udeležijo te akcije. Zbrali se bomo na vrtu Kazine ob 9. uri zjutraj. Predsedniki OO ZSMS naj najkasneje do jutri, to je, do petka, 24. marca, javijo šte-vilo udeležencev na tel. št. 773 — Vanji Simeonov, kjer dobite tudi vse podrobne informacije.

Za vašo udeležbo se vam že vnaprej zahvaljujemo.

OO ZSMS TOZD
Družbena prehrana

PRIPRAVE NA PRAZNOVANJE DNEVA MLADOSTI

Aktiv borcev kokrškega odreda, skupaj s KO ZB NOV, ZSMS in drugimi družbenopolitičnimi in društvenimi organizacijami, krajevnim skupnostjo, graničarji iz Žirovnice in Radovljice, pripravljajo pohod šolske mladine iz Žirovnice in Radovljice. Pohod bo organiziran pod geslom »po poteh kokrškega odreda«, posvečen pa bo 86-letnici rojstva voditelja SFRJ tovariša Tita.

Šolska mladina bo 25. maja obiskala v lanskem letu odkrita obeležja v dolini Završnice in Drage. Spominska obeležja so na mestih, kjer so se enote in partizanska bolnica kokrškega odreda zadrževale.

Na prvem posvetu, ki je bil ob koncu meseca februarja, so bili osvojeni predlogi: udeleženci pohoda sprejmejo spominske značke in nalepke. Po obisku vseh petih obeležij, v obeh dolinah, se zberejo na skupnem slavlju v Završnici, kjer bo izveden pester kulturni program, ki ga bodo izvajale kulturne skupine iz Žirovnice in Radovljice.

Mlade in najmlajše pohodnike bodo spremljali prosvetni delavci, borci in rezervni oficirji ter lovci. Ob spominskem obeležju za Smokuškim vrhom se je v letu 1944 nekaj mesecev zadrževal 1. bataljon kokrškega odreda. Naselje, v katerem so bivali borci in se iz njega podajali v borbene akcije, je imelo naslov Titova vas. Tudi na tem mestu bo primerna kulturna slovesnost.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

PREHRAMBENA INDUSTRIJA BODOČNOSTI

Vprašanje hrane je staro toliko, kot je star človeški rod. Lakota je bila večkratni neprijetni gost našega planeta. Tudi danes se ne moremo pohvaliti, da je vprašanje hrane dokončno rešeno. SVETOVNA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA in MEDNARODNA ORGANIZACIJA ZA PREHRANO ugotavljata v svojih analizah in študijah, da še vedno 80 % svetovnega prebivalstva v nerazvitih državah trpi lakoto. Stalni letni porast prebivalstva v svetu za okrog 70 milijonov ljudi ni sorazmeren s porastom potreb za prehrano. Situacija je vedno slabša, saj je v zadnjih dveh stoletjih dobil značaj demografske eksplozije.

Po oceni ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV bo leta 2000 živel na našem planetu 7 milijard 400 milijonov ljudi. Od tega 1 milijard 400 milijonov ljudi v industrijsko razvitih državah in šest milijard v ostalih manj razvitih deželah.

Toda že danes so prebivalci Južne Amerike, Afrike in Azije nezadostno preskrbljeni z beljakovinami živalskega izvora. Da bi se sedanji preskrbovalni nivo hrane obdržal do leta 2000, je potrebno, da se povečajo skupne svetovne rezerve hrane za sedemkrat, proizvodnja živalskega izvora pa za devetkrat.

Toda stvarnost je drugačna. Že danes vemo, da je tolikšen porast naravne hrane nemogoč. Prav to pa je tisto, da bodoče generacije ne bodo več oskrbovane v celoti z naravno hrano.

Ker je vprašanje hranjenja bodočih pokolenj dovolj zamotano, mrzlično delajo na tem mednarodne institucije. Raziskovalni centri po svetu preiskujejo različne izvore, z namenom rešitve biološko kvalitetne hrane.

Donosen izvor beljakovin so alge, vendar ne vsebujejo prepotrebni aminokislin. To pa je glavni manjko alg. Toda kljub temu človek leta 2000 vidi v algah edino rešitev. In sicer zelo drago rešitev, za svojo lastno preživitev. Potrebni bodo dragi odpadki bazeni, proizvodnja alg bo odvisna od vremena. Najugodnejši izvori za proizvodnjo beljakovin so semena oljric — to pa so sončnice, soja in plodovi kikirikija. Ta semena vsebujejo 30 % visokokvalitetne beljakovine in potrebnih aminokislin.

Kvas predstavlja mikroorganizme z najlepšo prihodnostjo. Znano je, da človek že tisočletja dodaja kvas hrani. Perspektiva kvasa je neprecenljiva. V zadnjih dveh svetovnih vojnah je kvas predstavljal ogromen doprinos pri prehrani armad. Toda proizvodnja kvasa je bila še do pred kratkim sila draga. Toda leta 1952 je nemški kemik Feliks Just odkril proizvodni način vzgajanja kvasa na ogljikovodikih parafinskih vrsteh. Beljakovina, dobljena iz takega kvasa, je razmeroma poceni. Če bi se za vzgajanje kvasa uporabilo samo 2 % svetovne proizvodnje nafte, bi se ustvarila tolikšna množina beljakovin, da bi letno prehranili dve milijardi prebivalcev.

Dokazano je, da živali vračajo v obliki mesa samo 20 % beljakovin, preostali del se nepovratno izgubi. Sovjetski organski laboratoriji že danes proizvajajo beljakovine izolirane iz kvasa. Dobljene beljakovine vsebujejo visok odstotek hranljivosti, kar pa je najpomembnejše, so popolnoma čiste. Sovjetski strokovnjaki so izdelali umetne makarone, katerih beljakovinska vrednost je bila za 183 % višja od makaronov prve vrste dobljenih iz pšenične moke. Zunanji izgled, vonj, okus se v ničemer ne razlikujejo od naravno dobljenih proizvodov.

Taki in podobni umetni ustvarjeni proizvodi — nadomestki — so že preizkušeni v državah Velike Britanije, Amerike, Indije, Sovjetske zveze, Azije in Afrike. Samo v Angliji dosega letna proizvodnja nadomestkov 1500 ton.

Umetno meso uvajajo kot odličen nadomestek za diabetike. Tovrstno meso (nadomestek) se reže, seka, zmruže, konzervira, suši ali neposredno uporabi za pripravo različnih jedi. Hranljivost umetnega mesa je okrog 80 % hranilne vrednosti mleka. Ljudje, ki so jedli dalj časa ta nadomestek, ne kažejo nobenih sprememb in škodljivih učinkov.

Podoben primer je s sovjetskimi umetnimi kaviarjem. Po izgledu in okusu ne razlikujemo nadomestka od naravnega. Biološka vrednost je razmeroma visoka. Industrijska proizvodnja nadomestka za kaviar je že stekla, saj ga proizvedejo dnevno že kar 500 kg.

V letu 2000 bo zamenjava za nadomestke hrane znašala že 50 % celotne množine beljakovin. Morda je še prezgodaj govoriti o umetnih kotletih, toda sintetični LIZIN in METIONIN kot nezamenljive amino kisline proizvajajo že v deset tisočih tonah. Prav tako že teče proizvodnja umetnih vitaminov, kar pomeni, da je človeštvo prestopilo v stoletje neketijske proizvodnje hrane.

Torej v bližnji prihodnosti bo v industrijsko razvitih državah prevladovala proizvodnja umetne hrane. Tako v Ameriki iztržijo letno 30 milijonov dolarjev od nadomestkov. Tovrstni proizvodi so tudi cenejši od naravnih. Če se bo nadaljeval nesluten razvoj te dejavnosti v tej smeri, se bo prodaja dvignila v letu 1980 najmanj na 2 milijarde dolarjev letno.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

PREDNOST KONTINUIRNEGA VLI-VANJA

Mednarodni institut za železo in jeklo je na osnovi podatkov določenega števila železarn izdelal študijo o prednostih kontinuirnega vli-vanja v primerjavi z vli-vanjem v kokile.

Doseganje boljše izpolnenosti pri spreminjanju raztaljenega jekla v polproizvode, je brez dvoma glavna prednost, ki jo nudi kontinuirno vli-vanje. Pri primerjavi podatkov, navedenih v študiji o izpolnjenosti med polproizvodi kontinuirno ali v kokile vidimo, da je razlika v izpolnjenosti povprečno 11,4 %. Vendar kaže, da se bo ta razlika z uvedbo določenih tehnoloških izboljšav, kot so, izboljšanje kontrole temperature in hitrosti vli-vanja, zaporedno kontinuirno vli-vanje in podobno, v bodoče še povečala. Primerjava med izpolnjenosti pri proizvodnji polproizvodov odlitih kontinuirno in odlitih v kokile je razvidna iz priloženega diagrama proizvodnje leta 1975 v državah zahodnega sveta).

Uporaba kontinuirnega vli-vanja omogoča tudi znižanje porabe energije. Za proizvodnjo polproizvodov iz raztaljenega jekla je potrebno da porabi za kontinuirno vli-vanje okoli 100.000 kcal/tono. Za klasičen način proizvodnje v kokile odlitih blokov je potrebno približno 350.000 kcal/t. Če to povežemo z boljše izpolnjenosti, postane kontinuirno vli-vanje še bolj zanimivo.

Ne najbolj optimistične prognoze predvidevajo, da bo leta 1990 47 % celotne proizvodnje surovega jekla zahodnega sveta odlit na napravah za kontinuirno vli-vanje. To predstavlja 300

do 800 novih naprav, v odvisnosti od velikosti in vrste proizvodnje, ter investicijske stroške med 6 in 16 milijardami dolarjev. Vendar pa glede na današnje težave v svetovni železarski industriji in pomanjkanju investicijskih sredstev kaže, da navedeno povečanje proizvodnje na napravah za kontinuirno vli-

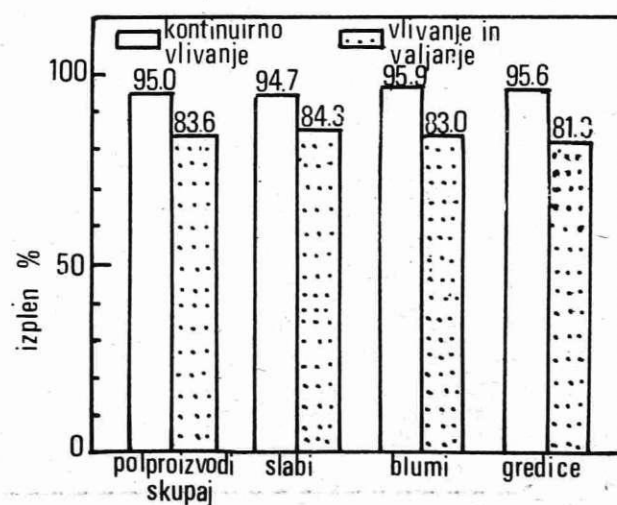
vanje najbrž ne bo mogoče doseči. To velja predvsem za obdobje do leta 1980. Največje in najmanjše predvideno povečanje je razvidno iz razpredelnice.

Leto	največje, %	najmanjše, %
1975	18,1	—
1980	33,7	22,2
1985	41,4	34,4
1990	37,0	39,0

V poročilu je navedeno tudi mnenje o medsebojnem vplivu proizvodne zmogljivosti surovega jekla na bilanco jeklenega odpadka. Ker je izplen pri kontinuirnem vli-vanju večji, se spreminja količinsko razmerje med proizvodnjo surovega jekla in valjanih proizvodov, glede na stopnjo uporabe postopka kontinuirnega vli-vanja.

Kot primer predpostavimo, da je svetovna proizvodnja surovega jekla eno milijardo ton in količina kontinuirno odlitih polproizvodov v prvem primeru 20 % in v drugem 40 %. Pri 20 % bo delež valjanih proizvodov približno 811 milijonov ton, pri 40 % že 845 milijonov ton. Razlika je 34 milijonov ton valjanih proizvodov.

Iz tega sledi, da se pri povečani uporabi kontinuirnega vli-vanja ustrezno zmanjša količina jeklenega odpadka, ki nastane pri proizvodnem postopku v sami železnari. Če bo do leta 1990 povečana količina kontinuirno odlitnega jekla taka, kot predvideva najbolj optimistična prognoza, bo to imelo znaten vpliv na bodočo bilanco jeklenega odpadka v železarski industriji.

JE SAMSKI DOM, RES DOM?

(Nadaljevanje s 1. strani)

jenje? Kaj pogrešajo? S čim so nezadovoljni? Kaj bi bilo potrebno spremeniti, da bi se pri nas bolje počutili? Zdi se da nas, Jeseničane, a vprašanja vse premalo zanimajo, n da se ne zavedamo dovolj tega, da e delovna storilnost v veliki meri vdivsna od delavčevega počutja. Pa udi, če to zanemarimo — saj lelavci vendar niso stroji, ki bi samo lelali in delali, vsakdo bi moral meti možnost ne samo za počitek ned dvema šitoma, pač pa tudi za voj osebnosti in kulturni razvoj.

Samski dom na Ruparjevi 8 je bil rajen leta 1949 s finančnim redstvi Železarne. To je trinad-tropna stavba z 38 sobami, v kate-ih živi 115 ljudi. Sobe so štiri-osteljne, v pritličju dvoposteljne. Čnoposteljnih sob ni. Vsako nad-tropje ima svojo kopalnico, ki pa je i mogoče svobodno uporabljati, saj e zaklenjena in mora vsak, ki se želi kopati zastaviti pri vratarju svojo sešno izkaznico. Na moje vprašanje, čemu je to potrebno, mi je vratar dgovoril, da se pač tako zavarujejo, la stanovanči česa ne poškodujejo in amažajo. Prav tak režim velja tudi a televizijsko sobo, s to razliko, da u ključa niti ne more dobiti vsakdo, upak samo tisti, ki jim vratar aupa. To torej pomeni, da je obseg tanovalčevih pravic v domu odvi-en od tega ali si vratarju (in uprav-iku) simpatičen ali ne. Zanimivo je e to, da morata biti za ključ televi-ijske sobe vsaj dva interesenta in la se stanovanči lahko zadržujejo v tej samo v času programa.

Hodniki so temačni, sobe pa so olj podobne jetniškim celicam, kot ivališčem, v katerih bi delovni judje lahko dostojno preživljali voje proste urice. Pravzaprav bi s o prispodobno lahko povezali že sam iušni red, saj je seznam dolžnosti na izjem kar nekajkrat daljši od eznama pravic. Po sobah, na rimer, ni dovoljeno lepiti plakatov, iti kuhati. Osebe doma je prepoe-kuhanja utemeljilo s tem, da i lahko pregorele varovalke. V obah ni dovoljeno zbiranje stano-alev iz drugih sob, kakršnikoli biski od zunaj pa sploh ne pridejo v oštev, niti obiski najožjih sorod-ikov, staršev, žena in otrok. Na vprašanje, čemu to, mi je vratar dgovoril: »Zato, ker so posedali po osteljah in jih tako umazali in olomili.« (Mimogrede povedano — se postelje v domu so železne!) »erjetno po vsem tem ni treba osebe poudarjati, da so v domu rogo prepovedani tudi ženski biski. Ker stanovanči verjetno niso rezpolna bitja, bi bilo zanimivo vedeti, čemu se temu hišnemu ežimu javno in enoglasno ne iprejo, saj je jasno, da ga niso prejeli oni sami po samoupravni oti. (Le kdo pa bi pljuval v svojo astno skledo?)

Za upoštevanje hišnega reda krbijo štirje vratarji, ki delajo iz-nenično vseh štirindvajset ur. /ratar zapiše vsakega stanovalca, ki e vrne v dom po triindvajseti uri. e se v nočnih urah na Jesenicah aj zgodi (pretep, kraja itn.) in torilec ni takoj znan, se milica bvezno oglasi, najprej v samskem omu. Ali mogoče kje obstoja kakšna atistika, iz katere bi bilo razvidno, a so stanovanči v samskih domovih olj nagnjeni k deliktom kot mi stali občani?

Vsak stanovalec, ki se želi preseliti kakšen drug samski dom, pa tudi amo iz sobe v sobo, mora dobiti lovoljenje upravnika. Ta pa to lovoli le mirnim, »ne preveč zane-arjenim« (kot je izjavil sam) in akim, ki niso vpisani v vratarjevi rni knjigi. Kakor so mi rekli tanovalci, je upravnik, ki je med rugim zadolžen tudi za to, da razre-uje prošnje in pritožbe stanovalcev, recej neprijazen in zadirčen lovek. (Do stanovalcev kajpak, do vojih nadrejenih najbrž ne.)

STAROSTNA, NARODNOST-VA, IZOBRAZBENA IN PO-ČLICNA STRUKTURA STANO-ALCEV

Samski dom na Ruparjevi 8 je rehodni dom saj je bilo skupnega tevila 115 (15. 4. 1977) v tekočem etu na novo vseljenih kar 77. Vsi, azen 16, so to bivališče prijavili na bčini kot začasno. Skoraj vsi stano-alci so še zelo mladi, saj jih je več ot polovica mlajših od enaindvaj-et let (70 od 115), 33 jih spada v sku-ino pd 22 do 27 let in le nekateri so tarejši od trideset let. Med vsemi e 16 poročenih. Seveda vsi ti živijo očno od svojih družin.

Med stanovančci so zastopani vsi iarodi Jugoslavije. Največ (47) je osancev (med njimi 33 muslima-iov), 36 je Srbov, 13 neopredeljenih, 0 Hrvatov, 2 Makedonci, 2 Slo-enca, 1 Črnogorec in 1 Bolgar.

Se posebej med muslimani so bolj i li manj živi njihovi verski obredi. o pripovedovanju enega izmed njih o ni izraz kakšne posebne verske anesenosti, ampak bolj navada. On am da moli štirikrat dnevno v arab-

skem jeziku, sedeč na ovnovi koži. Vprašanje pa je, kako to sprejmejo njihovi nemuslimanski sostanovanči. Vsi stanovanči delajo v Železarni, od tega največ v novi hladni valjarni Bela. Od 115 jih 18 nima dokon-čane osnovne šole (nekateri so si pozneje kljub temu pridobili polkva-lifikacijo in kvalifikacijo), večina ima osemletko, precej pa jih je tudi s triletno poklicno šolo (strugarji, ključavničarji, avtomehaniki). V številkah: 41 brez kvalifikacije, 29, s polkvalifikacijo in 45 s kvalifikacijo.

PREHRANA

Rekla sem že, da fantje v samskem domu nimajo možnosti kuhanja (razen morda čaj in kavo), zato so vsi bolj ali manj vezani na samopostrežno restavracijo v druž-beni prehrani. Ker je to delavska restavracija, so cene nekoliko nižje kot drugod, vseeno pa delavci pustijo v njej velik del svojega osebnega dohodka. Večinoma tod tudi zajtrkujejo in večerjajo. V konicah je v restavraciji velika gneča in če si kdo zaželi mirnejše in prijaznejše okolje, kjer lahko z družbo dalj časa posedi, gre jest v restavracijo Kazina ali v kolodvorsko restavracijo, čeprav je hrana tod precej dražja.

PROSTI ČAS

Stanovanči v domu praktično nimajo druge možnosti, kot da ležijo, počivajo, berejo Sportske novosti in pornografske revije in gledajo televizijo. Zato v glavnem pohajkujejo po mestu in posedajo po lokalih, v poletnih mesecih pa igrajo tudi nogomet. V bližnji čitalnici in knjižnici bolj malo zahajajo. »Sam-sko življenje — to je kavarna« mi je dejal eden izmed stanovalcev. Tod tudi veliko pijejo in če piješ skupaj z njimi si jim prijatelj. Se večji prijatelj pa si jim, če jim plačaš zapitek. Seveda je takih prijateljev konec takoj, ko je konec pijačosti. (Trpka ugotovitev mojega sogovor-nika.) Pogosto grede tudi v kino, zlasti kadar so na sporedu pustolovski in erotični filmi. Kino Plavž in kino Radio stojita v neposredni bližini samskih domov. Stanovanči sami pravijo, da jim je kino »jedina utjeha u životu«. V gledališče zaha-jajo le poredko. Le kadar gostuje kakšna gledališka skupina ali kak popularni pevec iz sosednjih bratskih republik, je dvorana nabito polna. Precej zahajajo tudi v disko klube in marsikdo od njih skuša v pijači, glasbi in raznobarni utripa-joči svetlobi utopiti nostalgijo in žalost, ki jo povzročata samota in odtujenost. Velikokrat se zgodi, da notranje bolečine in nepotešene strasti ne morejo več krotiti in da sprožijo pretepe in druga nasilna dejanja. To se največkrat zgodi zaradi deklet, saj je očitno, da večina jeseniških deklet neslovenske fante iz samskih domov načelno zavrača. Zato se ob sobotah in nedeljah mnogi vozijo v Kranj, kjer je v ženskem samskem domu na Planini dosti deklet iz bratskih republik, zaposlenih v Iskri, s katerimi laže navežejo stike. Neka-teri grede tudi čez mejo, v Italijo in v Avstrijo in si ljubezen kupijo.

Sicer pa sem slišala, da so bili pred leti ženski obiski v samskem domu celo dovoljeni, pa so jih pozneje prepovedali, ker so baje prihajala v sobe »lahka« dekleta (po upravni-kovih besedah).

Dejstvo je, da se stanovanči, razen na delovnem mestu, po službeni dolžnosti, zelo malo družijo z domačini. Večinoma prijateljujejo med seboj, v večjih ali manjših skupinah, ki so povezane med seboj z narodnostnimi, interesnimi ali kakšnimi drugimi vezmi. Seveda pa s to svojo izoliranostjo niso zadovoljni, saj bi si želeli več srečanj z jeseniško mladino, pred-vsem športnih. Radi bi tudi prostor, kjer bi lahko poslušali narodno glasbo, širili svojo kulturo in jo povezovali s slovensko.

ODNOS DOMAČINOV DO NE-SLOVENSKE DEJAVNOSTI

O njih vseh, pa naj bodo iz kate-rekoli naše bratske republike, govo-rijo pri nas posamezniki o »Bosancih« in to nemalokrat s prizvokom zaničevanja. Čemu to? Naj iščemo vzrok v njihovi drugačni mentali-teti, obnašanju, temperamentu, v drugačnih vrednotah, ki se nam zdijo dostikrat čudne in preživele. Ali je mar v naši naravi, da odklan-jamo vse, kar je drugačno od nas in česar ne razumemo? Prav gotovo predstavlja določeno oviro tudi jezik. Razen tega se mnogim od njih zdi naš jezik težak. Sicer pa zakaj bi se pa učili slovenščine, pravijo nekateri, saj tudi srbohrvaščino razumejo.

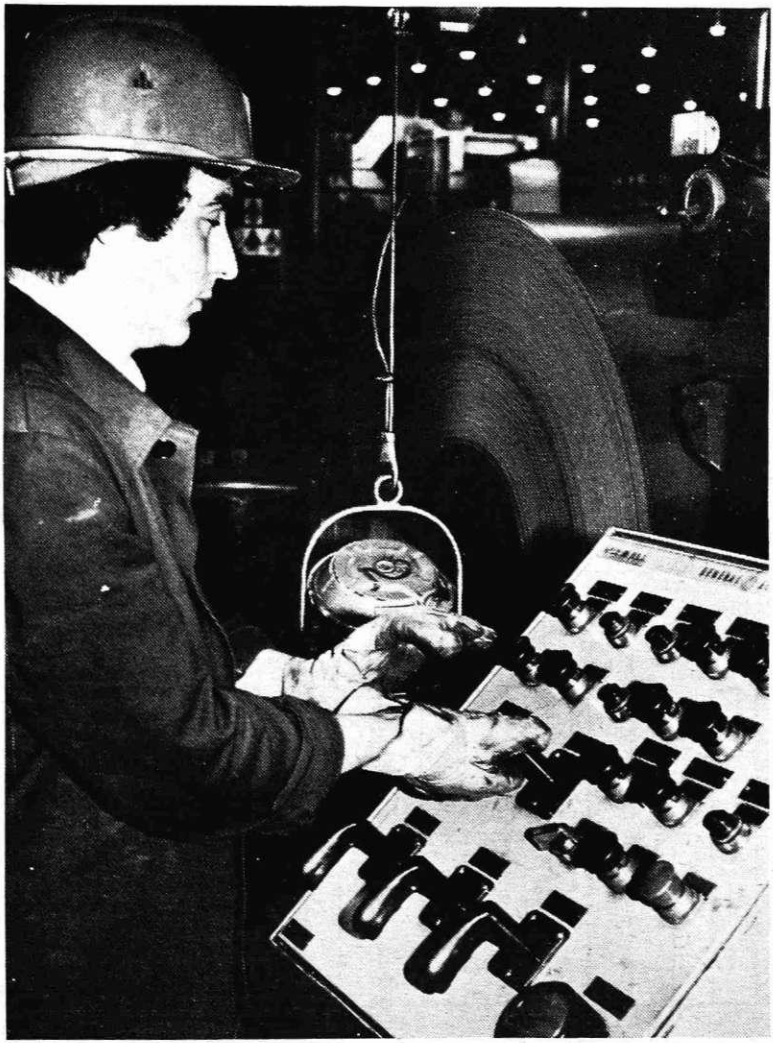
Kolikor sem lahko izluščila iz pogovora z njimi, pa predstavlja zanje največji problem navezovanje stikov z domačimi dekleti. Za to, da jih dekleta odklanjajo, so prav gotovo v precejšnji meri krivi tudi sami, ker se včasih obnašajo do njih preveč grobo in neposredno. Tehni-co pa prevesi še njihovo v nemajhni meri konservativno gledanje na položaj žena v družbi in družini. Poleg tega so ti delavci v večini primerov le prehodni prebivalci Jesenic in tako dekleta z njimi ne morejo resno računati. Največkrat jim ni znano niti njihovo družinsko stanje v domačem kraju.

Eden izmed velikih problemov, ki se pojavlja v zvezi z odnosom družbe do priseljenih delavcev, je tudi njihova velika fluktuacija, zaradi katere odgovorni niso zmeraj pri-pravljeni reševati njihove težave. Delavci pa v veliki meri odhajajo tudi zaradi tega, ker niso zadovoljni z razmerami v samskem domu in tako nastane začarani krog.

Kadar dobimo v goste znanice in prijatelje, jim običajno rečemo: »Počutite se kot doma«. Kaj pa smo mi storili za te mlade fante iz sosednjih republik, ki si pri nas služijo svoj vsakdanji kruh, da bi se počutili kot doma?

Sama stanujem v študentskem naselju v Ljubljani, kjer se študent-je res lahko počutimo kot doma, saj nam nihče ne krati osnovnih člo-veških pravic. Čemu potem takšno nezaupanje do mladih delavcev v samskih domovih, ki marsikomu od njih zagreni življenje in mu vzame voljo do dela pri nas?

Zdenka Torkar

Sodelavec na liniji za pripravo trakov v TOZD HVB

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

ENERGETIKA

Sedma seja izvršnega odbora os-novne organizacije sindikata je bila v torek, 7. marca. Sklepi, sprejeti na prejšnji seji so bili izpolnjeni, razen četrtga sklepa, kjer ugotavljajo, da takih vrst zimskih tekmovanj in merjenj sami ne bi mogli izvesti.

IO osnovne organizacije sindikata je bil seznanjen z evidentiranimi možnimi kandidati nosilcev vodilnih funkcij v občinski skupščini ter v skupščinah SIS.

V razpravi je bil tudi predlog o izvedbi praznovanja dneva žena. Imeli so pripombo k 51. členu predloga pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov v TOZD Energetika, medtem ko je Stanko Malej iz SEO ugovarjal tem pripombam. V primerih, ko delavec ne dobi zaradi zamude javnih pre-voznih sredstev pravočasne zame-njave na delovnem mestu, le-tega pa tudi ne sme zaradi procesa dela zapustiti in se po 22. uri z nobenim rednim prevoznim sredstvom ne more več vrniti domov, če stanuje izven območja Jesenic, bi morala de-lovna organizacija, kjer je delavec zaposlen, s svojim vozilom pripeljati delavca domov ali pa mu omogočiti dostojno prenočišče v bližini Žele-zarne. V odgovoru pa SEO med dru-gim predlaga, da naj v takih prime-rih delavec koristi prenočišče pri so-rodniku ali pa kje v Železarni.

DRUŽBENA PREHRANA

V torek, 7. marca, je bila 22. seja osnovne organizacije izvršnega od-bora sindikata. Izvršni odbor osnov-ne organizacije sindikata je bil se-znanjen s predlogom za vodenje di-sciplinirane postopka zoper štiri so-delavce. Ustrezno mnenje bodo po-sredovali disciplinski komisiji Žele-zarne.

V nadaljevanju seje so razpravlja-li o skupščinskih volitvah. Spregovo-rili so še o praznovanju dneva žena ter o izvedbi konstituantne seje de-legacije za zbor združenega dela in SIS. Dogovorili so se, da bo druga kandidacijska konferenca v četrtek, 16. marca.

GRADBENO REMONTNE DELAVNICE

Tretja seja izvršnega odbora os-novne organizacije sindikata je bila 3. marca. Vodja Vanda Enikova je

poročala o seji komisije, ki je obrav-navala vprašanje beneficiranega sta-ža in bila seznanjena s trenutnim stanjem. Sprejeti so bili zaključki, da naj bi sodelavci, ki jim je beneficiran staž že priznan, le-tega obdržali. Za odobritev novih predlogov za delov-na mesta z beneficiranim delovnim stažem so odgovorni vodje obratov, ki predloge lahko utemeljujejo z ustreznim zdravstveno sliko benefi-ciranih delovnih mest in merjenjem ekoloških pogojev dela ter v okolju.

Navzoči so obravnavali tudi pra-vilnik o otežkočenem dodatku, ki je bil objavljen v prilogi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Navzoči so bili seznanjeni s pripombami k omenjenemu pravilniku, ki so jih zbrali vodje delovnih skupin. Pri-pombe so posredovali vodju TOZD Remontne delavnice.

Komisija je opravila ogled poško-dovane hiše sodelavca Jožeta Jaklja. Komisija je ugotovila, da je sneg po-vzročil precejšnjo poškodbo na stre-hi hiše. Da bi ublažili posledice te škode, bodo sodelavcu Jožetu Jaklju materialno pomagali iz sredstev sklada samopomoči.

Ob sklepu seje so spregovorili o praznovanju dneva žena, seznanjeni pa so bili tudi s sklepi, sprejeti na deveti seji sindikalne organizacije TOZD Remontne delavnice. Organi-zirali bodo obratno tekmovanje v smučanju v Mojstrani.

Železarski globus

TOGO

V bližini glavnega mesta Lomé gradijo prvo železarno v tej afriški državi. Pričela bo obratovati letos in bo imela poleg elektro kerlarne z na-pravo za kontinuirno vlivanje še va-ljarno za proizvodnjo paličastega jekla. Njena letna proizvodna zmog-ljivost bo 20.000 ton surovega jekla, s kasnejšim možnim povečanjem na 40.000 ton.

ZDA

Leta 1977 se je količina železove rude, ki so jo nakopali v rudnikih v ZDA znižala v primerjavi s letom 1976, za 25 %, in sicer na 58 milij. ton. Tudi delež uvožene železove rude je padel po več letih pod 40 milij. ton. Vzrok za to je manjša proizvodnja železnar, velike zaloge in stavka v rudnikih.

SKUPŠČINA KULTURNE SKUPNOSTI O DELU IZVAJALCEV V PRETEKLEM LETU

(Nadaljevanje s 1. strani)

ma 1626 in od kulturne skupnosti Slovenije 327, kar pomeni pomemb-no osvežitev knjižnega fonda.

GLEDALIŠKA DEJAVNOST: Delavci amaterskega gledališča To-ne Čufar na Jesenicah in amaterji organizirani kot društvo, so v lan-skem letu pripravili dve ponovitvi iz prejšnje sezone s 14 predstavami, štiri premiere s 35 predstavami in štiri recitale. Z namenskimi sredstvi pa je bilo organiziranih 12 predstav, ozi-roma gostovanj tujih gledališč (dve folklorini), nudili pa so usluge za 31 ostalih prireditev, ki so bile v dvo-rani gledališča. Poprčen obisk na domačih predstavah je bil 161 gle-dalcev, medtem ko je bilo načrtova-nih 150, obisk na gostujočih predsta-vah pa je bil 243 gledalcev. Pri tem velja poudariti, da v skupnih sred-stvih za izveden program, predstavl-jajo sredstva kulturne skupnosti Jesenice le 72 %.

Ostale dramske skupine v občini pa so lansko leto imele devet pre-mier s 35 ponovitvami.

VARSTVO KULTURNE DEDI-ŠČINE: Tehnični muzej železarne Jesenice je z zunanjimi sodelavci na-daljeval z urejanjem paleontološke zbirke in pripravil »vodnik«, ki ga je kulturna skupnost financirala sku-paj z izobraževalno skupnostjo.

Poročilo zajema tudi dejavnost oddelka za delavsko gibanje 1919 do 1941, ki ga sofinancirajo vse kultur-ne skupnosti Gorenjske. Aktivnost zajema raziskave delavskega gibanja in tri razstave, ki si jih je na Jese-nicah ogledalo 4204 obiskovalcev.

V Prešernovi rojstni hiši v Vrbi je bilo v lanskem letu 42.246 obiskoval-cev ali 8852 več kot lopprej. Finžgarjevo rojstno hišo v Doslovi-čah pa je obiskalo 7369 oseb ali 1904 več kot v letu 1976.

Odbor za ustanovitev muzeja de-lavskega gibanja na Jesenicah je na-daljeval s prizadevanji za usposobi-tev Kosove graščine za stalne mu-zejske prostore. Pomembno delo je bilo opravljeno tudi na področju zgodovinskega arhiva z usposobi-tvijo arhivskega skladišča na Jese-nicah in z uvedbo dežurne službe enkrat tedensko.

Na področju spomeniškega var-stva je bila osrednja akcija pri obno-

vi Liznekove hiše v Kranjski gori, razen tega so delavci zavoda za spo-neniško varstvo Kranj, ki ga sofi-nancirajo vse gorenjske občine, opravili terenske izmere in izdelali ureditveni načrt bližnje okolice Pre-šernove rojstne hiše v Vrbi in izvaja-li arheološki nadzor pri zemeljskih delih pri izkopu plinovoda do Koroške Bele. Zavod pa še vedno ni pre-zvel nadzora nad spomeniki NOB in socialistične revolucije, prav tako ni izdelal vodnika po Prešernovi in Finžgarjevi hiši, pa tudi dela na obnovi Liznekove hiše niso potekala po programu.

ZVEZA KULTURNIH ORGANI-ZACIJ JESENICE: Zveza združuje 18 kulturnih skupin in društev, ki so močno presegle načrtovan obseg svoje dejavnosti. Zveza sama pa je v lanskem letu organizirala pet kon-certov z desetimi ponovitvami in dva baletna večera, katere je poprečno obiskalo 216 oseb. Kulturna dru-štva in skupine pa so v lanskem letu imeli: devet gledaliških premier s 35 ponovitvami, 73 koncertov, 28 raz-ličnih celovečernih prireditev, 79 proslav in akademij, 45 klubskih ve-čerov, 38 razstav, 66-krat so sodelo-vali na različnih prireditvah, ki so jih organizirali drugi, organizirali so 21 gostovanj drugih skupin, dva izle-ta in šest kombiniranih prireditev. Skupaj so amaterske skupine in dru-štva imeli v lanskem letu 358 prire-ditev ali 100 več kot leto poprej.

To je le nekaj najpomembnejših kazalcev kulturne dejavnosti v jese-niški občini v preteklem letu, ki vsaj v količinskem smislu pomeni velik napredek v primerjavi s letom 1976. Seveda pa bodo delegati morali spre-govoriti tudi o sami kvalitati pa tudi o podružbljanju kulture, o svobodni menjavi dela in o uresničevanju de-legatskega sistema.

Razen tega bodo na seji delegati razpravljali in sklepali še o finanč-nem poročilu in zaključnem računu kulturne skupnosti Jesenice za leto 1977, o valorizaciji osebnih dohod-kov delavcev v kulturi in o pripom-bah združenega dela in krajevnih skupnosti k dopolnilu samoupravnega sporazuma o temeljih plana kulturne skupnosti Jesenice in kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1976—1980 za leto 1978.

PRVA POMOČ PRI POŠKODBI OČI V INDUSTRIJI

V industriji so najpogostejše mehanske, termične, radiacijske in kemične poškodbe oči. Poškodbe na očeh povzročajo lebdeti in odletajoči delci, kemične jedke snovi ter razni žarki. Ob stalnih opozorilih službe za varstvo pri delu in ob velikem številu zaščitnih očal ter obraznih ščitnikov, teoretično do poškodb oči sploh ne bi smelo priti. Oko pa se večkrat obnaša kot »magnet«, ki kar privlači snovi, ki ga poškodujejo.

Ker je oko občutljiv in važen organ, skušamo napraviti vse v smislu preventive, v primeru nezgode pa nuditi uspešno prvo pomoč in zdravljenje. Poškodovano, boleče in vneto oko je stalna nevarnost tudi za drugo, zdravo oko (simptomična oftalmija). Vsak delavec bi se moral te nevarnosti pri delu zavedati.

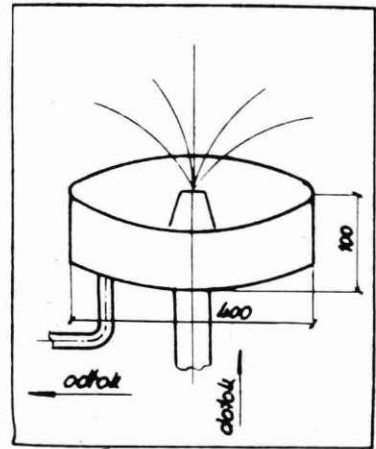
Obžalovanja vredna je pot v temo in črna očala za slepe, oziroma bela palica v roki, namesto nasmejanega obraza z zaščitnimi očali. Zato se moramo maksimalno prizadevati za preprečevanje očesnih poškodb pri naših delavcih.

NUDENJE PRVE POMOČI PRI POŠKODBI OČI V ŽELEZARNI

Prvo pomoč poškodovancem oči po pravilih nudi industrijski bolničar, medicinska sestra ali tovarniški zdravnik. Pri kemičnih pošodobah pa si mora prvo pomoč nuditi poškodovanec sam, oziroma njegov sodelavec. To je v primerih poškodb s kislinami, lugi, apnom in jedkimi plini. Če bi v takih primerih iskal ponesrečenec prvo pomoč na rešilni postaji, bi nastale nepopravljive posledice.

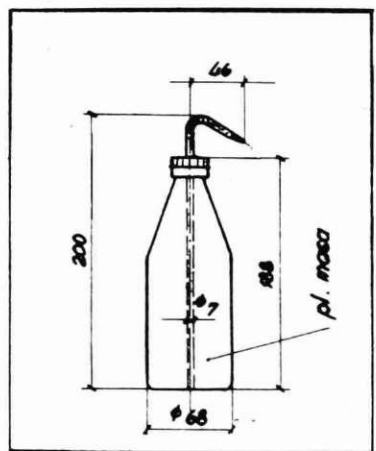
A. PRVA POMOČ V OBRATU ALI NA DELOVIŠČU

Vsi obrati, ki imajo opravka s kislinami, lugi, jedkimi kemikalijami in plini ter apnom, morajo biti opremljeni z malimi fontanami za izpiranje oči, to je za razredčevanje škodljivih snovi. Po izpiranju očesa z vodo naj sodelavec pripelje ponesrečenca na rešilno postajo, kjer bo dobil ustrezno pomoč in napotilo k zdravniku.

Mala fontana za izpiranje oči (sl. 1)

V obratu kjer imajo opravka z žganim apnom CaO ali z gašenim apnom Ca (OH)₂ naj bi poleg male fontane imeli še politrsko izpiralko iz plastične mase, v kateri bi se nahajala 1% raztopina Triplex III za nevtralizacijo.

Plastične izpiralke z 1% raztopino Triplex III (sl. 2)

Pri brizgu že preje omenjenih kemičnih snovi, naj si delavec razpne trepalnici in izpira prizadeto oko z vodo na fontani. To je učinkovitejša kot klasičen način, kjer s čisto gazo ali vato namočeno v vodi, sodelavec izpira ponesrečenca oko. Čistega

Klasičen način izpiranja očesa po dveh osebah (sl. 3)

robca, gaze ali vate navadno ob nesreči ni pri roki.

Pri zaprašitvi s prahom žganega apna, oziroma gašenega apna, je treba najprej temeljito izprati na fontani, nato pa z 1% raztopino Triplex III. Po izpiranju prizadeto oko še ni dokončno izven nevarnosti. Delavca napotimo čimprej na rešilno postajo, od tam pa v ambulantno. V juhih primerih naj dobi spremljevalca, oziroma naj se ga pelje k zdravniku z rešilnim avtomobilom.

B. PRVA POMOČ INDUSTRIJSKEGA BOLNIČARJA OZIROMA MEDICINSKE SESTRE NA REŠILNI POSTAJI

Industrijski bolničar, oziroma medicinska sestra morata nuditi prvo, oziroma nadaljevalno pomoč v naslednjih primerih:

- Odstranjevanje površinskih tujkov organskega, oziroma anorganskega porekla.
- Izpiranje oči in trepalnic z vodo in nevtralizacijskimi tekočinami: proti kislinam, bazam in jedkim plini.
- Sterilno prekrivanje očesa pri opeklinah in mehanskih pošodobah.

C. ZDRAVNIŠKA POMOČ

Industrijskemu zdravniku je dovoljeno odstranjevanje zasajenih tujkov v roženici, beločnici in trepalnici. Uporaba nevtralizacijskih raztopin ter površinskih anestetikov, mazil in kapljic.

Nudi prvo pomoč pri opeklinah, oparinah, mehanskih in radiacijskih pošodobah. Pri notranjih pošodobah je dolžan ponesrečenca napotiti na očno kliniko. Poškodovancu da injekcijo penicilina in ga primerno sterilno obveže.

Vsak hujši primer prijavi službi za varstvo pri delu, da ugotovi vzrok poškodbe in sanira delovno mesto.

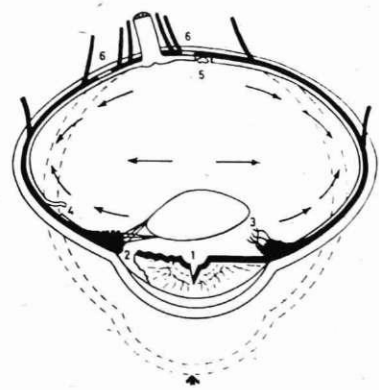
NAČIN POŠKODBE OČI IN PRVA POMOČ TOPI (KONTUZIJSKI) UDARCI (CONTUSIONES)

Pri delovanju tope sile na oko se zrklo pomakne v očesno votlino in se pri tem splošči. Delovanje tope sile in posledica na zrklo so odvisne od velikosti predmeta. Nevarnejši je manjši predmet, ker prizadene direktno zrklo, medtem, ko silo večjega predmeta oblaži površina pred očesno votlino. Vsak top udarac se nekoliko ublaži zaradi masčevja s katerim je zrklo obdano. Zrklo sledi smeri topega udarca, zato se umakne v očesno votlino in se deformira. Deformaciji zrkla — to je sploščitve — sledijo poškodbe. Pri udarcu na zrklo je treba upoštevati možnost coup in contra coup, zaradi vsebine, ki se v zrklu nahaja, to sta očesna vodka in steklovina.

Zaradi udarca na oko, so lahko okvare zunanje in notranje. Okvara je lahko na trepalnicah, veznici, roženici in beločnici ter v notranjosti zrkla. Po udarcu na oko se pojavi trias:

krč trepalnic, težko gledanje v svetlobo in solzenje. Na sprednjem delu zrkla se opazi mešana žilna infekcija s povečano količino celic v očesni predkorni.

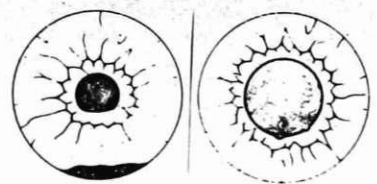
Vse močnejše okvare pri topi sili na zrklo so razvidne iz treh shematičnih slik.

Shematični prikaz preoblikovanja (sploščenja) zrkla pri močnem udarcu s sprednje strani (sl. 4)

Debela puščica prikazuje smer udarca manjše puščice za porazdelitev tope sile v obliki smeri, na tega in razširitve v zrklu. Številke označujejo ogrožena mesta po tope udarcu, na primer, ena je pretrganje

sfinktro šarenice, dve je iridodijaliza tri je pretrganje zonule s sublukscijo leče, štiri je pretrganje žilnice in pet do šest je raztrganje mrežice.

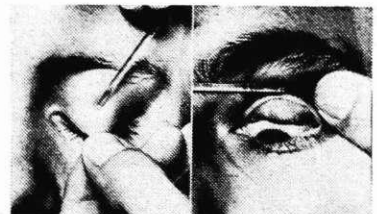
Pretrganje sfinktro (sl. 5); Iridodijaliza (sl. 6)

Spremembe na veznici, beločnici, roženici, in šarenici opazimo lahko takoj pri dobri inspekciji zrkla. Vse ostale spremembe v notranjosti zrkla pa zahtevajo specialistični instrumentalni pregled.

V vseh primerih tope poškodbe očesa moramo poškodovancu z rešilne postaje poslati še k zdravniku, oziroma po potrebi takoj na očno kliniko s primerno zaščito poškodovanega očesa.

TUJKI: (CORPORA ALIENA)

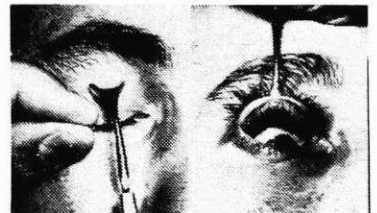
Najpogostejše je prizadeta zaradi tujkov veznica. Večino tujkov odstranijo solze, preostale tujke, ki pa so zašli v subtarzalni žleb in veznični svod pa ne. Običajni tujki v subtarzalnem žlebu povzročajo močne bolečine, ker se dvigne nasproti ležeča roženica. Take tujke je treba odstraniti takoj pri evertiranju trepalnic z vlažno osvalkano vato namočeno na stekleni palčki. Tisti tujki, ki pa so obležali v svodu ne povzročajo nobenih težav, vendar jih moramo odstraniti, ker se sčasoma napravi konjunktivitis s folki. Tujke s svoda odstranimo kot s subtarzalnega žleba z razliko, da trepalnico dvakrat evertiramo. To je delo industrijskega bolničarja oziroma medicinske sestre.

Enojno evertiranje trepalnice (sl. 7)

Nepenetrirajoči tujki zrkla spadajo k zdravniku splošne prakse, penetrirajoči pa na očno kliniko. Za odstranjevanje nepenetrirajočih tujkov potrebujemo zloženec, lanceto, dleto in površinska anestetika (1% pntocain ali 3% corneain).

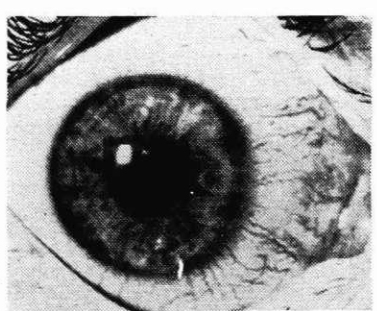
Tujki v roženici se lažje odstranijo kot v beločnici. Takojšnje odstranjevanje tujka iz roženice je težje kot če tujek leži dalj časa v roženici. V daljšem času nastopi okrog tujka infiltrat!

Dvojno evertiranje trepalnic (sl. 8)

Tujek v veznici odstranimo tako, da s sterilnimi škaričami odrežemo tisti del veznice, v kateri se nahaja tujek. Pri tem posegu ni nobene nevarnosti za oko.

Pred odstranjevanjem nepenetrirajočih tujkov damo v oko površinski anestetik in predhodno povemo, da bo poškodovanec peklo. Poškodovancu čez čas vprašamo, če vidi in šele nato pričnemo z odpravo tujka. (Počakamo, dokler se oko solzi).

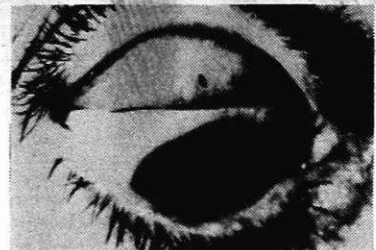

Tujek v roženici (sl. 9)

Po odstranitvi tujka damo v oko mast za oči, na primer 1% Chloramphenicol in oko za en dan sterilno prekrivamo.

Penetrirajoči tujek v zrklu spada na očno kliniko. Prvi znaki penetrirajočega tujka so: krvavitev, bolečine in hipotonija zrkla. Dolžnost zdravnika, ki pošlje takega poškodovancu na očno kliniko je, da nudi ponesrečenca sterilni zavoj in mu da 1.000.000 enot penicilina. Pri

globoko zadetem tujku v roženici je indicirano široko odpreti zenico, da tujek ne nabode leče.

Subtarzalni površinski tujek (sl. 10)

Poškodba roženice (Erosio corneae) je defekt roženičnega epitela zaradi oplazenja ali tujkov. Zaradi boljšega pregleda odrgnine se defekt obarva z 2% raztopino fluoresceina. Defekt se obarva zeleno. Pri eroziji roženice so hude bolečine, zato je potrebna anestezija. Pri velikih defektih na roženici damo sredstva za razširitev zenice, pri infekciji pa antibiotike, oziroma antibiotična mazila. Za manjše defekte zadostuje 3% borovo mazilo.

IZJEDLINE (PERUSTIONES)

Med sredstva, ki povzročajo izjedline na očesu spadajo lugi, kisline in jedki plini. Prizadetost očesa je odvisna od množine jedkovine in stopnje pH (od količine H⁺ in OH⁻ ionov). Vse jedkovine povzročajo opekline, ki jih označujemo po stadijih od I. do III. Sveže jedkovine se ne sme podcenjevati tudi po nudenju prve pomoči, ker se razvoj poškodbe pokaže v naslednjih dneh. Poškodbe oči z lugi imajo slabšo prognozo od kislin. Lug utekočini celicne beljakovine, in deluje v globino, medtem, ko kisline zgoščujejo celicne beljakovine, to je učinkujejo bolj površinsko.

Pri poškodbi z lugi in kislinami opazimo tri stadije. 1. rdečica (lahko vnetje), 2. tvorba mehurčkov (zgoščitev ali utekočinjenje celicnih beljakovin) in 3. nekrotizirano tkivo. Predvsem važen je 2. stadij, ki kaže sekundarne znake, to so:

- hemoza veznice, zaradi toksičnega delovanja jedkovine,
- izhemična mesta veznice in
- nabrekli in manj občutljiva roženica.

Komplikacije so: tvorba zarastlin, nabrekanje roženice, predrtja in okvara vida.

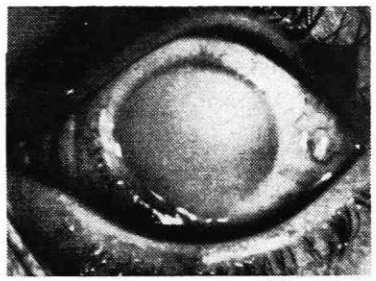
Izredno nevarno je gašeno apno, ki deluje po pravilu, ki velja za luge. Pri hujši poškodbi in nepravčasni prvi pomoči je zrklo izgubljeno, veznica je anemična, roženica pa postane porcelanasto bela tako, da je zrklo podobno kuhanemu ribjemu zrklu.

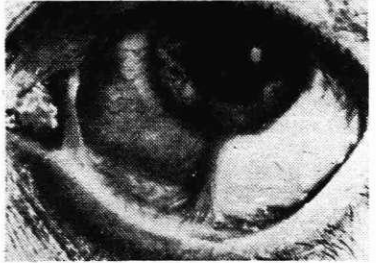
Vložki apna na trepalnicah in opekline očesa I. stopnje (sl. 11)

Opekline očesa po apnu II. stopnje (sl. 12)

Opekline očesa po apnu III. stopnje (kuhanu ribje oko) (sl. 13)

Posledica na očesu zaradi apna (Symblepharon) (sl. 14)

Za preprečitev II. in III. stopnje je nujno takojšnje izpiranje oči z vodo, temu pa sledi še ponovno izpiranje oči z nevtralizacijskimi raztopinami na rešilnih postajah.

Nevtralizacijske raztopine na rešilni postaji železarne Jesenice

Agresivna jedkovina	proti snov (nevtralizacijske raztopine)
lug	1/2% — 1% raztopine očetne kisline ali 5% raztopine C vitamina
(apno)	10% raztopine amonijvega tartrata ali 1% raztopine Triplex III
kislina	2% raztopine natrijevega bikarbonata

Po tem izdatnem izpiranju z nevtralizacijskimi raztopinami je treba poškodovancu napotiti k zdravniku. Zdravnik preizkusi, če je tkivo še vitalno tako, da zbode prizadeto mesto s sterilno iglo. Če krvavi, je znak, da je tkivo še živo, če ne krvavi je prognoistično slab znak.

TERMIČNE POŠKODBE (COMBUSTIONES)

Pogoste termične poškodbe nastanejo zaradi brizganja vročih tekočin in raztaljenih kovin. Pri opeklinah ločimo tri simptome, ki so obenem stopnje poškodbe, na primer, prva stopnja hiperemija, druga edem in tretja nekroza. Pri opeklinah ločimo primarno koagulacijo roženice in veznice, sekundarno pa tvorba brazgotin veznice in trepalnic. Najugodnejše je, če je pri roženici prizadet samo epitel, ki se kmalu nadomesti, roženica pa ostane prozorna.

Največ kar se more napraviti na rešilni postaji pri termični poškodbi je, da poškodovancu oko zavežemo s sterilnim povojem in ga napotimo k zdravniku.

RADIACIJSKE POŠKODBE — ULTRAVIOLETNI ŽARKI — (KERATOCONJUNCTIVITIS PHOTOELECTRICUS)

Ultravioletni žarki povzročajo opekline očesnih veznic, v hujših primerih pa nastopi vnetje roženice ali celo mrežnice. Tem pošodobam so izpostavljeni delavci pri elektrovarjenju, njihovi pomočniki, pri elektropečeh in pri obločnih plamenih pri elektro-stikalnicarjih. Simptom poškodb zaradi ultravioletnih žarkov se kaže v ostri bolečini, kot bi nasul v oko droben pesek. Bolečina se pojavi šele čez nekaj ur po ekspoziciji, to je običajno ponoči, ko se delavec nenadno zaradi bolečin zbudi. Gre namreč za okvaro epitelnih celic, ki se običajno regenerirajo v dveh do treh dneh.

Pri poškodbi epitela z ultravioletnimi žarki uporabljamo 2% raztopino borove kisline, po izpiranju pa uporabljamo 2% Novocain mazilo tri do štirikrat dnevno za preprečevanje bolečin.

ZAKLJUČEK

Vsak zdravstveni delavec v železarni na Jesenicah mora biti previden pri očesni poškodbi, ki jo je delavec dobil pri delu. Zavedati se mora, da ima že najmanjša poškodba očesa lahko hujše posledice, zato naj nudi dobro prvo pomoč, dokončno zdravljenje pa naj prepusti zdravniku.

Če delavec s poškodovanim očesom po prvi pomoči noče k zdravniku, ga je treba prijavit službi za zdravstveno-socialno varstvo delavcev pri delu.

dr. Aleksander Rjancev

Železarski globus

IRAN

Za novo iransko železarno, ki bo imela letno proizvodno zmogljivost tri milij. ton surovega jekla, bodo porabili eno milijardo dolarjev investicijskih sredstev. Pričela bo obratovati leta 1981 in bo imela napravo za proizvodnjo železove gobe, elektro jeklarne z osmimi obločnimi električnimi pečmi, z zmogljivostjo od 180 do 200 ton, napravo za kontinuirno vlivanje slabov, debeline 200 mm in širine 650 do 1900 mm, vročo in hladno valjarno trakov z vsemi potrebnimi napravami. Potrebno pitno in industrijsko vodo bo zagotavljala naprava za predelavo morske vode v sladko. Osnovni energijski medij te železarne bo zemeljski plin.

KOLUMBIJA

Državna rudarska družba CARBOCOL je bila ustanovljena, da pospeši izkop premoga, primerne za proizvodnjo koksa v tej državi. Zanimljivo je, da so sklenili pogodbo o dobavi tega premoga Španiji in Romuniji, medtem ko bosta Venezuela in Brazilija storili to že v bližnji prihodnosti.

PREDZGODOVINA KOVINARSKEGA GIBANJA NA JESENICAH

Zato jim je pomagal liberalni Slovenski narod (Slovenski narod, 1903, št. 199), ki je 29. avgusta 1903, zapisal, da je na jeseniškem shodu dr. Krek obiral delavce, nato pa brez zveze začel tolči po klerikalnih gostilnah, kjer vsako nedeljo po enega ali dva okoljejo ali ubijejo, kar je letelo na takratno črno kroniko pretepo in ubojev v času graditve karavankega predora (ki sem jo navajal tudi ja v sestavku Veliko Gradbišče - M. Klinar, Veliko gradbišče Jeklo in Ljudje II), kjer so prav v času tega shoda stavkali tamkajšnji delavci, ki jih jeseniški klerikalci navadno imenujejo baraba (Slovenski narod, 1903, št. 199). V takem pisanju Slovenskega naroda, ki se je kadar je šlo za očrnenje klerikalcev, rad dobrih socialnim demokratom in jih celo jemal v zaščito, pa je našel Slovenec hitro priložnost, da je za pričo socialno demokratskega pristopnika v protestantizem velikega gromovnika g. Trojarja (Slovenec, 1903, št. 210), ki ga je morda dolžil za prej omenjeni zapis o katoliškem shodu na Jesenicah in od katerega je sedaj terjal, naj pove Narodu le enega klerikalca, ki bi družega obklat ali ubil in podobno in tako spravil Trojarja zopet na protestantske limanice, ki si jih je Stefan Trojar pravzaprav nastavljal sam, potem ko je v liberalnem Slovenskem narodu (Slovenec, 1903, št. 210) najprej odurnil od sebe sum, da bi bil pisec članka o jeseniškem katoliškem shodu v tem listu, nato pa bolj po liberalni metodi prešel ob zaključku v napad na jeseniški kler v uprašanjem, kdo bo kriv, če se bo na Jesenicah zidala protestantska cerkev (gl. op. 348), ki ga že poznamo iz tega sestavka. In temu so potem sledile dobro premišljene bo-

dice o Putschöglu, njegovi lutrski gostilni (gl. op. 347), o zidavi luteranskega templja (gl. op. 347), itd., kar je jeseniške socialne demokrate odvracalo od njihove glavne naloge - delavskega boja in jih speljalo na versko področje, delavsko področje pa prepustili v celoti krščanskim socialcem - dr. Kreku in Gostinčarju, ki sta pri prepričevanju delavstva začela pravzaprav uporabljati besede in misli, ki jih krščanski socialisti ne bi mogli nikoli uresničiti, tudi ko bi jih hoteli, saj bi jih pri tem preprečila prav takratna katoliška cerkev, ki je bila poleg nemških kapitalistov lastnica največjega kapitala na slovenskih tleh.

Naj navedem samo neki Krekov stavek v govoru 8. maja 1904, da delavstvo - tisti, ki da važnejšo stvar za državo (kakor kapital) svojo življenjsko moč (delo), mora imeti politično oblast (Slovenec, 1904, št. 105). Takrat so namreč krščanski socialisti slavili zmago v javniško - jeseniški stavki, ki je trajala od 16. do 28. aprila 1904, in snovali krščansko - socialno krajevno strokovno organizacijo na Jesenicah.

Pisec Predzgodovine kovinarskega gibanja na Jesenicah v Brošuri Jesenice in v času velikega združevanja jeseniškega delavstva vseh treh takratnih strokovnih organizacij v akcijsko enotnost na pobudo in pod vodstvom KPJ bi ob poznavanju v tem zapisu uporabljenih zgodovinskih virov in že napisanih zgodovinskih razprav prav gotovo ne uporabil Zugwitzove verzije o javniško - jeseniški stavki, marveč bi pokazal v pravi luči takratno socialno - demokratsko nemoč na Jesenicah in javniško - jeseniško stavko iz leta 1904 ne odpravil tako omaloževalno in

zviška, pač pa bi o tej zapisal to, kar je v resnici bilo: prvi veliki vstop množice jeseniškega delavstva v socialni boj (Kermavner, Gorenjska I, str. 319).

V času te brošure so tudi jeseniški člani krščansko - socialne Jugoslovenske strokovne zveze spoznavali, da jih kler ne bo nikoli popeljal do tistega, kar je leta 1904 vsaj na shodu 8. maja 1904 zahteval dr. Krek za delavstvo, namreč tudi politično oblast, čeprav se ni niti najmanj zavedal, da take oblasti katoliška cerkev ne bo mogla nikoli dati in da jo lahko da le socialistična revolucija. Zato so leta 1936 sledili v delavskem boju akcijskemu združevanju jeseniškega delavstva pod vodstvom komunistov, leta 1941 pa na isti osnovi v Osvobodilno fronto, in v njej z delavstvom in vsemi delovnimi množicami izbojevali tisto oblast, s katero so postali gospodarji svojega dela.

Toda vse to je bilo za leto 1940 pa tudi še za kasnejša leta daleč in je z gledalo morda celo nedosegljivo. Socialni demokratje iz leta 1904 niso mogli preboleti, da so tako veliko stavko, kakršna je bila aprilska javniško-jeseniška stavka 1904, vodili krščanski socialisti. Čeprav je Rdeči prapor priznaval tej stavki, da je predramila delavstvo vsaj v tem smislu, da delavstvo uvideva, koliko moči ima, ako je složno, jo je vseeno prikazoval kot napačno vodeno in napačno končano. Kasneje so jo proglasili celo za neuspelo ne samo socialni demokratje, marveč tudi KID, ki je trdila, da ni v ničemer popustila delavskim zahtevam. Čez deset let - leta 1914 - je niti klerikalci niso več razglašali za uspelo in se njene desetletne niso niti spomnili v svojem tisku. Zato so jo lahko drugi še bolj porinili v pozabo. Toda na glavno so pozabili: delavstvo na Javorniku in na Jesenicah je leta 1904 prav v tej stavki doživelo, da je subjekt in družbeni faktor, ki ima pravico do svoje besede, ali kakor to pravi dr. Dušan Kermavner, ki je to stavko obdelal v prvi knjigi zbornika Jeklo in ljudje in jo dopolnil ter vsestransko osvetlil v svoji politični zgodovini Gorenjska 1904 - 1908, da je s to stavko napočil konec duhovne oblasti KID nad jeseniškim delavstvom (Kermavner, Gorenjska II, str. 76).

Že to je bila moralna zmaga, bila pa je tudi materialna, ki so jo že po sami stavki razen krščanskih socialcev zanikali vsi od socialnih demokratov, slovenskih liberalcev do nemških liberalcev in vodstva KID, a jo odkriva poročilo deželnega predsedstva avstrijskemu ministrskemu predsedniku kot vodji notranjega ministrstva z dne 26. julija 1904, ki sicer pravi, da ravnateljstvo KID noče priznati, da bi bilo stavkajočim kaj naravnost ugodilo glede mezd (Kermavner, Gorenjska II, str. 86), navajam po Kermavnerjevi navedbi in po isti navedbi tudi pripombo deželnega predsednika k navedbi KID:

Nadaljevanje
prihodnjik

IŠČEMO PODATKE

Tovariše bivše partizane prosimo, da si foto posnetek dobro ogledajo in v kolikor kdo koga pozna, to sporočijo tehničnemu muzeju železarne Jesenice, oddelku za delavsko gibanje in NOV. Če le mogoče tudi kje je slika nastala in kdo je slika posnel.

MARTINJAK	ŠIMEJ	ARETACIJA	IN DOŽIVETJA
			V TABORIŠČU
	10		BUCHENWALD

Prišle smo v delovno komando Schönfeld pri Leipzigu, ki je spadalo pod koncentracijsko taborišče Buchenwald. Tukaj smo doživljale nove strahote. Ne samo, da smo morale dvanaest ur na dan delati v težki industriji, so nas ob vsaki priložnosti mučili in šikanirali. Bile smo v cebrastih oblekah iz grobe blaga brez kakšnega spodnjega perila, za obuvale pa smo imele lesene cikle, ki so dan na dan do krvi ožulile noge. Kadar smo imele dnevno delo, smo morale že ob štirih stati uvrščene po pet na tako imenovanem apelu. Ko pa smo se po dvanaesturnem delu vrnile, so nas na enakem apelu zopet preštevali.

Nešteto krat smo morale po delu za kazni stati na apelu po dve uri, z dvignjenimi rokami. Za kaj smo bile kaznovane, nam nihče ni povedal. Ko smo zjutraj v temi čakale na apel, pa se je iz naših ust oglasila borbeni pesem. Navadno so začele Rusinje, potem pa smo pele vse - Grkinje, Čehinje, Poljakinje in Jugoslovanke. Pridrvele so gestapovke v svojih pelerinah in mlatile z biči po nas, ne oziraje se, kam je padalo, me pa smo hitro skrile svoje glave. Če danes vidim netopirja, se spomnim na tiste gestapovke v pelerinah.

Spominjam se strašnega dogodka na takem apelu: V prvi vrsti je stala Francozinja, ki je imela še od doma lakirane nohte na nogah. Ne vem, kako do tokrat tega nihče ni opazil. Nena-

doma je to videl komandant, vzel izza pasu bodalo in ji odsekal prste. Zakričala je in se zgrudila, me pa je nismo smele pobrati. Kaj se je dalje zgodilo z njo, nismo nikoli zvedele. Doživela smo še več strahot, ko so pred našimi očmi mučili in streljali zapornice, jih vlačili v temnice in počenjali še druge stvari.

Kadar smo v tovarni doživle bombardiranje, so nas nagnali v kleti, kjer je bilo ob vhodih z velikimi črkami napisano, da je zaklonsko samo za nas, saj so bili že vsi stropi razpokani. Ko pa smo nekoč v taborišču morale v klet, smo seделе na nekaj zabojih. Ker je eno od internirank zanimalo, kaj je v njih, je enega odprla in groza: v zaboju je ležalo golo truplo mrtve internirank. Gestapovke so imele na rokah železne »bikserje«, s katerimi so neusmiljeno tolkle po naših hrbtih, ko so nas po končnem alarmu zopet nagnale na delo.

Naše taborišče je bilo ograjeno najprej z žico, v kateri je bil električni tok, za njo je bil širok jarek z vodo, potem spet zvita bodča žica in končno še stražni stolpi z žarometi. V notranjosti je bila stavba razdeljena na več sob, ki pa niso bile predeljene do stropa, tako da so nas iz sredine vse hkrati klicali na delo, na apel, ali pa na kazni. Spale smo na pogradih, ki jih je bilo po šest v višino, pa tako nizko eden nad drugim, da se je bilo težko obrniti.

Za krono trpljenja pa je bil odhod iz našega taborišča. Ne spominjam se datuma, bilo pa je v aprilu 1945. Že zjutraj so bili vsi nemški delavci v tovarni zelo zbegani, enako tudi gestapovke. Neki Poljak nam je na skrivaj povedal, da se Leipzigu bližajo Rusi. Okrog desetih so nas gestapovke odvlekli iz tovarne. V taborišču so bile že vse zapornice pripravljene za odhod. V eni uri so nas po zvočniku sklicali na dvorišče, od koder je dvanaest tisoč jetnic odšlo na strašno pot.

Hodile smo kar naprej po cesti, brez jedi, brez odmora in spanja. Do takrat nisem vedela, da človek lahko med hojo zaspi. Na nekem polju je stal voz rdeče pese. Nekaj jetnic je od lakote pritekel k vozu, takrat pa je zaregljala strojnica in dekleta so obležala v krvi. Še in še smo na tej poti doživljale strahote, saj so vsako, ki je obnemogla, na mestu ustrelili. Da pred nami hodi prav tak transport moških, smo videle po mrličih, ki so ležali v jarkih ali kar na cesti.

Zavezniški so vedno huje bombardirali nemška mesta. V takih primerih smo se morale hitro vleči na zemljo, med nami pa so se skrivali gestapovci in gestapovke. Po vsakem bombardiranju

Z levičarji se družijo, podpisuje njihove mirovne proglase in celo v Društvo prijateljev Sovjetske zveze je pristopil. V uredništvu se je oglašil pri Potrebinu, s katerim se že nekaj dni nista utegnili prav pomeniti o delu. Poročal mu je, kako se razvija preiskava zaradi umora in kakšne novice so se mu že zbrale v reporterski malhi.

Jože Potrebin, droben in suh človek tridesetih let, ki si mu z razbrzdanega lica lahko razbral marsikakšno bolečino in hudo uro, je Čuka malomarno poslušal.

Dobro, dobro, je pritrjeval. - To vleče, seveda. Vendar se mi zdi, da malce razpihujete. Saj so bile v začetku te stvari dokaj jasne in prav s svojo načelnostjo, s tem, da smo pisali resnico in se nismo dali zavesti v nobeno igro, niti šli v senzacionalnost, s tem, da smo bili na strani progressa, smo si pridobili sloves in solidno kartoteko naročnikov... No, zdaj nam vse to ni več potrebno, ampak s pridobljenim moralnim kapitalom in s kartoteko lahko barantamo, je izustil Potrebin trpko. Čuk je opazil, da govori urednik nepremišljeno, iz bolečine. Pravi trenutek za pomenek!

Opazil sem, da je nastavljal Čuk trnek. - Ne vem si prav razlagati, ker nisem posvečen v skrivnosti redakcije, vendar se mi zdita zadnji uvodniki in volilni pozivi čuden, da ne rečem kaj več.

Pravi čas se je zavedel, da je povedal dovolj. Izkušnjavec namreč ni nikoli blebetav, to prepušča žrtvi.

Podlost, podlost! je zagabil Potrebin kakor riba vabo. - Da, subvencija je bila potrebna, da naredimo kupčijo s svojo načelno demokracijo in narodno stvarjo, je nadaljeval posmehljivo. - Tako imenovana državna subvencija za tisk...

Čuka so bila sama ušesa. Nobene besede ni smel preslišati, nobenega poudarka. Besedo za besedo je polagal njegov odlični slušni organ v možganske celice, da jih bo potem njihov srečni lastnik napisal, ocenil in po najvišji ceni prodal najugodnejšemu ponudniku.

CVETKO
ZAGORSKI

Tako, tako? se je čudil Čuk in pritrjeval Potrebinu, da bi izjavil še več. Vendar je urednik nenadoma pogledal reporterju v oči in utihnil. Morda je opazil na njegovem neumno nedolžnem obrazu sled hinavščine in zlobe? Zagledal se je v papirje pred seboj in Čuk je s sladkim sočutjem, ki mu pravimo škodoželjnost, opazil, kako razoran je urednikovo čelo in kako so njegova lica izsušena. Zato si je obljudil, da bo bolj ljubil samega sebe, kakor se ljubi Potrebin. Bil je zadovoljen. Potrebin je povedal dovolj. Reporter je imel svojega urednika v žepu.

Imel pa je v žepu še nekaj: krtačni odtis. V mislih nanj se je napotil iz uredništva proti parku, preden pa je zavil k tovarnarjevi vili, se je posreholil po drevedu.

Ni omahoval zaradi ugovorov, ki bi mu jih zastavljala vest, ta izum idealistične filozofije. Čuk ni bil ne bolestež ne sentimentalnež, marveč zdrav, realen mož. Moralne pomisleke bi mu potlačilo že spoznanje, da pravzaprav ne ravna direktor prav nič drugače, le v večjem obsegu in brez tveganja, ker je dosegel v družbi že tisto nadstropje, kjer se človeku blato spreminja v zlato, zločin v čednost. Bilo pa je Čuka vendarle malo strah, da se mu podjetje ne bi sprevrglo v sramoto in izgubo. Lahko bi se zgodilo, da Strupi ne bi odkupil članka in bi telefoniral direktorju. V tem primeru bi Čuk slabo odrezal. Moral bi imeti zavarovan hrbet, se pravi, da bi moral imeti v žepu tudi direktorja. Se pravi, imeti še kakšno višjo zvezo. Kaj takega pa si še ni mogel zamisliti. Gobca dá, tega bo slej ali prej spravil v žep, direktor pa je bil za Čuka previsoko in v javnem življenju je veljal za poštenjaka, se pravi, da se ni mešal v majhne umazanije. Kot zakonski mož in družinski oče pa je bil celo vzor.

Imel pa je Čuk zaveznico v gospe Webrovi, ki bo hotela sramoto na vsak način preprečiti, o tem je bil prepričan. In prav zaradi nje se bo moral Strupi pogajati s Čukom.

V veži se je trlo pogrebcev, ki so želeli izkazati pokojniku zadnjo čast, predvsem pa se kajpak pokazati. Novinar je opazil, kako zlagana sta žalost in sočustvovanje na njihovih obrazih, ki niso mogli do celja prikriti škodoželjnosti in posmehljivosti, teh zvestih spremljevalk tuje nesreče. Koliko računov se sklepa in razdira ob smrti ljudi! Tudi Čuk je imel račun in zato je pozvonil. Sobarica ga je spustila v sprejemnico, od koder so pravkar odhajali v črno oblečeni sorodniki.

Moral je čakati. Medtem je bil nekaj minut sam z gospo Strupinjevo. Že prejšnji dan ji je izrekel sožalje, tako da zdaj ni našel besed.

(se nadaljuje)

smo vedele, da se bliža svoboda. Ceste so bile vedno dolj polne nemških civilistov, ki sami niso vedeli, kam naj bežijo. Nas so vlačili od reke do reke, toda povsod so bili mostovi porušeni. Tako smo neke noči ostale same. Na dvorišču, kjer smo prenočile, so se zjutraj pojavili ruski vojaki; naše ruske tovarišice in vse jetnice smo jih prisrčno pozdravile.

Tako smo bile, čeprav daleč od domovine, vendar srečne, ker je bilo konec našega trpljenja.

PRIPIS:

Nacisti so uredili koncentracijska taborišča, da bi zlomili odpor nemškega ljudstva proti fašistični diktaturi. Prvi jetniki so bili nemški antifasisti, pozneje pa so nacisti odvlekli v taborišča rodoljube iz vseh napadenih dežel.

Eno izmed teh taborišč je bil zloglasni Buchenwald. Graditi so ga začeli leta 1937 v neposredni bližini Weimarja, na kraju, kjer so ustvarjali veliki duhovi nemške kulture, med njimi tudi Goethe. Prvotno se je taborišče imenovalo Ettersberg, ki je šel v zgodovino kot kraj strašnega trpinčenja, ponižanja in smrti nešteti pripadnikov 32 narodov Evrope. Obračun je strašen: v času od 16. 7. 1937 do 31. 3. 1945 je prišlo v Buchenwald 238.980 jetnikov, v taborišču je zgubilo življenje 56.545 jetnikov, okoli 161.000 oseb je bilo poslanih na delo v vojno industrijo ali v druga taborišča (samo v letu 1944 je SS »zaslužila« z oddajanjem delovne sile 60.624.229,70 mark); ko je bilo taborišče 11. 4. 1945 osvobodeno, je število jetnikov znašalo še okroglo 21.000 oseb.

Danes je bivše taborišče Buchenwald mednarodni spomenik, kjer monumentalne skulpture ponazarjajo grozodejstva, ki so jih zagrešili nacisti v imenu nemškega herrenvolka nad pripadniki številnih narodov; simbolizirajo pa tudi nepremagljivo borbenost svobodoljubnega človeštva. Ob Cesti krvi pripovedujejo reliefi o življenju in trpljenju, o boju in zmagi človeškega nad nečloveškim v Buchenwaldu. Cesta narodov, ki jo obdajajo spominska obeležja vseh držav, katerih pripadniki so bili med jetniki, povezuje velika množična grobišča. Po široki Cesti svobode pa vodi pot na prostrani trg, kjer se dviga proti nebu stolp z buchenwaldskim zvonom, ki s svojim zamolklim glasom spominja na prisego iz Buchenwalda: Uničenje nacizma z njegovimi koreninami je naše geslo - izgraditev novega sveta miru in svobode je naš cilj!

NADALJEVANJE IN KONEC

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na volitvah za delegacije družbenopolitičnih skupnosti, SIS in za družbenopolitični zbor OS Radovljica je v nedeljo, 12. marca od 22.103 volilnih upravičencev glasovalo na 65 voliščih v vseh 20 KS skupaj 20.564 volilcev, kar predstavlja 93,4 % udeležbo. Istočasno je 1743 volilcev kmetov ali 97,81 % izvolilo tri svoje delegacije. Skupaj so volili na volitvah v združenem delu in v KS izvolili 300 delegacij z 2845 delegati. Izidi volitev v radovljiški občini so ponovno pokazali visoko zavest vseh delovnih ljudi in občanov, kar je jamstvo, da bodo delegati v naslednjem mandatnem obdobju s takšno množično oporo lahko še bolj uspešno opravljali svoje dolžnosti.

Izvršni svet OS Radovljica je na 117. seji, 13. marca, izrekel soglasje osnutkom samoupravnega sporazuma o zagotavljanju in razporejanju sredstev za koristno kopalniško zdravljenje borcev NOV pred 9. 9. 1943, oziroma pred 13. 10. 1943 z območja regionalne zdravstvene skupnosti Kranj za obdobje od 1. 1. 1978 do 31. 12. 1982. leta. Po tem sporazumu 50 % stroškov za zdravljenje krije regionalna in 50 % občinska zdravstvena skupnost. V nadaljevanju seje so obravnavali gradivo oddelka za gospodarstvo in finance v zvezi s poravnavo kreditnih obveznosti za sanacijo usadov v KS Podnart in KS Brezje.

Od 13. do 23. marca so se v vseh TOZD, OZD in KS v radovljiški občini zvrstile javne razprave o predlogih dopolnil (aneksih) k samoupravnim sporazumom o srednjeročnih načrtih vseh SIS za leto 1978, o predlogih skupne in splošne porabe v občini za 1978 ter o novih nalogah na področju družbenih dejavnosti ter komunalnega, stanovanjskega gospodarstva, ki so vezani za prispevke iz OD iz dohodka v združenem delu. Na javnih razpravah so sodelovali predstavniki izvršnega sveta in občinskih SIS, ki so pojasnjevali svoje programe.

Predsedstvo OK SZDL je na zadnji seji 20. marca podrobno razčlenilo in ocenilo celotni postopek priprave in izvedbe volitev za delegacije v združenem delu in krajevnih skupnostih ter potrdilo poročilo za drugo temeljno kandidacijsko konferenco, ki je bila naslednji dan 21. marca. Razen tega je predsedstvo pripravilo tudi stališča za kandidacijsko konferenco o kadrovskih predlogih za vodilne funkcije v občini, republiki in zvezi, hkrati pa tudi stališča o predlogih programov in financiranju skupne in splošne porabe v občini za 1978. Sklenili so, da morajo biti razprave o gradivu za skupno in splošno porabo v vseh KS zaključene 23. marca.

Volitev delegacij za zbor združenega dela in delegacij SIS, 9. marca se je na 90 voliščih v OZD in TOZD radovljiške občine od 10.535 volilcev udeležilo 9.715 ali 92,21 % volilcev. Od 782 obrtnikov je opravilo volilno dolžnost 576 ali 73,65 %. Skupaj je ta dan od 11.317 volilnih upravičencev v združenem delu in zasebnikov volilo 10.291 ali 90,93 % vseh upravičencev.

Na posvetu predsednikov vseh 20 krajevnih konferenc SZDL radovljiške občine, ki ga je pripravilo predsedstvo OK SZDL 15. marca, je tekla beseda o opravljenih nalogah pri izvedbi nedeljskih volitev in o pripravi in izvedbi drugih sej temeljnih kandidacijskih konferenc, ki so se zvrstile prejšnji teden v vseh KS. Na posvetu so se dogovorili tudi o nalogah

SZDL v naslednjem obdobju pri konstituiranju delegacij v KS in drugih opravilih. V nadaljevanju so pretrgali predloge možnih kandidatov za vodilne funkcije v republiki in predlog programov vseh občinskih SIS za 1978. leto.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Radovljica je na posvetu predsednikov vseh osnovnih organizacij sindikata, 15. marca, posredovalo poročilo in oceno volitev delegacij v združenem delu in KS. Po razpravi, v kateri so soglašali s pozitivnimi ugotovitvami in nekaterimi pomanjkljivostmi na volitvah, so se dogovorili še o pripravi na organizacijo javnih razprav o predlogih skupne in splošne porabe v občini za 1978. leto. Te bodo opravili do 23. marca v vseh delovnih organizacijah. Na posvetu so bili udeleženci seznanjeni tudi z rezultati lanske letošnje kulturne akcije za delovne kolektive in predlogom te akcije za 1978. leto.

Od petka 17. do nedelje 20. marca je predsedstvo OK ZSMS Radovljica organiziralo v prostorih mladinskega doma v Bohinju mladinsko politično šolo za 40 bodočih članov vodstev OO ZSMS v KS. Na programu so bila predavanja in razgovori o kulturi v KS, o vlogi subjektivnih sil v našem samoupravnem sistemu, o vlogi in nalogah ZSMS v KS, o samoupravnih odnosih v KS, o informiranju v delegatskem sistemu, o metodah vodenja sestankov, o gospodarskem in družbenem razvoju občine in o zamisli ter opredelitvi družbene samozaščite.

Na drugi seji komiteja OK ZK Radovljica, 14. marca, so najprej ocenili gospodarska gibanja v občini za 1977. leto po poročilu, ki ga je pripravil oddelek za gospodarstvo in finance SOB Radovljica. Sledila je razprava in razčlenitev poročila o volitvah delegacije, ki so jih opravili v OZD, TOZD in KS pretekli teden. Na seji so spregovorili tudi o sprejemanju samoupravnih sporazumov o delitvi sredstev za OD, ki je potekalo z zadnjimi referendumskimi odločitvami po vseh delovnih kolektivih v občini.

Na posvetovanju, ki ga je za vse predsednike OO ZSMS v krajevnih skupnostih radovljiške občine, 14. marca sklicalo predsedstvo OK ZSMS, so spregovorili o pripravi za organiziranje in izvedbo mladinske politične šole za mlade iz vseh bohinjskih KS. Osrednja pozornost je veljala nalogam pri evidentiranju kadra za organe OK ZSMS in vodstev OO ZSMS.

V veliki sejni dvorani občinske skupščine Radovljica so 10. februarja na seji aktivni komunisti – delavci, neposrednih proizvajalcev, poslušali najprej uvodno razlago načelnika za gospodarstvo OS Radovljica o položaju gospodarstva v občini, nakar so sprejeli več pomembnih stališč, ki bodo služila za oceno razprav o gospodarskih gibanjih v 1977 in nalogah v 1978. letu. V nadaljevanju seje so obravnavali študijo tov. Kardelja o smereh razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Pododbor za izvajanje akcije Komunist – Človek, znanje, produktivnost, ki deluje pri OK ZK Radovljica je po sprejetem programu pripravil za 24. marca v dvorani radovljiške graščine zanimivo razstavo inovacijskih dosežkov in drugih zbirk, ki ponazarjajo stremeljenje za večjo produktivnost dela v OZD in TOZD. Slikovno gradivo so prispevali člani foto kino kluba, ostale razstavljene eksponate pa delovne organizacije, ki jih je uredil raziskovalni inštitut OZD Elan Begunje, aranžirale pa delavke trgovskega podjetja Murka Lesce.

Od 6. do 13. marca se je nadaljeval pouk na občinski politični šoli ZKS po programu II, ki jo organizira delavska univerza Radovljica. Pouk obiskuje 21 slušateljcev, predvsem iz vrst mladih komunistov, ki so opravili prvi del šole. Sklepná konferenca je bila v soboto, 18. marca.

Komisija za kulturo pri občinskem svetu ZSS Radovljica, je na 11. seji 16. marca, najprej ocenila potek lanske letošnje prireditve v okviru kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini. Pri tem je posebno poudarila velik pomen te akcije za spodbujanje množične ljubiteljske kulture v delovnih kolektivih, ki je rezultat načrtnega dela sindikatov in kulturnih društev. Ugotovili so, da zaradi objektivnih okoliščin lani od 60 planiranih prireditev niso mogli realizirati šestih gledaliških predstav. Opozorili so tudi na vsakoletno neizpolnjevanje dogovorjenih finančnih obveznosti nekaterih sindikalnih organizacij v OZD in TOZD. Po daljši razpravi so potrdili letošnji program kulturne akcije, ki bo ostal približno v enakem obsegu kot lani.

V začetku marca je bil na sedežu občinske skupščine Radovljica posvet predstavnikov KS Kropa s predstavniki občinske skupščine in izvršnega sveta. Beseda je tekla o problemu vzdrževanja in obnove spomeniško zaščitene hiše v Kropi, o ohranjanju kovaške obrti, o popravilu Slovenske peči in o rekonstrukciji ceste na odseku Lipnica-Kropa. Sprejeli so vrsto sklepov in stališč, ki so jih posredovali zavodu za spomeniško varstvo Kranj, kulturni skupnosti Radovljica, republiški skupnosti za ceste in izvršnemu svetu v nadaljnji postopek.

Svet KS Radovljica je zaradi precejšnjih odstopanj v izvajanju srednjeročnega programa razvoja sprejel sklep, da je nujno potrebno letne programe dopolniti jih podaljšati še za dve leti, to je do leta 1982. Vsem delovnim organizacijam in skupnostim na območju KS Radovljica je zato predložil, da do konca marca 1978 posredujejo svetu KS dopolnila in predloge za njihovo vključitev v srednjeročni program. O tem bo tekla obravnava na prvi prihodnji seji skupščine KS Radovljica v aprilu.

Na proslavi dneva žena na Bohinjski Beli, ki je bila v nabito polni dvorani kulturnega doma, so po slavnostnem govoru mladince Slavka Porenta in kulturnem programu, ki ga je povezoval Ludvik Knafelj, izvedli pa učenici podružnične šole in člani DPD Svoboda, je predsednik KK SZDL Maks Belščak podelil posebna priznanja. Prejele so ga udeleženke NOB, dolgoletne družbenopolitične delavke Pavla Gisinger, Marija Stare iz Bohinjske Bele in Angela Žorč s Slamnikov.

Lani si je, vseh 54 prireditev, ki so jih za delovne kolektive v radovljiški občini skupaj organizirali sindikati, ZKO in kulturna skupnost Radovljica, ogledalo 18.376 obiskovalcev. V poprečju je bilo na vsaki prireditvi 340 obiskovalcev, kar dovolj zgornjo prico o razširjenosti te, že nekaj let trajajoče, množične kulturne akcije.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini, sta se v soboto, 18. marca popoldne predstavila v sindikalnem domu v Kropi dramski igralec Boris Kralj in glasbenik Silvo Mihelič z narodnimi, Prešernovimi, Cankarjevimi, Župančičevimi, Kettejevimi in Borovimi pesmimi ter prireditelji skladb za elektronsko harmoniko. Zvečer sta nastopila tudi v združenem domu v Ribnem.

Člani Linhartovega odra pri KUD Radovljica so 9. marca z 11. predstavo sklenili letošnje uspešno uprizorjanje Linhartove veselice Ta veseli dan ali Matiček se ženi, ki jo je režirala Alenka Bole-Vrabc. Na zaključni predstavi v Radovljici je skupini, ki se je prijavila tudi za nastop na področnem srečanju gledaliških skupin Gorenjske, aprila v Kranju, podelil priznanje predsednik ZKO Radovljica Niko Rupel. Deset predstav za odrasle v okviru kulturne akcije si je ogledalo 2.900, ali poprečno 290 obiskovalcev na eno predstav, razen tega si je posebno predstavo za šole ogledalo tudi nad 500 učencev.

DELO INŠPEKCIJ V LETU 1977

Tako je ocenil delo inšpekcijskih služb izvršni svet skupščine občine Jesenice, ki je na 165. seji obravnaval poročilo o delu občinskih in medobčinskih inšpekcij v letu 1977. Poleg tega je izvršni svet razpravljaj še o aneksih k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov interesnih skupnosti za obdobje 1976 – 1980 za leto 1978 in se tako vključil v javno razpravo, ki bo potekala še do konca tega meseca.

Odsek za inšpekcijske službe je izvršnemu svetu predložil v razpravo poročilo o delu za leto 1977, ki vsebuje poročila tržne, sanitarne, požarnovarnostne, urbanistične in gradbene inšpekcije, to je občinskih inšpekcij, in kmetijske, veterinarske, gozdarske inšpekcije ter inšpekcije dela kot medobčinskih inšpekcij. Do leta 1976 so bile občinske inšpekcije sistemizirane po posameznih upravnih organih, od tedaj pa so združene v odseku inšpekcijskih služb. To je vsekakor pripomoglo do večje enotnosti pri delu, kar je nedvomno tudi osnova za doseganje vedno boljših rezultatov dela, ki jih poročilo navaja.

Dejavnost inšpekcij temelji na zakonskih predpisih s področja posameznih inšpekcij, na občinskih odlokih in smernicah družbenopolitičnih skupnosti. Na podlagi tega in obsega dela je bil pripravljen program dela posameznih inšpekcij. Ena od usmeritev, ki so jo inšpekcije upoštevale pri svojem delu, je bila ta, da se čim bolj povežejo s samoupravnimi organi, zlasti s samoupravnimi delavskimi kontrolami ter s potrošniškimi sveti in se tako na čim boljši način vključijo v družbeno dogajanje. Rezultati pozitivnih prizadevanj so bili vidni tudi v tem, da je bilo v preteklem letu precej skupnih, usklajenih terenskih akcij, ki so nedvomno veliko bolj učinkovite kot pa vsako-odno dnevo opravljanje kontrol po tere- nu. Pri nekaterih akcijah so inšpek- cije sodelovale skupaj s postajo mili- ce. Pri tem je treba povedati še to, da je bila večina teh akcij, ki so se nanašale na kontrolo higiene javnih lokalov, kontrolo zaračunavanja cen, kontrolo turističnih sob, kontrolo objektov družbene prehrane itd., izpeljanih v popoldanskem času, kar je vsem tem akcijam zago- tavljal večji uspeh.

TRŽNA INŠPEKCIJA je posebno skrb usmerila kontroli kvalitete blaga in storitev, kontroli oblikova- nja cen, pomoči občanom pri reše- vanju reklamacij ter odkrivanju in pregonu šušmarstva in prekupčeva- nja. V zvezi z ugotavljanjem kako- vosti potrošnih dobrin je bilo ugo- tovljenih precej nepravilnosti. Večja količina proizvodov je bila izločena iz prometa, pri čemer zlasti pred- njači sadje in zelenjava. Nasploh velja ob tem opozoriti na splošno nezadovoljivo založenost naših trgo- vin, kritiko pa zasluži tudi slaba kvaliteta. Pri ugotavljanju oblikova- nja cen ni bilo ugotovljenih večjih nepravilnosti.

Kontrolni pregledi pri zasebnih obrtnikih so tržni inšpekciji poka- zali, da pri oblikovanju cen, obsegu storitev, uporabi delovne sile in kakovosti storitev ni bilo večjih kršitev. Opozoriti pa velja na pro- blem šušmarstva, ki je v naši občini prisoten v precejšnji meri. To je še posebno nerazumljivo, če vemo, da je zlasti na nekaterih področjih ču- titi kronično pomanjkanje storit- vene obrti in so zato pogoji za pridob- itev obrtnega dovoljenja relativno ugodni.

Na področju gostinstva je tržna inšpekcija ugotavljala slabo oprem- ljenost nekaterih gostinskih obro- tov, predvsem tistih, s katerimi upravlja delovna organizacija Go- renjka. Vzrok temu je usmeritev investicij v Kranjsko goro, kar ima za posledico zapostavljanje gostin- stva drugje. Problem v gostinstvu, zlasti v družbenem sektorju, je tudi zaposleno osebje. Vse preveč je zaposlenih nestrokovnih kadrov, kar ima posledice v slabi, nekvolitetni postrežbi, itd.

V letu 1977 sta dva tržna inšpek- torja opravila 501 kontrolni pregled, prijavila šest gospodarskih prestop- kov, 26 jih je bilo prijav sodniku za

prekrške, 35 mandatnih kazni, v šti- ri primerih pa je bila o nepravilno- stih obveščena tudi samoupravna delavska kontrola.

SANITARNA INŠPEKCIJA je glavno aktivnost namenila objek- tom živilske stroke, pri čemer je bilo ugotovljenih več manjših higienskih nepravilnosti, katere so bile sproti odpravljene, za vse večje pomanj- kljivosti pa so bile izdane ureditvene odločbe. Vedno več je objektov, ki po funkcionalnosti ali po opre- mi ne ustrezajo več svojemu namenu. To je še predvsem očitno v gostinski dejavnosti družbenega sektorja na območju mesta Jesenice in v trgovih- nah TOZD Delikatosa. Vedno večji problem postajajo tudi prostori šol- skih kuhinj in skupne kuhinje vzgoj- novarstvenih ustanov, temu pa je vzrok vse večja obremenitev teh. Podobno stanje je v nekaterih počit- niških domovih, ko na višku turistič- ne sezone ti za 100 – 200 % prekora- čijo normalne zmogljivosti.

Nadzorstvo proizvodnje in prome- ta živil je v preteklem letu pokazalo slabo kakovost živil, zlasti mlečnih in mesnih izdelkov. Žalostno je tudi dejstvo, da delovne organizacije svoj- jih delavcev ne pošiljajo pravočasno in redno na zdravniške preglede. Tako je bilo začasno odstranjenih z dela kar 11 oseb, kliconoscev. Mno- go pozornosti in kontrolnih pregle- dov je bilo namenjenih vodopreskrb- nim objektom. Ugotovitev, kateri morajo slediti ustrezni ukrepi, je ta, da še vedno ostaja nerešeno vpraša- nje urejenosti zaščitnih pasov pri vodopreskrbnih zajetjih. Izvajanje sanitarnega nadzora v zvezi s pre- prečevanjem in zatiranjem nalezljivi- vih bolezni je bilo uspešno. Omeniti velja dobro sodelovanje z zdravstve- nim domom Jesenice.

Ena od prioritarnih nalog sanitar- ne inšpekcije je bila nadzorovanje komunalne higiene, s posebnim po- daskom in vključitvijo v akcijo zagotovitve ustreznega odvoza od- padkov z vseh območij naše občine. Problem, ki se s tem v zvezi pojavlja, je deponija teh odpadkov. Izvršni svet je bil v razpravi mnenja, da sedanje odlagališče kmalu ne bo več primerno, zato se bo zavzel, da bi na podlagi geoloških raziskav dobi- novo, ustreznije odlagališče. Tudi,

odplake še vedno povzročajo vzne- mirjenost, pa tudi škodo. Čeprav že razpolagamo z nekaterimi čistilnimi napravami, sta železarna Jesenice in mestna kanalizacija dokaj močna onesnaževalca reke Save.

Vsega skupaj sta dva sanitarna inšpektorja opravila v letu 1977 413 pregledov, izdala 76 upravnih ukre- pov, trem živilskim obratom sta pre- povedala obratovanje, 14 je bilo pri- jav sodniku za prekrške in tri samo- upravni delavski kontroli.

POŽARNOVARNOSTNA IN- ŠPEKCIJA je v okviru svojega delokroga opravila skupno 103 pre- glede, izdala 24 ureditvenih odločb, dve pravni in dve fizični osebi pa je prijavila sodniku za prekrške. Svoj- stven problem s tega področja je bla- govnicna Supermarket Union, in sicer kot velik trgovski kompleks z veliko požarno obremenitvijo, ki je prislo- njen na stanovanjsko stolpnico. Objekt sicer ima vgrajene avtomat- ske naprave za javljanje požara, vendar je inšpekcija ugotovila, da niso vklopljene in dolže še nikdar pregledane. Da je požarna varnost pomemben element, nam pove dej- stvo, da je v letu 1977 37 požarov, povzročenih v glavnem iz malomar- nosti, naredilo 1.098.000 din dejans- ke škode, s tem da so posledice za gospodarstvo še veliko večje.

URBANISTIČNA INŠPEKCI- JA je lani ugotovila 31 nedovoljenih gradenj. V sedmih primerih je bila gradnja legalizirana, v ostalih pri- merih pa ustavljena. Konec pretek- lege leta je bilo na območju občine 124 črnih gradenj, od tega šest sta- novanjskih zgradb in 21 počitniških hišic. Ta številka pa bi bila še precej večja, če bi upoštevali vse provizo- rije, zgrajene pred letom 1974, ko urbanistična inšpekcija še ni delo- vala.

KMETIJSKA INŠPEKCIJA s sedežem na Jesenicah, opravlja svo- je delo tudi za radovljiško občino. Pri tem je bilo lani opravljenih 84 kontrolnih in komisijskih pregledov, od tega največ s področja kontrole izvajanja zakona o kmetijskih zemlji- ščih. Nekatere ugotovitve so za- skrblyujoče. Tako je ocenjeno, da je kar 116 ha neobdelanih površin, kar v 90 % predstavlja nepokošene trav- nike v hribovskih predelih. Mnogo je

težav v prometu in zakupu kmetij- skih zemljišč, pojavljajo pa se tudi špekulacije z darilnimi pogodbami.

VETERINARSKA INŠPEKCI- JA je svoje delo, enako kot kmetij- ska, opravljala za dve občini. Poseb- na pozornost je veljala higiensko- sanitarni ureditvi prodajaln mesnih izdelkov. V skladu s predpisi so bile dane zahteve za temeljno rekon- strukcijo prodajaln v Podmežakliji in na Hrušici. Poleg tega je bilo veliko storjenega za izboljšanje kakovosti mleka in mlečnih izdelkov ter zati- ranja, oziroma preprečevanja žival- skih kužnih bolezni.

GRADBENA INŠPEKCIJA je opravljala predvsem kontrolo gra- dnje družbenih in zasebnih objektov ter kontrolo proizvodnje gradbenega materiala. Pri proizvodnji gradbene- ga materiala je tehnologija sicer takšna, da zagotavlja željeno kaka- vost, vendar se opaža, da je interna kontrola silno pomanjkljiva. Projek- tiranje se iz leta v leto izboljšuje, čeprav se zlasti v družbeni gradnji investitorji odločajo za razne cenene tehnične izvedbe. Prav bi bilo, da bi imela družba določen vpogled in tudi vpliv nad projektom tovrstnih objektov.

Svoje poročilo sta pripravili tudi gozdarska inšpekcija in inšpekcija dela, ki delujeta na območju petih gorenjskih občin. Gozdarska in- špekcija je opravila 53 pregledov iz svoje pristojnosti in pri tem ugotovi- la 11 kršitev veljavnih predpisov.

Inšpekcija dela opravlja nadzor nad izvajanjem varstva pri delu in nadzor nad izvajanjem medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu. Inšpekcija ugotavlja, da imajo še vedno slabe delovne prostore Vodo- vod Jesenice, Lesnogalanterijski obr- rat ter Kovin Jesenice, sicer se pa delovni pogoji iz leta v leto izboljšu- jejo.

Izvelec iz poročila o delu inšpek- cijskih služb v letu 1977 je zelo po- manjkljiv ali bolje kratek, saj lahko le celotno gradivo, ki je precej obsež- no da podroben vpogled v delo vseh inšpekcij, katerega je izvršni svet ugodno ocenil. Na eni prihodnji seji skupščine občine pa se bodo s poro- čilom seznanili tudi delegati vseh treh zborov.

Božo Ahec

PRED KONGRESI ZVEZE KOMUNISTOV

SUBJEKTIVNI FAKTOR – SOCIALISTIČNA IN DEMOKRATIČNA USTVARJALNA SILA DRUŽBE – I

»S subjektivnim faktorjem socialistične družbe razumemo ne samo zvezo komunistov in druge družbenopolitične organizacije, kot so socialistična zveza delovnega ljudstva, sindikati, zveza socialistične mladine itd., ampak tudi vse tiste družbene organizacije raznovrstnega tipa, ki imajo svoj interes in vpliv v družbenih odnosih in ki na različne načine vplivajo na družbeno zavest in na reševanje problemov. Tu mislim tudi na državne organe, znanost, strokovne službe in vse druge organizirane faktorje idejnega, političnega, strokovnega, materialnega, znanstvenega in kulturnega ustvarjanja. In končno, čeprav ne na zadnjem mestu, razumem s subjektivnim faktorjem socialistične družbe tudi spontano socialistično zavest, iniciativo in akcijo najširših množic ljudstva kot izraz elementarnih družbenih potreb delovnega človeka in njegovih izkušenj. Skratka, s subjektivnim faktorjem socialistične družbe razumem vso socialistično in demokratično ustvarjalno silo družbe, ki se mora svobodno in v polni meri izraziti.« Tako začenja poglavje pod gornjim naslovom Edvard Kardelj v svoji razpravi SMERI RAZVOJA POLITIČNEGA SISTEMA SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA, ki je bila sprejeta na 30. seji predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije junija lanskega leta kot osnova za aktivnost Zveze komunistov Jugoslavije v pripravah na enajsti kongres ZKJ.

Gornja ugotovitev, nadaljuje Edvard Kardelj, kaže na potrebo, da se opredeli položaj subjektivnega faktorja v naši družbi in še posebno družbenopolitičnih organizacij. Do ustave leta 1974 so bile družbenopolitične organizacije s formalno-upravnega stališča v enakem položaju kakor vse druge družbene organizacije, seveda pa so v praksi vse v večji ali manjši meri neposredno vplivale na upravljanje družbe, še zlasti pa je to delala Zveza komunistov Jugoslavije. Po določilih ustave iz leta 1974 pa so te organizacije tudi formalnopravno vključene v politični sistem kot sestavni del delegatskega sistema. (Deseto poglavje temeljnih načel ustave SRS.) Vse to pa seveda narekuje potrebo, da se spremene določene metode dela družbenopolitičnih organizacij, tudi zveze komunistov. »Poenostavljeno bi rekel, da je potrebno do neke mere spremeniti smer in način demokratične komunikacije med družbenopolitičnimi organizacijami ter samoupravno in demokratično organiziranimi delovnimi ljudmi, se pravi njihovimi samoupravnimi skupnostmi in njihovimi samoupravnimi in drugimi družbenimi organi in organizacijami,« poudarja Edvard Kardelj.

»Problemi se morajo demokratično urejati v teh samoupravnih skupnostih in njihovih samoupravnih in drugih družbenih organih in organizacijah ob demokratičnem in odgovornem sodelovanju družbenopolitičnih organizacij in drugih dejavnikov socialističnega družbenega ustvarjanja. Alternative in morebitne konflikte, ki nastajajo v takšnem demokratičnem procesu, pa naj potem obravnavajo v forumih družbenopolitičnih organizacij, da bi zavzeli stališča v demokratičnem boju mnenj, ki prihajajo iz razra v samoupravnih skupnostih in delegatskih telesih,« nadaljuje v svoji razpravi Edvard Kardelj.

Kardelj v nadaljevanju pravi, da to pomeni, da mimo zveze komunistov ne more nobeno resno družbeno vprašanje. Na vseh resnih družbenih vprašanjih, ki jih obravnavajo odgovorne družbene institucije, mora biti zveza komunistov zainteresirana in angažirana. V tem trenutku bi bilo škodljivo omejevanje vloge Zveze komunistov Jugoslavije samo na nekakšno politično propagandistično aktivnost ali na delovanje prek državnega aparata. »Ne gre za to,« pravi avtor, »ALI naj zveza komunistov obravnava ali naj ne obravnava smeri reševanja konkretnih družbenih problemov na vseh področjih družbenega življenja, ampak KAKO naj obravnava te probleme v razmerah samoupravljanja delovnih ljudi, se pravi, kako naj progresivno vpliva na sprejemanje družbenih odločitev v okoliščinah, ko te odločitve sprejemajo delovni ljudje sami. Očitno je to možno samo, če se zveza komunistov angažira pri demokratičnem sodelovanju prav s samoupravljalci oziroma s vsemi socialističnimi silami, tudi tam, kjer v demokratičnem boju mnenj takšno odločitev pripravljajo in sprejemajo. To je zlasti važno za vse institucije našega delegatskega sistema, tako v samoupravnih organizacijah in skupnostih kakor v skupščinskem sistemu družbenopolitičnih skupnosti.«

Avtor ugotavlja, da je takšna metoda dela že sedaj prevladujoča pri delovanju družbenopolitičnih organizacij, posebno zveze komunistov, toda obstajajo tudi omahovanja in odstopanja od takšne metode dela in se stalno pojavljajo. Tudi demokratična komunikacija med temi organizacijami in drugimi družbenimi strukturami je zdaj še vedno slabo razvita, posebno v institucionalnem smislu. »Prav zato je potrebno, da zveza komunistov v tem pogledu jasneje opredeli svoja stališča, da izdela metode svojega dela in da sodeluje pri izdelavi demokratičnih metod dela drugih družbenih dejavnikov. Kajti isto se bolj ali manj nanaša tudi na vse družbenopolitične organizacije in druge organizirane sile socialistične zavesti. Z drugimi besedami, za utrditev našega političnega sistema je zdaj bistveno, da se vse sile socialističnega družbenega ustvarjanja demokratično organizirajo okrog delegatskega sistema, kot ogrinja celotnega družbenega in političnega sistema,« naglašuje Edvard Kardelj in nadaljuje:

»V takšnih okoliščinah izgubljajo organizirane sile družbene zavesti značilnost nosilca monopolnega razpolaganja s politično oblastjo, iz katerega je nujno izvirala politična delitev na stranke, postajajo pa izraz specifičnih samoupravnih interesov. Z drugimi besedami, te sile sodelujejo kot faktor družbene zavesti v konkretnih oblikah samoupravnega in državnega odločanja. To pa pomeni, da se DRUŽBA ne deli več na splošno politično večino in politično manjšino oziroma na partijo na oblast in opozicijo. Toda v vsakodnevnem konkretnem odločanju se delovni ljudje – samoupravljalci svobodno delijo na večino in manjšino, ki se stalno spreminjata, se pravi glede vsakega vprašanja, ki je na dnevnem redu samoupravnega oziroma družbenega odločanja. Zato se idejne in politične sile socialistične samoupravne družbe ne organizirajo na podlagi splošnih političnih delitev, ampak na podlagi splošnih družbenih potreb samoupravnih interesov, ki jih narekuje vsakodnevno demokratično odločanje samoupravnih subjektov in njihovih delegacij v skupščinskem sistemu. Z drugimi besedami delovni ljudje – samoupravljalci odločajo predvsem o konkretnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu samoupravnega oziroma družbenega odločanja, ne pa o kandidatih za monopolno razpolaganje z oblastjo.

Potemtakem naše družbenopolitične organizacije NISO IN TUDI NI TREBA, DA BI BILE VOLILNA TELES ZA BOJ ZA OBLAST, kakor so to politične stranke v parlamentarnem sistemu, ampak SPECIFIČNA OBLIKA INTERESNE ORGANIZIRANOSTI DELOVNIH LJUDI IN OBČANOV NA PODROČJU, KJER SE TI INTERESI IZRAŽAJO V OBLIKI IDEOLOGIJE, POLITIKE, ZNANOSTI, SPOŠNIH DRUŽBENIH INTERESOV in podobno. Takšna njihova vloga je nujna zato, ker družba ni sestavljena samo iz množice parcialnih interesov, neposredno povezanih s življenjskimi, delovnimi, ustvarjalnimi in kulturnimi pogoji in težnjami človeka, ampak tudi iz celovite idejne, politične, znanstvene, kulturne in miselne nadstavbe sploh. Poleg tega je to tudi edina mogoča pot za neposredno povezovanje vodilnih idejnih in političnih sil družbe in posebno Zveze komunistov Jugoslavije z najširšimi delovnimi množicami. Prav od takšne neposredne povezanosti pa je tudi odvisna moč njihovega družbenega vpliva.«

PRIPRAVE NA OBČINSKO KONFERENCO ZKS

V četrtek, 16. marca, je bila seja komiteja občinske konference ZKS Jesenice, na kateri so se dogovorili o vsebini dnevnega reda za 2. sejo občinske konference, ki je bila napovedana v sredo, 22. marca in bomo o njej še poročali. Na njej bodo podali oceno o aktivnosti osnovnih organizacij ZKS v jeseniški občini pred osmim kongresom ZKS, oceno javne razprave o kongresnih dokumentih, o pripombah in dopolnitvah k predlaganim spremembam statuta ZKS in o študiji socialističnega samoupravljanja.

Namestnik sekretarja Mirko Rabič je v zvezi s tem poročal, da so na komiteju prejeli doslej od 66 osnovnih organizacij poročila in oceno o navedeni dejavnosti. V njih niso zasledili posebnih pripomb na kongresno gradivo in na predlog sprememb in dopolnitev statuta ZKS. Nekaj jih je v zvezi z ukinitvijo dosedanjih vmesnih organov, konferenc in svetov. Pohvalno pa je to, je bilo rečeno, da so se nekatere osnovne organizacije pri obnovi kongresnih dokumentov odprle navzven. Tako bodo v Železnari o teh dokumentih razpravljali na sestankih samoupravnih delovnih skupin, v nekaterih primerih pa so o njih razpravljali skupaj z mladinsko organizacijo in sindikatom.

Kar zadeva drugih aktivnosti je treba povedati, da jih je bilo doslej precej in da so se predvidene. V okviru občinske organizacije ZKS so imeli o vsebini knjige Edvarda Kardelja instruktažo za vodje družbenopolitičnega usposabljanja. Bil je seminar za pedagoške delavce, v okviru kluba samoupravljalcev pa je bil seminar za predsednike samoupravnih organov. Opravili so uveljavljali in nadaljevali seminar, uspešna pa je bila tudi mladinska politična šola, katere so se udeležili po eden od dva mladince iz vsakega aktivna, oziroma osnovne organizacije. V kratkem bodo sklicali še aktiv članov ZK neposrednih proizvajalcev.

Na seji so navzoči soglašali, da naj bo ocena, ki jo bodo pripravili za konferenco, ocena politične situacije v občini. V njej se bodo opredelili tudi do nekaterih pojavov, z namenom da se napeke odpravijo in da se nadaljna aktivnost še poveča. Delegat iz carinarice je v zvezi s tem naglasil, da je treba na področju delitve osebnega dohodka pregledati resnično uveljavljanje določil zakona o združenem delu. Dejal je, da delitev na podlagi ocenjevanja, ki jo ponekod prakticirajo, ni v skladu z zakonskimi določili, pač pa bi se morala izvajati na osnovi ugotovljenih delovnih rezultatov. Seveda bi se morala v zvezi s tem vpeljati ustrezna evidenca o opravljenem delu posameznih delavcev.

Razen navedenega bodo na konferenci podali tudi poročilo o situaciji v jeseniški občini. Ivo Ščavničar, predsednik izvršnega sveta skupščine občine, bo podal pregled gospodarskega gibanja v občini, predsednik občinske konference SZDL Zdravko Črv, pa bo poročal o predvidljivi aktivnosti in o rezultatih volitev. Tako bo v kratkem podana ocena političnih razmer v občini, pri

čemer bodo navedli pozitivne in negativne pojave. V zvezi s tem je sekretarka komiteja Marija Zupančič-Vičar dejala, da bodo oceno zelo skrbno pripravili in jo, tako kot jo bo dopolnila in osvojila občinska konferenca do roka, to je, do 25. marca poslali centralnemu komiteju ZKS, da jo bo vključil v republiško oceno predkongresne aktivnosti.

V nadaljevanju seje so obravnavali še nekatere predloge v zvezi s predvidenimi kadrovskimi spremembami, o dveh ponovnih sprejemih v ZKS in o nekaterih odstopanjih pri plačevanju članarine od honorarnih zaposlitev in podobno. Kar zadeva kadrovske spremembe, naj povemo, da so osvojili predlog, da se za novega sekretarja občinske konference ZKS Jesenice kandidira Franceta Kobentarja, dosedanjega predsednika občinskega sveta zveze sindikatov, kar dosedanja sekretarka Marija Zupančič-Vičar kandidira za republiško sekretarko za urbanizem. Navzoči so tudi soglašali s predlogom, da naj bi bil Stefan Nemec, ki zaključuje mandat v zboru družbenega dela skupščine SRS izbran za sekretarja medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko, na mesto umrlega tovariša Ludvika Kejzarja.

B.

DVAJSET LET OBSTOJA IN USPEŠNEGA DELA TURISTIČNEGA DRUŠTVA LESCE

Ob 20-letnici turističnega društva Lesce so v soboto, 18. marca, odprli v prostorih osnovne šole v Lescah razstavo, ki v sliki in besedi prikazuje delovanje in uspešen razvoj društva. Sledil je občni zbor društva, ki je v prvem delu imel bolj slavnostno obeležje, v nadaljevanju pa delovno.

Pregled prehojene poti je podal neutrudni predsednik društva Jaka Eržen, oče turizma v Lescah. Med drugim je dejal, da so naredili veliko delo, ko so zamočvirjen bajer pri Šobcu spremenili v enega najlepših kampinгов na Slovenskem. Pri tem delu je sodelovalo veliko prebivalcev Lesce, pomagali pa so tudi pripadniki JLA, milica, delavci delovnih organizacij, šolarji in drugi. Pri urejanju Šobca so izkopali in premestili nad 35 tisoč kubikov metrov blata, dva tisoč kubikov zemlje in očistili šest hektarov gozda. Pri tem masovnem delu so opravili nad stototisoč prostovoljnih delovnih ur. Najprej je bilo zamišljeno, da bo Šobec postal rekreacijski center, s časom pa je presel v svetovno znan avto-kamp in

kopalnice ter izletniško sprehajalno točko, ki jo obišče na tisoče izletnikov. Do konca leta so v kampingu beležili 102.906 nočitev domačin in 983.061 nočitev tujih gostov. Razen tega pa je Šobec doslej obiskalo nad dva milijona enodnevnih izletnikov in kopalcev.

Prigospodarjena sredstva je turistično društvo vlagalo za izboljšanje turističnih pogojev, za dobro počutje obiskovalcev in za razširitev kampinga vse do Save. Od lani pa društvo del sredstev daje za komunalno urejanje Lesce in okolice. Ob tem moramo povedati, da ima društvo kar 1022 članov, kar je polovico volivcev Člani društva so izredno delavni v vseh družbenopolitičnih organizacijah.

Turistično društvo deluje povsem v duhu nove ustave. Leta 1976 so podpisali samoupravni sporazum, po katerem bodo poleg samoprispevka občanov, prispevali vsako leto v tem srednjeročnem obdobju, približno polovico sredstev za uresničevanje programa komunalnih del krajevnih skupnosti. Razen tega bodo del sredstev še naprej namenjali za urejanje in izboljšave kampinga.

Ob jubileju društva so podelili posebna priznanja vsem, ki so največ naredili in pomagali pri urejanju Šobca. Priznanje je prejela garnizija JLA v Kranju, več delovnih organizacij, skupščina občine Radovljica, postaja milice, KS Lesce, DPD Svoboda, aktiv mladine v Lescah, železniška postaja Lesce, glasilo Glas in številni posamezniki.

Razen tega so številnim prebivalcem Lesce izročili priznanja za posebno skrb pri gojitvi rož in za prizadevanja pri urejanju okolice. Leopold Kres, predsednik republiške turistične zveze pa je za posebno prizadevanja na področju turizma izročil častne znake republiške turistične Zveze. Bronasti častni znak so prejeli: Olga Kočar, Zdravko Primožič, Matko Pogačnik, Jože Prešeren, Ivan Prinčič, Jože Guštar. Srebrni znak je prejel Zlato Kavčič, zlatega pa Janez Goričnik in Franc Vovk. Predsednik društva Jaka Eržen, ki že ima zlati znak, pa je prejel posebno priznanje republiške turistične zveze.

Slavnostnemu delu je sledil delovni del občnega zbora, v katerem so pregledali opravljeno delo v zadnji mandatni dobi in sprejeli program dela za bodoče. Izbrali so tudi nov upravni odbor. Sledil pa je prijeten družabni večer v družbenem centru v Lescah.

Med slavnostnim delom pa so za prijeten kulturni program poskrbeli godba na pihala in pihalni ansambl DPD Svoboda Lesce, mladinski pevski zbor KUD Lesce in folklorna skupina osnovne šole Franc S. Pinžgar Lesce.

B.

SREBRNI JUBILEJ KOMORNEGA ZBORA A. T. LINHART RADOVLJICA

Slavnostni koncert ob 25-letnici svojega umetniškega delovanja je komorni zbor A. T. Linhart priredil preteklo soboto, 18. marca, v avli osnovne šole v Radovljici. Vabilu k sodelovanju so se odzvali dolgoletni sodelavci na kulturnem področju in tudi sicer prijatelji, to je godba na pihala iz Gorij, ženski zbor pevskega društva Jesenice ter pevski zbor slovenskega prosvetnega društva iz Sveč na avstrijskem Koroškem. Pokrovitelja prireditve pa sta bila gradbeno podjetje Gorenje iz Radovljice in trgovsko podjetje Murka iz Lesce. Med številnimi gledalci so bili tudi mnogi predstavniki kulturnega in političnega delovanja v radovljiški občini.

V slovesnem delu prireditve so štirje člani zbora prejeli posebno priznanja za neprekinjeno delovanje pri zboru vse od njegovega začetka, dva člana pa sta se s prejemom Galusovih značk pridružila devetim kolegom, ki že nosijo ta priznanja za dolgoletno delovanje. Letošnje značke za 10 in 15-letno delovanje na pevskem področju je v imenu zveze kulturnih organizacij Slovenije podelil znani glasbeni pedagog Uroš Krek.

Nastopajoči so poslušalce s koncertom navdušili. Jeseničanke že s tolikokrat dokazano izredno umetniško kvaliteto, domači zbor – slavljeneč ni zaostajal, naši zamejski bratje pa so naredili močan vtis z zelo čustvenim podajanjem slovenske pesmi v liricnem koroškem melosu.

Nekdo od koroških pevcev je v prostem razgovoru po prireditvi dejal nekako takole: »Domačemu zboru ni moč oporekati tehničnim

kvalitet in izrazne dovršenosti, priznati pa morate, da oni ne pojejo tako »z dušo«, kot pojemno mi. Nam pesem ne pomeni samo določenih glasbenih učinkov, nam pomeni mnogo več. To je najmočnejše izrazno sredstvo za ohranitev materinega jezika, najmočnejše orožje v boju proti potujčevanju.«

Zbor iz Sveč je že na slavnostnem večeru povabil Radovljičane na Koroško k sodelovanju ob proslavi njihove sedemdesetletnice.

Slavljenec, moški zbor A. T. Linhart je, kot rečeno začel delovati proti koncu leta 1952 pod vodstvom zdaj že pokojnega učitelja Antona Kobentarja. Skoraj dve desetletji ga je potem vodil Slavko Bole, ki se je lani zaradi starosti pevskemu delovanju odrekel. Pevovodsko delo je potem prevzel mladi profesor glasbe, saksofonist pri plesnem orkestru RTV Ljubljana, sicer Radovljičan – Andrej Arnol. Obenem z menjavo so prenehali nekateri starejši pevci, k sodelovanju pa so pritegnili mlajše in tako v tem sestavu zbor deluje dobro leto. V tem času jim še ni uspelo naštvurirati obširnega repertoarja, trudijo pa se, da bi dosegli čimboljšo kvaliteto izvajanja. Pevci so iz radovljiškega, blejskega in žirovnškega okolja, šestnajst jih je danes. Zbora bistveno ne nameravajo razširjati za vsako ceno, veseli pa bi bili posameznikov, ki bi poleg vsaj osnovnega pevskega znanja imeli tudi veselje do dela. Namreč vaje dvakrat tedensko in številni nastopi (lani jih je bilo preko štirideset) zahtevajo precejšnjo predanost tej dejavnosti, pa tudi dosti prostega časa.

A.

RAZSTAVA NA TEMO: ZAPORI IN TABORIŠČA

V mestni galeriji v Ljubljani – Mestni trg 5 je bila v četrtek, 16. marca odprta razstava: **PROTIFAŠISTIČNI BOJ JUGOSLOVANOV V ZAPORIH IN KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČIH MED DRUGO SVETOVNO VOJNO V DELIH LIKOVNIH UMETNIKOV.** Razstava prikazuje v večini dela ustvarjena v zaporih in taboriščih v letih 1941 – 1945, nekaj del pa je narejenih po osvoboditvi.

Razstavo, ki so jo pripravljali že dalj časa in katere otvoritev je bila ob IV. zveznem srečanju bivših političnih zapornikov, internirancev in pregnancev v oktobru 1977 v Skopju, so si ogledali še v Prištini, Novem Sadu, Titogradu in Sarajevu. Iz Ljubljane se bo preselila v Zagreb, nato pa bo stalna razstava v Beogradu.

Predsednik zveznega odbora ZZZ NOV Jugoslavije tovariš Kosta Nad je ob tej razstavi dejal: »Pred nami so avtentična pričevanja o človeku, ki je prodril v strašni prostor med peklom in upanjem, o človeku, ki v navzočnosti smrti – ne zaradi smrti, temveč zaradi življenja, zaradi polnosti celotne ljudskosti najde navdih in ustvarja delo kot spomenik nepokornosti. Obenem so pred nami dela avtorjev, ki so imeli potrebo, da z oljem, tušem ali v drugi tehniki sodobnega slikarstva in kiparstva izrazijo umetniško doživljanje človeka, ki so ga rinili v žrelo fašistične divje zveri.

Čeprav nas gane strašnost in veličina avtentičnih pričevanj, nas prav tako navduši ustvarjalna veličina teh drugih umetnikov, ker vemo, kako neizmerno težko je izraziti občutek, ki ga prej nismo poznali.

Veličina te razstave ni le v lepoti razstavljenih slik in skulptur. Umetniške vrednosti tukaj vidimo tudi kot izraz nekapitulantstva. To ni samo razstava umetniške ustvarjalnosti, marveč tudi ustvarjalni izraz antifašističnega boja Jugoslovancev v koncentracijskih taboriščih, jetnišnicah in v internaciji.

Glede na to, da je razstava odprta neprekinjeno, je dana možnost, da si jo ogleda čimveč ljudi iz vse Slovenije, tudi tistih, ki prihajajo v Ljubljano poslovno. Predvsem pa je želja prirediteljev, da si jo ogleda čimveč mladih in se tako seznanijo z deli, ki so nastala in se ohranila kot priče, ki obtožujejo.

Razstava je odprta vsak dan od 10. do 18. ure do 31. marca 1978.

R-n

XIII. SPOMINSKI POHOD NA STOL – VELIKA PLANINSKA MANIFESTACIJA

Letošnji XIII. spominski zimski pohod na Stol je ponovno dokazal, da je postal velika planinska manifestacija, zrušana z obujanjem in negovanjem tradicij NOB. V petek, 17. marca, je najprej na pohod od Valvasorjevega doma odšlo 635 udeležencev jeseniških osnovnih šol, v soboto, in nedeljo pa se je na vrh zasneženega Stola povzpelo 3833 udeležencev iz vseh krajev Slovenije in iz sosednje Hrvaške, ki so s tem manifestativnim pohodom počastili boj jeseniške čete 20. februarja 1942 na Stolu z nemškimi okupatorji, v katerem je padel primorski partizan Jože Koder. Število udeležencev na vseh dosežanih trinajstih pohodih se je tako že povzpelo na številko 15.347.

Letošnji pohod, ki je bil obenem vključen v praznovanje 200-letnice prvega pristopa na Triglav, sta organizirala koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice in občinski odbor ZZZ NOV Jesenice pod pokroviteljstvom dnevnika Delo in Ljubljanske banke – temeljna banka za Gorenjsko.

V petek so najprej krenili na pot mladi pohodniki, učenci jeseniških osnovnih šol. Priidružili bi se jim morali tudi učenci iz radovljaniških osnovnih šol, vendar kot kaže, so se vodstva šol odločila, da zaradi slabega vremena v noči od četrta na petek odpovejo pohod. 635 jeseniških učencev je med pohodom obiskalo tudi več spominskih obeležij, ob 11. uri pa so se vsi zbrali pred Valvasorjevim domom, kjer je bila proslava. Mladim je spregovoril predsednik občinskega odbora ZZZ NOV Jesenice Jože Ulčar, za njim pa se predsednik Planinskega društva Jesenice Janez Kosnik. Drugi del proslave je bil pri karavli nad Valvasorjevim domom, kjer je spominska plošča padlim granicarjem. Tukaj je učenec govoril predstavnik komande vojna postaja Radovljica Muharem Smajić, k spominski plošči pa je delegacija učencev položila venec. Na proslavi so za kulturni program poskrbeli učenci osnovne šole Zirovnica. Vsi učenci so ob koncu pohoda prejeli spominske značke.

V soboto, 18. marca, pa se je jutraj ob 5. uri začel vzpon udeležencev na vrh Stola. V dolini Završnice so se prvi planinci začeli zbirati že kmalu po tretji uri jutraj. Kmalu je bilo polno avtomobilov, po registracijah sodeč iz vseh koncev Slovenije. Avtobus celjske registracije je pripeljal polno planincev nekaj po peti uri. Do jutranjega sveta so se še pred Valvasorjevim domom začele formirati prve kolone. Vsak udeleženec pohoda je na startu prejel rdeči karton, ki ga je pri Prešernovi koči kasneje moral zamenjati za zelenega, s čimer je potrdil pristop na vrh. Vreme je v jutranjih urah sicer pokazalo vever obraz, vendar ne za dolgo. Udeleženci je v dopoldanskem urah še pred polovico poti ovila gosta megla, ki ni obetala nič dobrega. Kmalu zatem je začel naletavati tudi sneg, močni sunki vetra pa so ledeno brili v obraze pohodnikov. A vendar nihče ni odnehal.

Megla je vneto požirala nove in nove udeležence, ki so se v strnjeni koloni prebijali proti vrhu. Nekje sredi dopoldneva je pohod prav gotovo dosegel vrhunec. Kolona pohodnikov se je namreč vila od Valvasorjevega doma pa vse tja do Prešernove kočice. Nekaj enkratnega za vsakogar, ki to doživi. Ob Prešernovi koči se je vsakomur prilagel požirek toplega čaja, ki so ga več sto litrov skuhalo javorški planinci. Za nekaj trenutkov se je na vrhu Stola nebo razvedrilo, povratek nazaj pa je znova spremljalo močno sneženje in veter. Udeleženci sobotnega pohoda so se vračali ponosni, da so premagali očaka Karavank, na katerem so se ta dan razbesneli vetrovi,

zvesti prijatelji 2238 metrov visokega Stola. V soboto je bil tudi dosežen dnevni rekord dosežanih pohodov, in sicer 2859 udeležencev.

Naslednji dan, 19. marca, se je pohod nadaljeval, ob 11. uri pa je bila pri Prešernovi koči na Malem Stolu proslava v spomin na boj jeseniške čete februarja leta 1942. Udeležence nedeljskega pohoda je najprej pozdravil Janez Kosnik, predsednik PD Jesenice, za njim pa je o februarskem boju spregovorila udeleženka Ivanka Kozar. Med še živimi borci se je pohoda na Stol udeležil še Franc Konobelj-Slovenec. Prav je, da ob tej priložnosti zapišemo tudi imena ostalih živih borcev februarkega boja na Stolu. To so Ivan Vovk-Zivan, Anton Lončan, Anton Matoh, Franc Šmid-Ljubo in Ciril Triler-Ciro. Na nedeljski proslavi je zatem Ančka Stojan prebrala pozdravno pismo koroških borcev-partizanov, za tem pa so k spominski plošči Jožeta Kodra položili venec.

Ob koncu uspešnega XIII. spominskega zimeškega pohoda na Stol pa je bil v nedeljo še en prijeten trenutek. Organizatorji pohoda so namreč podelili štirinajst plaketa posameznikom, ki so se že desetkrat udeležili pohoda na Stol. Prav gotovo bi lahko napisali tudi vrhnan kot zanimivosti in prijetnih vtisov od številnih posameznikov. Ker to prostorska stiska onemogoča, naj zapišemo le mnenje Ivane Kozar, ki je bila leta 1942 med udeleženci boja na Stolu.

»Želim predvsem poudariti, da je letošnji pohod uspel. Z njim smo ponovno masovno počastili spomin na boj, ki smo ga leta 1942 v visokem snegu bili v objemu mogočnega Stola. Vesela in hkrati zadovoljna sem, da je na pohodu vsako leto toliko planincev, predvsem pa mladih. Ko se znajdem med vsemi pohodniki v medsebojnih razgovorih, odkrivam, da udeleženci poznajo zgodovino našega narodnoosvobodilnega boja, skratka zavedajo se, da morajo tradicije NOB prenašati naprej, na mlade rodove. Tudi z letošnjim pohodom sem bila zelo zadovoljna, med toliko mladimi pa sem se, iskreno povedano, čutila mladostno in prejoeno.«

Zapis o XIII. spominskem zimskem pohodu na Stol naj zaključimo z nekaj jedrnatih in spodbudnih stavkov. Kljub temu, da je bilo udeležencev na vrhu Stola nekaj manj kot lani, nikakor to ne pomeni upadanja zanimanja za pohod. Vzrok za to je bilo prav gotovo izredno slabo vreme v soboto, tako da številni v nedeljo niso tvegali vzpona. Vse priznanje je ob tem treba izraziti gorskim reševalcem in alpinistom, ki so ves čas skrbeli, da med samim pohodom ni prišlo do hujše nesreče. Razveseljivo je bilo tudi to, da so bili udeleženci disciplinirani in so upoštevali navodila. Po mnenju vseh gorskih reševalcev so bili pohodniki letos boljše opremljeni in kondicijsko pripravljeni za vzpon.

Prav za konec pa še nekaj zanimivih podatkov o udeležbi na dosežanih spominskih pohodih na Stol. Na prvem pohodu 25. februarja 1982 je bilo 51 udeležencev, zatem 84, 32, 207, 249, itd. Leta 1974 je bilo na Stolu že čez 1000 udeležencev, nato pa je število naraslo do lani, ko se je na Stol povzpelo 4005 ljudi. Kot že uvodoma rečeno, se je vseh dosežanih pohodov udeležilo 16.347 ljudi.

Janko Rabič

Dopisujte v Železarja

SREČANJE DRAMSKIH SKUPIN

V dneh od 9. do 17. marca je potekalo občinsko srečanje članskih in mladinskih dramskih skupin. V tem času je bilo izvedenih sedem predstav, ki jih je pripravilo pet kulturnih društev. Vse predstave si je ogledala strokovna komisija, ki je v ponedeljek, 20. marca, izbrala najbolj kvalitetne predstave iz vse Gorenjske, kajti istočasno so potekala enaka srečanja tudi v drugih gorenjskih občinah, kjer je bilo 21 predstav. Skupno je bilo torej 28 predstav ali literarnih večerov, od katerih je komisija odbrala za področno srečanje 14 predstav.

Iz naše občine sodelujejo na področnem srečanju igralci amaterskega gledališča Tone Čufar s predstavo Hvarčanka v režiji Vere Smukavčeve ter dramska skupina DPD Svoboda France Mencinger Javornik – Koroška Bela z igrano Hočete igrati z mano, v režiji Francija Tušarja. Na področnem srečanju mladinskih skupin pa sodeluje samo mladinska skupina iz Javornika z igrano Svetlane Makarovič Hiša tete Barbare v režiji Marije Malejeve, jeseniško gledališče pa žal tu ni sodelovalo. Iz šestih sodelujočih občin je bilo torej izbrano 14 predstav, od tega tri iz jeseniške občine, ki bodo predvajane na področnem srečanju za Gorenjsko, ki bo od 27. marca do 2. aprila po vsej Gorenjski, in sicer tako, da bodo skupine gostovale vsaka v drugem kraju.

Na koncu se torej postavlja vprašanje: Tri predstave – ali je to že uspeh, ali pa bo treba še bolj trdo in sistematično zagrabiti za delo?

Del odgovora bomo mogoče dobili po končanem področnem srečanju.

Franci Tušar

MESARIČEVA V REPUBLIŠKI REPREZENTANCI

V telovadnici TVD Partizan Sp. Šiška v Ljubljani je bilo v soboto, 18. marca, izbirno tekmovalstvo v športni gimnastiki za mlajše mladinke za sestavo republiške reprezentance, ki so se ga udeležile tudi Jeseničanke Mesaričeva, Kuretičeva, Pogacnikova in Despotovičeva. Nastopila so dekleta iz Ljubljane, Novega mesta in Jesenice. Največ je bilo ljubljank, kar je tudi razumljivo, saj smo v našem glavnem mestu napredujemo v športni gimnastiki na širokem področju, tako v kvaliteti kot v množičnosti. Kljub temu pa se je po več letih spet uspelo uvrstiti v reprezentanco jeseniški telovadki in sicer dvajsetletni Mesaričevi, ki je svojo kvaliteto prebrljivo dokazala predvsem v parterni vaji, kjer je prejela oceno 9,3 točke in v tej disciplini zmagala, bila pa je tudi najvišja ocena celotnega tekmovalstva. Solidna je bila tudi na gredi, kjer je bila četrta in tudi na preskoku je bila med boljimi. Na bradlji, pa je imela dva težja spodrsja, ki sta jo veljala 0,7 točke. Za bradljo ima še premalo moči, da bi težko vajo izvedla brez napake. Za mlado Jeseničanko je to doslej največji uspeh.

Reprezentanco se je uvrstilo šest tekmovalk, ki bodo Slovenijo zastopale 1. in 2. aprila na turnirju republik v Novi Gorici, na katerem bodo sodelovale vrste Vojvodine, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, zagotovo. Šlo pa pred nekaj dnevi za tekmovalstvo tudi udeležba reprezentance Julijske Krajine iz Italije, vendar pa so kasneje udeležbo odpovedali.

Ostale tri Jeseničanke so bile manj uspešne. Pričakovali smo, da se bo Kuretičeva uvrstila med šestim in desetim mestom, kar je po njenih sposobnostih povsem realno. Zaradi slabo izvedenega preskoka, ki je njena najboljša orodje, in spodrsja na bradlji, pa je zbrala samo 32,80 točk. Nekaj napak je naredila tudi v parterni vaji, ki jo je prvič izvedla v akrobatskem delu z dvema saltoma. Ob koncu se je morala zadovoljiti s 15. mestom. Pogacnikova je slabo tekmovala na preskoku in gredi. Kar trikrat je padla z gredi, kar jo je precej potroilo in je v nadaljevanju tekmovala precej zadržano. Despotovičeva pa ima v vajah premalo nizjeh težin B in C in so zato njene ocene nižje, čeprav je vse vaje izvedla brez večjih napak.

REZULTATI: 1. Not Rogelj (Lj) 35,95, 2. Breda Krumpak (Lj) 35,85, 3. Meja Prudič (Lj) 35,50, 4. Lea Mesarič (Jes.) 34,85, Monika Valetič (Lj) 34,85, Darinka Kujavec (Lj) 34,85, itd.

Ocene Jeseničank na posameznih orodjih:

Mesarič: preskok 8,40, bradlja 8,20, gred 8,95, parter 9,30, skupaj 34,85 točk;

Kuretič: 7,95, 8,00, 8,65, 8,20, skupaj 32,80;

Despotovič: 7,7, 7,4, 8,0, 7,65, skupaj 30,75;

Pogacnik: 5,0, 7,50, 6,25, 8,35, skupaj 27,10.

LM

USPEŠNO STRELSKO TEKMOVANJE ZA »ZLATO PUŠČICO«

V soboto, 11. marca, je bilo v strelski sobi delavskega doma na Javorniku občinsko tekmovalstvo v streljanju z zračno puško za »zlato puščico«. Organizirala ga je občinska strelska zveza, zelo uspešno pa izvedla strelska družina Triglav Javornik – Koroška Bela. Tekmovanja se je udeležilo šest tekmovalcev z Javornika in Koroške Bele ter pet iz strelske družine Janez Mrak Mojstrana. Članov strelskih družin Franc Rozman iz Gozd Martuljka in Matija Verdnic iz Jesenice ni bilo, ker niso še izvedli društvenega tekmovalstva za »zlato puščico«.

REZULTATI: 1. Janez Otrin – Triglav 549 od 600 možnih krogov, 2. Vojko Grebenšek – Janez Mrak 547, 3. Pavel Jezeršek Triglav 542, 4. Drago Kotnik – Triglav 541 in 5. Franc Bizjak – Triglav 540 krogov.

Vseh prvih pet je doseglo normo za tekmovalstvo na republiškem prvenstvu za »zlato puščico«.

Prvi trije so prejeli posebne diplome.

B.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

18. marca slovenski barvni film – komedija TO SO GADI, režija Jože Bevc, v gl. vlogi Bert Sotlar, ob 15. uri.

18. in 19. marca nem. jug. barvni film – kavbojski SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, režija Harold Reinl, v gl. vlogi Lex Barker, Pierre Brice, ob 17. in 19. uri.

20. in 21. marca amer. barvni kriminalni film VABILO NA VEČERJO Z UMOROM, režija Robert Moore, v gl. vlogi Peter Falk, ob 17. in 19. uri.

22. marca amer. barvni akcijski film KARATE JONES, režija Robert Clouse, v gl. vlogi Jim Kelly, ob 17. in 19. uri.

23. marca ni predstav.

24. marca franc. barvni – pol. drama DEŽ NAD SANTIAGOM, režija Halvio Soto, v gl. vlogi Bibi Anderson, ob 17. in 19. uri.

25. marca angl. barvni pustolovski film POTOVANJE PREKLETIH, režija Stuart Rosenberg, v gl. vlogi Orson Welles, ob 17. in 19.30.

26. marca franc. barvni kriminalni film SAM PROTI VSEM, režija Hoze Giovanni, v gl. vlogi Alain Delon, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

18. in 19. marca amer. barvni kriminalni film VABILO NA VEČERJO Z UMOROM, ob 18. in 20. uri.

19. marca slovenski barvni film – komedija TO SO GADI, ob 10. uri.

20. in 21. marca nem. jug. barvni kavbojski film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, ob 18. in 20. uri.

22. marca ni predstav.

23. marca angl. barvni pustolovski film POTOVANJE PREKLETIH, ob 18. in 20. uri.

24. marca amer. barvni akcijski film KARATE JONES, ob 18. in 20. uri.

25. in 26. marca italij. barvni akcijski film GNEČA V HONGKONGU, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

18. marca slov. barvni komed. film TO SO GADI, ob 20. uri.

19. marca angl. franc. barvni film – melodrama OTALIA IZ BAHIJE, ob 20. uri.

22. marca amer. barvni kriminalni film VABILO NA VEČERJO Z UMOROM, ob 20. uri.

25. marca nem. jug. barvni kavbojski film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, ob 20. uri.

26. marca angl. barvni pustolovski film POTOVANJE PREKLETIH, ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

18. marca italij. barvni film – komedija TUDI ANGELI STRELJAJO Z DESNICOM, ob 19. uri.

19. marca slov. barvni film – komedija TO SO GADI, ob 19. uri.

25. marca amer. barvni kriminalni film VABILO NA VEČERJO Z UMOROM, ob 19. uri.

26. marca nem. jug. barvni kavbojski film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, ob 19. uri.

Gledališče

PETEK, 24. marca, ob 17. uri M. Achard: HOČETE IGRATI Z MANO, v režiji Francija Tušarja, komedija v 3 dejanjih. Predstava dramskega odseka DPD Svoboda France Mencinger v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

NEDELJA, 26. marca, ob 18.30 M. Achard: HOČETE IGRATI Z MANO, gostovanje v kulturnem domu na Hrušici.

TOREK, 28. marca, ob 19. uri M. Achard: HOČETE IGRATI Z MANO, gostovanje v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

RAZPIS DELOVNEGA MESTA

Razpisna komisija pri občinskem odboru ZZZ NOV Jesenice

objavlja dela in naloge za nedoločen čas

administratorja – blagajnika

Za opravljanje objavljenih nalog mora kandidat izpolnjevati naslednje pogoje:

– Srednja upravna administrativna šola, znanje strojepisja in stenografije z delovnimi izkušnjami.

– Dveletna administrativna šola, znanje strojepisja in stenografije ter tri leta delovnih izkušenj.

Razpis velja do zasedbe. Za ugotavljanje sposobnosti je predvideno poskusno delo, ki traja tri mesece.

Pismene prijave z dokazili o izobrazbi in izpolnjevanju zahtevanih pogojev ter kratkim življenjepisom je treba poslati v 15 dneh po objavi na naslov: Občinski odbor ZZZ NOV Jesenice, Titova 86, za razpisno komisijo.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 25. marca, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta **DELIKATESA KAŠTA 4 NA PLAVŽU**

ZAHAVALA

Sindikalnemu odboru TOZD Hladna javljana Jesenice se za denarno pomoč v času moje bolezni najlepše zahvaljujem.

Anica Jasenc

ZAHAVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata, ter vodstvu TOZD Jeklovlek se najlepše zahvaljujem za čestitko in darilo ob prazniku – dnevu žena.

Vida Klinar

ZAHAVALA

Društvu upokojencev Javornik – Koroška Bela se zahvaljujem za čestitko ob mojem življenjskem jubileju.

Ivan Ličof

ZAHAVALA

Prisrčno se zahvaljujem OO ZSMS in ženam borkam ter aktivistkam NOV Javornik – Koroška Bela za obisk na domu in šopke cvetja ob 8. marcu.

Elvira Tišov

ZAHAVALA

Vsem bivšim sodelavcem in sodelavkam ter sindikatu TOZD Jeklovlek se zahvaljujem za darilo ob dnevu žena.

Marija Kravanja

ZAHAVALA

Odboru društva rejcev malih živali Jesenice se iskreno zahvaljujem za povabilo in prijeten večer ob obnem zboru.

Franc Šolar

ZAHAVALA

Za obisk, čestitke in darilo ob dnevu žena se lepo zahvaljujem društvu upokojencev Javornik – Koroška Bela.

Nežka Kapus

ZAHAVALA

Društvu upokojencev Javornik se iskreno zahvaljujem za pozornost in čestitko ob rojstnem dnevu.

Fani Zupančič

ZAHAVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Žičarna – žičarna II, se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti očeta.

Elizabeta Šolar

**GLAS
je vaš
najcenejši
poltednik**

V strnjeni koloni proti vrhu Stola (foto J. Rabič)

RAZMIŠLJANJE MED TEKMO

Cemu služijo take tekme, sem se vprašal kot gledalec prijateljske hokejske tekme, ki je bila odigrana 4. februarja v okviru zaključka letošnje hokejske sezone. Igrali sta pionirski moštvi Jesenic in Kranjske gore, rezultat pa je bil, kot že večkrat v letošnji sezoni, okrog dvajsetih golov razlike v prid ekipe Jesenic – letošnjih državnih prvakov v pionirski konkurenci.

Na pogled je bilo vse lepo in prav; igralo se tekme, ki jih bodoči asi krvavo potrebujejo, če hočejo izvesti naš hokej iz stagnacije, v kateri se nahaja, obenem pa tako demonstracija moči samovšečno uspeva vse skupaj – funkcionarje, novinarje in preko njih vse ljubitelje tega hitrega in zanimivega športa čuti, glejte kako raste mladost, ki bo jutri zamenjala stare in tolikokrat kritizirane starejše igralce. Na črno-beli zadnji strani Zvezdara sicer včasih zazvonijo preplah, kadar rezultati tekem pokažejo, da v Ljubljani tudi tako dobro (ali še boljše) delajo z mladino, na koncu pa se vse skupaj konča srečno kakor v pravljici, v najslabših primerih pa s kritiko tistih, ki jih ni več zraven.

Naj pridem k dejstvu. V čem je bila torej ta tekma značilna za izhodišče kritične analize, ki bo najbrž potrebna po grenkem spoznanju, da imajo v Ljubljani boljše mladince kot na Jesenicah, saj so letos osvojili državno prvenstvo?

Nesporno je to, da je cilj dela s hokejsko mladino na Jesenicah, kljub precejšnjim naporom, preveč kratkoročeno. To se lepo pokaže, ko cela generacija, ki se tako umetno in forsirano vzgaja, prestopi starostni prag 15 let za pionirje in 19 let za mladince. Potem ugotovljamo, da je, kljub sorazmerno veliki množičnosti, velikim talentom in še kar prizadevanju delu, rezultat preskromen in da da vsakoletna bera premalo izdelanih kandidatov za prvo moštvo. Kajti danes so merila za napredovanje iz leta v leto strožja, saj mora biti perspektiven mladinec že s šestnajstimi leti sposoben uspešno zaigrati v prvem moštvu. Tam je pot trnova, resnični in stalni rezultati pa se pokažejo šele po treh do petih sezonah »prakse« in če k temu pristojemo še vojaščino, je narejen igralec star že 22 let. Da je vse to res, nam kaže prejšnja gneča mladincev na pragu prvega moštva, ki pa so po do opisanih merilih prestari glede na veliko razliko v kvaliteti med tema stopnjama, saj je, na primer, kljub vsem naporom v letošnji sezoni, izbrano moštvo upov našega hokeja, izgubljalo tekme z Jesenicami z 10 do 20 goli razlike, ob tem pa velja ugotoviti, da tudi prvo moštvo Jesenic že v Avstriji in Italiji ne predstavlja več tega kar je še nekaj let nazaj.

Zato je tudi laiku jasno, da je treba začeti z načrtnim in kvalitetnim delom z mladino bolj zgodaj in to drugače kot je bilo, na primer, videti na omenjeni tekmi. Kaj me je torej zbudilo v oči?

Prvič: Očitne razlike v starosti in velikosti, saj so si stali nasproti devetletni malčki in za pol metra večji in še enkrat težji petnajstletniki, uradno sicer še pionirji, praktično pa že odpisani po prej omenjenih neumiljenih kriterijih selekcije.

Drugič: Kdo si upa sploh prevzeti odgovornost za zdravje in varnost očitno šibkejših pionirčkov Kranjske gore, saj je bilo razmerje sil enako kot med boksaerjema peresne in težke kategorije? Ali se hokejski strokovnjaki sploh zavedajo, kakšen učinek ima lahko strel ali bodiček 60 kilogramov težkega in usposobljenega fanta na polovico lažjega začelnika? Posebno se zato, ker manjši in šibkejši svoje pomanjkljivosti zelo pogumno nadomeščajo s pohotnovalnostjo in nekontroliranim pogumom!

Tretjič: Kaj je bilo sploh storjenega, da do takih grotesknih borb ne bi prihajalo? Najbrž nič v primerjavi z, na primer smučarji, ki ločujejo kategorije cicibanov, mladših in starejših pionirjev, mladših in starejših mladincev, kljub temu, da pri smučanju sploh ne prihaja do telesnih dvobojev. Da ne omenjam razvitih hokejskih del, kjer strogo ločujejo starostne razrede in s tem obenem kontrolirano nadzorujejo napredek posameznikov.

Četrty: Splošno je znano, da najmlajši potrebujejo najboljšo trenerje in dobre pogoje za razvoj. V našem primeru pa se od treh kvalificiranih plačanih trenerjev s tem najmlajšim rodnom nihče ne ukvarja, da ne spominjam enotnega in načrtnega sistema dela tudi z ostalimi selekcijami, kar je na Jesenicah že tradicionalen problem (težave z branilci?).

Petič: Omenil sem normalne pogoje za razvoj. Teh najmlajša generacija sploh nima. Pionir Kranjske gore, na primer, ki hodi k dvoimenskemu pouku, lahko v dveh tednih trenira dvakrat, izjemoma trikrat. Za primerjavo naj služi dejstvo, da sta generaciji Felca ali Hitija to »količino« ledu absolutirala v enam ali dve dnevi. Pa ne da bi bili današnji nadebudneži manj lačni ledu ali manj voljni delati. Ne! Saj hodijo na treninge ob najbolj neprimernih urah – ob pol sedmih zjutraj, ob enih popoldne, ob pol osmih zvečer. Možnosti, da bi bili vsaj vsak drugi dan do sita na ledu, pa nimajo, ker je urnik drsališča zaseden, da pa bi jim kdo naredil naraven led, pa danes najbrž ni več moderno.

Tudi o zasedenosti drsališča bi se dalo kaj reči. Mislim, da je večini jasno, da naj hokejska arena služi predvsem hokeju, saj je bila zato tudi zgrajena in da mora imeti hokej, če naj uspeva, in ne navsezadnje tudi zaradi prioritete v občini, absolutno prednost. Dejstvo pa je, da so najlepše ure v nekaterih dneh rezervirane za kegljace in umetnostne drsalce, ki bi se glede na portoroške sklepe morali zadovoljiti z manj ugodnimi termini.

Šestič: Lani so bili objavljeni rezultati ankete o željah jesenjskih šolarjev v zvezi z udeleževanjem v posameznih sportih. Po teh podatkih je bilo za hokej sorazmerno malo zanimanja. Eden od glavnih vzrokov za to so tudi razmere, ki jih čakajo, če se odločijo za igranje hokeja. Treba je vstajati ob šestih zjutraj, vsem pa tudi v oči, da razgreti in neumiti nosijo opremo po Jesenicah, razmere v garderobah pa so večkrat celo zdravju in varnosti škodljive (prostorji v leseni tribuni).

Istočasno, ko se uporabljajo najboljši prostori pod tribunami za delavnice in garaže, ki s športom nimajo nič skupnega, pa kljub jasni družbenopolitični orientaciji športa k prehodu na množičnost, še aktivni športniki nimajo vseh higienskih pogojev za normalno in zdravo vadbo, kaj šele rekreativci – navadni občani! V tem pogledu je športni park z nedograjeno dvorano (ki že sedaj propada) sigurno ena največjih jesenjskih sramot in lep primer naše nemoti. In za to, da je stanje vsak dan slabše, opozarja tudi razsvetljava okrog dvorane, saj se tistih nekaj luči na poti v športni park ne gori več in zvečer tam vlada popolna tema.

Na koncu pa še nekaj konstruktivnih predlogov, ki se ponujajo na osnovi povedanega, kajti mnogi pristajajo hokeja si želimo hitrejšo in uspešnejšo rast te priljubljene igre.

– Dati mladini osnovno za nemoten napredek, to je vsak dan ob ugodnem času vsaj dve uri ledu na voljo ter nekaj parov majhnih golov, pa se bo ob minimalnem nadzoru selekcija kar sama delala.

– Ob ugodnem vremenu narediti na prostoru ob hali naravni led in omogočiti minimalne pogoje za igranje hokeja.

– Seveda pa morata biti omenjeni možnosti le temelj za pridobivanje predznanja mladim, ki se niso vključili v klub in pa za dodatno delo tistim, ki jih poleg rednega treninga to še posebej veseli. Teh pa ni tako malo in med njimi je treba iskati bodoče zvezde.

– Organizirano delo je treba začeti z izbranci iz take divje šole, le-ti bodo obvladali osnove drsanja in tehnike s palico že pri šestih letih, ne pa da se učijo drsanja pri desetih letih, kot je to videti danes.

– Prav z najmlajšimi mora biti delo najbolj strokovno, moderno in zavzeto, ker je njihova sposobnost učenja in posnemanja največja. Jasno je, da morajo biti narejene selekcije, tako po starosti kot po kvaliteti.

– Organizirati čimveč tekem, če ne gre drugače, med seboj. Lep tak dosežek je bil turnir v spomin Dušana Bruna. Teh možnosti je dovolj vse do članske vrste, kot na primer naj služi podatek, da Kanadčani iz Montreala odigrajo povprečno skozi vso sezono vsaj 2,3 dneva eno tekmo!

– In na koncu, oziroma na začetku – urediti je treba garderobe, kopalne in pomožne prostore tako, da bo vsaj aktivnim tekmovalcem omogočeno ukvarjanje s športom v urejenem okolju in brez dodatnih nevarnosti za zdravje, tako kot je danes v kulturnem svetu običajno. EJ

JESENICE : MARČANA 0:3 (-3, -8, -6)

Jesenjske odbojkarice so pričele spomladanski del v drugi zvezni ligi z dvema porazoma. V prvi tekmi na domačem terenu so gostile ekipo Marčane iz Pule in izgubile z 0:3.

Domačinke so nastopile v postavi: Mahnič, Purger, Tomažič, Kunšič, Kelbl, Baloh, Golob, Bajt, Primc in Tušar.

Jeseničankam se ni uspelo oddolžiti gostjam za poraz v jesenskem delu. Zaigrale so precej zmeden, predvsem na mreži, medtem ko so gostje z odlično igro tako v polju kot na mreži, predvsem z udarci odmaknjenimi od mreže, popolnoma onemogočile blokiranje. Za domačinke lahko rečemo, da bi lahko z enostavnejšo igro, predvsem pa z večjo voljo do zmage, lahko pokazale več kot so.

Jesenice : Krka 2:3 (13, -11, 4, -9, -10)

Na prvem gostovanju v Novem mestu so igralke Jesenic v standardni postavi doživele drugi poraz. V dvoboju izenačenih ekip so slavile domačinke, kljub dobri igri gostij, ki bi se jim lahko oddolžile za poraz na Jesenicah. V nadaljevanju tekmovalca bodo morale jeseniške odbojkarice zaigrati z več volje, predvsem pa z raznovrstno igro presenetiti nasprotnice igralke.

Tudi mlade igralke nadaljujejo s tekmovalni v okviru medobčinske lige in v mladinski konkurenci.

V medobčinski ligi so odigrale tekmo z ekipo Kamne gorice in jo izgubile z rezultatom 3:2.

V mladinski konkurenci pa so odigrale dve tekmi z ekipo Triglav in obakrat zmagale z rezultatom 3:0 in pa ekipo Jelovce in dosegle eno zmago z rezultatom 3:0 po odlični igri, v gosteh pa nekompletno doživele poraz z rezultatom 3:1.

V tretjem kolu članice gostijo ekipo Enotnosti iz Ljubljane v telovadnici ŽIC na Jesenicah.

ACO

ŽELEZAR : »ČIB« BOVEC — ČLANI 3:1

V soboto, 18. marca, je v okviru 13. kola slovenske odbojarske lige gostovala v Zirovnici vodilna ekipa iz Boveca. Gostje so do tega trenutka izgubili le eno tekmo, med drugimi pa doma premagali ekipo Železarka kar s 3:0. Zaradi tega je bil vzbudje med domačimi pred začetkom tekme precej napeto. Od izida tekme je bil namreč odvisen položaj na lestvici – obe ekipi se potegujeta za prvo mesto.

Tekma se je zaradi prevoznih težav gostov na poti v Zirovnico začela z 15-minutno zamudo. Domačini so takoj na začetku prevzeli pobudo in z dobrimi servisi hitro in duhovito igro na mreži z lahkoto osvojili prvi set. V drugem se je ponovila stara napaka ekipe Železarka. Zaradi lahkega dobljenega prvega seta je popustila zbranost in gostje so povedli z rezultatom 8:3. Šele tedaj so se domači zbrali in izenačili na 12:12. Vendar se je zopet ustavilo, gostje pa so z nekaj dobrimi udarci in bloki osvojili tri točke in izenačili stanje setih na 1:1. V tretjem setu so igralci Železarka ponovno zaigrali dobro in hitro in domiselno igro zmagali brez večjih težav. Podobno je bilo tu v četrtem setu, ko so domačini v 13. minutah osvojili 15 točk in s tem pomembno zmago.

Za zmago je treba pohvaliti vse igralce ekipe Železarka, ki so z igro pokazali da vestno in marljivo trenirajo in da v bodoče lahko pričakujemo še večjih uspehov.

Z deveto zaporedno zmago se je ekipa Železarka tako povzpela na drugo mesto na lestvici SOL, z enakim številom točk kot prouvvrščeni.

Ekipa Železarka je nastopila v naslednji postavi: Pernel, Bergelj, Divjak, Kravanja, Pogačar, Kovac, Rajgelj, Gasar. ZM

Košarka

lekcijsko pa so nastopile še Bešič, Duratović, Tancer, Cuder, Razinger, Klincov in Gartner.

Prihodnjo soboto je turnir na Jesenicah. Selekcija Jesenic igra drugo tekmo s Kranjem. V primeru zmage z več kot točko razlike, bi si naša dekleta ustvarile realno možnost za osvojitve drugega mesta. V domači telovadnici se bodo tudi prvič pomerile s trenutno vodilno selekcijo Škofje Loke. Upajmo, da bodo ponovile igro iz Radovljice. B.r.

Del članov JUDO kluba TVD Partizan Jesenice (foto B. Blenkuš)

PRVENSTVO INVALIDOV ŽELEZARNE V KEGLJANJU

Aktiv invalidov železarne Jesenice razpisuje tekmovalne posameznikov v kegljanju na asfaltu v počastitev dneva invalidov.

Tekmovalje bo na avtomatskem kegljišču v Podmežaklju, 25. marca ob 8. uri.

Tekmovalje bo potekalo v ženski in moški konkurenci. Prijavilo se lahko invalidi, ki so redno zaposleni v železarni Jesenice. Število tekmovalcev je neomejeno. Vsak tekmovalac ima na voljo 2 x 25 lučajev. Prvi trije v obeh konkurencah dobijo praktična darila, prav tako tudi predzadnji. Razglasitev rezultatov bo ob koncu tekmovalnega kegljišča.

Prijave sprejema vodja tekmovalja Anton Koselj na kegljišču.

IZREDEN USPEH JESENIŠKIH PIONIRJEV

Preteklo soboto in nedeljo, 18. in 19. marca, je reprezentanca jugoslovanskih pionirjev sodelovala na evropskem kriteriju za pokal »OVO« v Silsu v Švici. Med 14 državami so naši pionirji dosegli nekaj izredno lepih uvrstitev. Najlepše uspehe so naši izbranci dosegli med mlajšimi pionirji v slalomu, saj je bil Jugoslovijan Rok Petrovič izreden prvi, Jeseničan Matjaž Naglič pa tretji. Barbara Kunc je bila med mlajšimi pionirkami v slalomu izredna petna, manj uspeha pa so zabeležili stariji pionirji in pionirke. Škofjeločan Peter nel je bil dvanajsti, Kranjčanka Blažičeva pa deveta.

Tudi v veleslalomu je Rok Petrovič zabeležil izreden uspeh, saj je premagal ponovno vso evropsko elito mlajših pionirjev. Naglič pa je bil izredno soliden deveti. Barbara Kunc je bila kot najboljša Jugoslovanka petnajsta, med starejšimi pionirji pa Čizman šestnajsti ter Blažičeva štirinajsta.

Moštveno se je Jugoslavija uvrstila na izredno tretje mesto za evropskimi veleslalomci Avstrijo in Švico ter pred Nemčijo, Italijo, Francijo ter Združenimi državami Amerike. Žal pa je tekmovalje motil novozapadli sneg, zaradi česar so bile proge izredno slabe za tekmovalce z višjimi startnimi številki. Razen tega pa so med starejšimi pionirji za našo ekipo nastopili v glavnem tekmovalci, ki bodo tudi prihodnje leto tekmovali v isti konkurenci.

REZULTATI:
Slalom – mlajši pionirji (nastopilo 44):
1. Petrovič (Jug.) 84,54 (46,24 – 38,30),

2. Nierlich (A) 86,63 (47,66 – 38,97), 3. Naglič (Jug.) 87,19 (47,87 – 39,32), 8. Podnar 89,64 (48,49 – 41,15), 12. Bregant 91,35 (49,73 – 41,62), 17. Pirč 93,68 (51,29 – 42,39), 21. Peneš 95,00 (50,84 – 44,16).

Mlajše pionirke (nastopilo 29): 1. Wallinger (A) 86,83 (47,55 – 39,28), 5. Kunc (Jug.) 90,04 (48,42 – 41,62), 10. Česenik 91,61 (49,24 – 42,37), 15. Kliner 93,76 (50,79 – 42,97), 19. Dežman 94,90 (51,18 – 43,72).

Starejši pionirji (nastopilo 70): 1. Wachter (Švica) 94,98 (44,47 – 51,51), 12. Pernel (Jug.) 98,50 (44,83 – 53,67), 22. Čizman 100,50 (46,60 – 53,90), 23. Erbežnik 100,57 (45,65 – 54,92), 24. Oblak 100,78 (47,02 – 53,76), 25. Kokotec 101,00 (45,79 – 55,21), 27. Jakopin 101,29 (46,14 – 55,15).

VELESALOM:
Mlajši pionirji (nastopilo 45): 1. Petrovič 42,94, 2. Nierlich (Avst.) 43,35, 9. Naglič 45,11, 12. Bregant 45,49, 15. Denes 45,87, 27. Pirč 47,22.

Mlajše pionirke (nastopilo 29): 1. Di Fant (Francija) 44,80, 15. Kunc (Jug.) 46,90, 17. Česenik 47,25, 20. Dežman 47,57, 22. Kliner 47,89.

Starejši pionirji (nastopilo 70): 1. Wachter (Švica) 57,33, 16. Čizman (Jug.) 1:00,65, 20. Pernel 1:00,83, 27. Oblak 1:01,18, 29. Jakopin 1:01,25, 34. Erbežnik 1:02,04, 42. Kokotec 1:03,34.

Starejši pionirke (nastopilo 40): 1. Braunerger (A) 58,98, 14. Blažič (Jug.) 1:02,30, 16. Leskovaček 1:02,32, 19. Porenta 1:02,83, 27. Vesek 1:05,39.

Naši cicibani so dosegli velik uspeh v nedeljo, 12. marca, na Zatrniku v veleslalomu gorenjske tekmovalne skupnosti. Med prvih deset v vsaki kategoriji se je uvrstilo po troje naših mladih tekmovalcev.

Med 39 cicibankami je bila Tina Žmitek tretja, Mojca Novak sedma in Mojca Pristov osma.

Med 80 cicibani je bil Bor Rojnik prvi, Sandi Potočnik šesti in Primož Treven osmi.

Za doseženi uspeh je potrebno pohvaliti tudi trenerja Marka Žmitka, saj skupino dvajsetih cicibanov izredno uspešno vodi. Tekmovalje je potekalo v lepem sončnem – pravem pomladanskem dnevu. Proga je bila dobro pripravljena, tako da so imeli tudi tekmovalci z visokimi startnimi številki možnost pokazati svoje znanje.

REZULTATI:
Cicibanke: 1. Lea Dežman – Triglav – 1:06,54, 2. Vojka Bešter – Triglav – 1:09,77, 3. Tina Žmitek – 1:11,08, 7. Mojca Novak – 1:12,33, 8. Mojca Pristov – 1:13,32, 20. Nika Stražar – 1:21,94 – vsi Jesenice.

Cicibani: 1. Bor Rojnik – Jes. – 1:03,92, 2. Matej Vuković – Rad. – 1:04,29, 3. Boštjan Vidic – Kr. g. – 1:05,18, 6. Sandi Potočnik – 1:06,21, 8. Primož Treven – 1:07,16, 26. Matjaž Kerec – 1:13,03, 30. Miha Daksobler – 1:13,54, 33. Mitja Klemenc – 1:14,28, 37. Miha Kovac – 1:14,67, 38. Blaž Markež – 1:15,04, 56. Robert Pesjak – 1:19,79, 59. Andraž Simic – 1:21,27, 67. Janez Slivnik – 1:26,24, 68. Dimitrij Lokovšek – 1:26,41, 72. Primož Rant – 1:29,30 – vsi Jesenice.

REZULTATI:
1. Družina Benedik – Zirovnica 112,4, 2. Benedičič Jesenice 117,8, 3. Kramar Tržič 119,1, 7. Slivnik Jesenice 125,8, 26. Bohinec Zirovnica 136,6, 29. Kučina Jesenice 138,2, 31. Resman Kropa 139,9, 39. Smolej Jesenice 141,5, 41. Oblak Jesenice 142,2, 43. Benet Kranjska gora 143,6 itd.

REZULTATI:
1. Družina Benedik – Zirovnica 112,4, 2. Benedičič Jesenice 117,8, 3. Kramar Tržič 119,1, 7. Slivnik Jesenice 125,8, 26. Bohinec Zirovnica 136,6, 29. Kučina Jesenice 138,2, 31. Resman Kropa 139,9, 39. Smolej Jesenice 141,5, 41. Oblak Jesenice 142,2, 43. Benet Kranjska gora 143,6 itd.

REZULTATI:
1. Lea Dežman – Triglav – 1:06,54, 2. Vojka Bešter – Triglav – 1:09,77, 3. Tina Žmitek – 1:11,08, 7. Mojca Novak – 1:12,33, 8. Mojca Pristov – 1:13,32, 20. Nika Stražar – 1:21,94 – vsi Jesenice.

Cicibani: 1. Bor Rojnik – Jes. – 1:03,92, 2. Matej Vuković – Rad. – 1:04,29, 3. Boštjan Vidic – Kr. g. – 1:05,18, 6. Sandi Potočnik – 1:06,21, 8. Primož Treven – 1:07,16, 26. Matjaž Kerec – 1:13,03, 30. Miha Daksobler – 1:13,54, 33. Mitja Klemenc – 1:14,28, 37. Miha Kovac – 1:14,67, 38. Blaž Markež – 1:15,04, 56. Robert Pesjak – 1:19,79, 59. Andraž Simic – 1:21,27, 67. Janez Slivnik – 1:26,24, 68. Dimitrij Lokovšek – 1:26,41, 72. Primož Rant – 1:29,30 – vsi Jesenice.

REZULTATI:
Cicibanke: 1. Lea Dežman – Triglav – 1:06,54, 2. Vojka Bešter – Triglav – 1:09,77, 3. Tina Žmitek – 1:11,08, 7. Mojca Novak – 1:12,33, 8. Mojca Pristov – 1:13,32, 20. Nika Stražar – 1:21,94 – vsi Jesenice.

Cicibani: 1. Bor Rojnik – Jes. – 1:03,92, 2. Matej Vuković – Rad. – 1:04,29, 3. Boštjan Vidic – Kr. g. – 1:05,18, 6. Sandi Potočnik – 1:06,21, 8. Primož Treven – 1:07,16, 26. Matjaž Kerec – 1:13,03, 30. Miha Daksobler – 1:13,54, 33. Mitja Klemenc – 1:14,28, 37. Miha Kovac – 1:14,67, 38. Blaž Markež – 1:15,04, 56. Robert Pesjak – 1:19,79, 59. Andraž Simic – 1:21,27, 67. Janez Slivnik – 1:26,24, 68. Dimitrij Lokovšek – 1:26,41, 72. Primož Rant – 1:29,30 – vsi Jesenice.

REZULTATI:
Cicibanke: 1. Lea Dežman – Triglav – 1:06,54, 2. Vojka Bešter – Triglav – 1:09,77, 3. Tina Žmitek – 1:11,08, 7. Mojca Novak – 1:12,33, 8. Mojca Pristov – 1:13,32, 20. Nika Stražar – 1:21,94 – vsi Jesenice.

Cicibani: 1. Bor Rojnik – Jes. – 1:03,92, 2. Matej Vuković – Rad. – 1:04,29, 3. Boštjan Vidic – Kr. g. – 1:05,18, 6. Sandi Potočnik – 1:06,21, 8. Primož Treven – 1:07,16, 26. Matjaž Kerec – 1:13,03, 30. Miha Daksobler – 1:13,54, 33. Mitja Klemenc – 1:14,28, 37. Miha Kovac – 1:14,67, 38. Blaž Markež – 1:15,04, 56. Robert Pesjak – 1:19,79, 59. Andraž Simic – 1:21,27, 67. Janez Slivnik – 1:26,24, 68. Dimitrij Lokovšek – 1:26,41, 72. Primož Rant – 1:29,30 – vsi Jesenice.

REZULTATI:
Cicibanke: 1. Lea Dežman – Triglav – 1:06,54, 2. Vojka Bešter – Triglav – 1:09,77, 3. Tina Žmitek – 1:11,08, 7. Mojca Novak – 1:12,33, 8. Mojca Pristov – 1:13,32, 20. Nika Stražar – 1:21,94 – vsi Jesenice.

Cicibani: 1. Bor Rojnik – Jes. – 1:03,92, 2. Matej Vuković – Rad. – 1:04,29, 3. Boštjan Vidic – Kr. g. – 1:05,18, 6. Sandi Potočnik – 1:06,21, 8. Primož Treven – 1:07,16, 26. Matjaž Kerec – 1:13,03, 30. Miha Daksobler – 1:13,54, 33. Mitja Klemenc – 1:14,28, 37. Miha Kovac – 1:14,67, 38. Blaž Markež – 1:15,04, 56. Robert Pesjak – 1:19,79, 59. Andraž Simic – 1:21,27, 67. Janez Slivnik – 1:26,24, 68. Dimitrij Lokovšek – 1:26,41, 72. Primož Rant – 1:29,30 – vsi Jesenice.

REZULTATI:
Cicibanke: 1. Lea Dežman – Triglav – 1:06,54, 2. Vojka Bešter – Triglav – 1:09,77, 3. Tina Žmitek – 1:11,08, 7. Mojca Novak – 1:12,33, 8. Mojca Pristov – 1:13,32, 20. Nika Stražar – 1:21,94 – vsi Jesenice.

Cicibani: 1. Bor Rojnik – Jes. – 1:03,92, 2. Matej Vuković – Rad. – 1:04,29, 3. Boštjan Vidic – Kr. g. – 1:05,18, 6. Sandi Potočnik – 1:06,21, 8. Primož Treven – 1:07,16, 26. Matjaž Kerec – 1:13,03, 30. Miha Daksobler – 1:13,54, 33. Mitja Klemenc – 1:14,28, 37. Miha Kovac – 1:14,67, 38. Blaž Markež – 1:15,04, 56. Robert Pesjak – 1:19,79, 59. Andraž Simic – 1:21,27, 67. Janez Slivnik – 1:26,24, 68. Dimitrij Lokovšek – 1:26,41, 72. Primož Rant – 1:29,30 – vsi Jesenice.

REZULTATI:
Cicibanke: 1. Lea Dežman – Triglav – 1:06,54, 2. Vojka Bešter – Triglav – 1:09,77, 3. Tina Žmitek – 1:11,08, 7. Mojca Novak – 1:12,33, 8. Mojca Pristov – 1:13,32, 20. Nika Stražar – 1:21,94 – vsi Jesenice.

Cicibani: 1. Bor Rojnik – Jes. – 1:03,92, 2. Matej Vuković – Rad. – 1:04,29, 3. Boštjan Vidic – Kr. g. – 1:05,18, 6. Sandi Potočnik – 1:06,21, 8. Primož Treven – 1:07,16, 26. Matjaž Kerec – 1:13,03, 30. Miha Daksobler – 1:13,54, 33. Mitja Klemenc – 1:14,28, 37. Miha Kovac – 1:14,67, 38. Blaž Markež – 1:15,04, 56. Robert Pesjak – 1:19,79